

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κοινωνικές Διακρίσεις, Μετανάστευση, Ιδιότητα του Πολίτη

«Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης».

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΟΛΙΤΟΥ

Τριμελής εξεταστική επιτροπή

ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, καθηγητής, επιβλέπων

ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, καθηγήτρια, μέλος

ΓΑΖΗ ΦΩΤΕΙΝΗ, καθηγήτρια, μέλος

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Κόρινθος, 13-01-2023

Copyright © 2023 (Αγγελική Πολίτου)

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All Rights Reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας έκδοσης, εξολοκλήρου ή τμήματος αυτής για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση των μελετών για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τους συγγραφείς. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα των κειμένων εκφράζουν τους συγγραφείς και μόνο.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση της εξέλιξης του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, οι στάσεις και οι αντιλήψεις των φορέων και των προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, το νομικό πλαίσιο και οι πολιτικές αντιμετώπισης. Το πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τη σχέση μεταξύ της βίας με βάση το φύλο και των καταστάσεων κρίσης, την περίοδο COVID-19 και την έμφυλη βία, την αντιμετώπιση της βίας με βάση το φύλο κατά τη διάρκεια του COVID-19. Στο δεύτερο κεφάλαιο πραγματοποιείται βιβλιογραφική ανασκόπηση αναφορικά με την ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα από το 2019, τα επιδημιολογικά στοιχεία και τους τρόπους αντιμετώπισης. Το εν λόγω κεφάλαιο περιλαμβάνει την έμφυλη βία στην Ελλάδα, τα δεδομένα έμφυλης βίας στην Ελλάδα από το 2019, ακολουθεί το νομικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων και για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, η νομοθεσία για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, οι πολιτικές αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα και οι πολιτικές που εφάρμοσε η Ελλάδα για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας. Το δεύτερο μέρος της παρούσας εργασίας αποτελεί το ερευνητικό μέρος, όπου παρουσιάζεται η μεθοδολογία που επιλέχθηκε για να πραγματοποιηθεί η εν λόγω έρευνα. Στο επόμενο κεφάλαιο θα παρουσιαστεί η ερμηνεία αποτελεσμάτων, θα ακολουθήσει το κεφάλαιο συμπερασμάτων.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΟΥ COVID-19, ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΑΥΞΗΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to investigate the evolution of the phenomenon of domestic violence in Greece since 2019, the attitudes and perceptions of the agencies and persons active in the field of domestic violence, the legal framework and political response. The first chapter includes the relationship between gender-based violence and crisis situations, the period of COVID-19 and gender-based violence”, addressing gender-based violence during COVID-19. In the second chapter, a review is carried out regarding domestic violence in Greece since 2019, the epidemiological data and the methods of treatment. This chapter includes gender-based violence in Greece, data on gender-based violence in Greece as of 2019, follows the legal framework for gender equality and combating domestic violence, legislation to combat domestic violence, policies to address of domestic violence in Greece and the policies implemented by Greece to combat gender-based violence. The second part of this work is the research part, where the methodology chosen to carry out the said research is presented. The next chapter will present the interpretation of results, followed by the conclusion chapter.

KEY WORDS: DOMESTIC VIOLENCE DURING THE PERIOD OF COVID-19, LEGISLATION TO ADDRESS DOMESTIC VIOLENCE IN GREECE, INCREASE IN INCIDENTS OF DOMESTIC VIOLENCE WORLDWIDE

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Περιεχόμενα

ΓΕΝΙΚΑ	6
ΜΕΡΟΣ Ι.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ ΑΠΟ ΤΟ 20197	
1.1 Η ενδοοικογενειακή βία παγκοσμίως από το 2019.....	7
1.2 Σχέση μεταξύ της βίας με βάση το φύλο και των καταστάσεων κρίσης	9
1.3 COVID-19 και έμφυλη βία	13
1.4 Αντιμετώπιση της βίας με βάση το φύλο κατά τη διάρκεια του COVID-19....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Η ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ 2019, ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ.....	19
2.1 Η έμφυλη βία στην Ελλάδα	19
2.2 Δεδομένα έμφυλης βίας στην Ελλάδα από το 2019.....	25
2.3 Νομικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων και για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας	35
2.4 Πολιτικές Αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα	42
2.4 Πολιτικές που εφάρμοσε η Ελλάδα για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας	44
ΜΕΡΟΣ ΙΙ.....	47
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	47
3.1 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα	47
3.2 Μέθοδος.....	47
3.3 Δειγματοληψία.....	48
3.4 Ερευνητικά εργαλεία (Εργαλεία συλλογής δεδομένων).....	48
3.5 Ερευνητική Διαδικασία.....	49
Ερμηνεία αποτελεσμάτων	50
Συμπεράσματα	72
Περιορισμοί της έρευνας.....	79
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	79
Βιβλιογραφία.....	80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	93

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

ΓΕΝΙΚΑ

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να διερευνηθεί η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, οι στάσεις και οι αντιλήψεις των φορέων και των προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, το νομικό πλαίσιο και οι πολιτικές αντιμετώπισης. Το πρώτο μέρος της παρούσας εργασίας βασίζεται στα ευρήματα της βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Συγκεκριμένα, το πρώτο υποκεφάλαιο περιλαμβάνει τα ευρήματα για την ενδοοικογενειακή βία παγκοσμίως, όπου σύμφωνα με τα ευρήματα έχει αυξηθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό. Στη συνέχεια, το υποκεφάλαιο «Σχέση μεταξύ της βίας με βάση το φύλο και των καταστάσεων κρίσης», αναφέρει το πώς αυξάνεται η βία κατά τον γυναικών κατά περιόδους κρίσεων. Το υποκεφάλαιο «COVID-19 και έμφυλη βία» αναφέρει την αύξηση των περιστατικών έμφυλης βίας κατά την περίοδο του Covid-19. Εν συνεχεία, στο υποκεφάλαιο «Αντιμετώπιση της βίας με βάση το φύλο κατά τη διάρκεια του COVID-19», αναφέρονται οι τρόποι αντιμετώπισης της έμφυλης βίας κατά την περίοδο του Covid-19, σε παγκόσμιο επίπεδο. Στο δεύτερο κεφάλαιο πραγματοποιείται βιβλιογραφική ανασκόπηση αναφορικά με την ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα από το 2019, τα επιδημιολογικά στοιχεία και τους τρόπους αντιμετώπισης. Στην υποενότητα «Η έμφυλη βία στην Ελλάδα», αναφέρονται διάφορα ερευνητικά ευρήματα αναφορικά με την βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα. Στην επόμενη υποενότητα «Δεδομένα έμφυλης βίας στην Ελλάδα από το 2019», παρουσιάζονται τα δεδομένα της έμφυλης βίας στην Ελλάδα. Εν συνεχεία, στην υποενότητα «Νομικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων και για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας», παρουσιάζεται η σχετική νομοθεσία για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας. Η υποενότητα «Πολιτικές Αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα», περιλαμβάνει τις πολιτικές του κράτους αλλά και τη νομοθεσία για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας. Στη συνέχεια, στην υποενότητα «Πολιτικές που εφάρμοσε η Ελλάδα για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας», πραγματοποιείται αναφορά στις πολιτικές καταπολέμησης της ενδοοικογενειακής βίας που εφάρμοσε το ελληνικό κράτος.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Το δεύτερο μέρος της παρούσας εργασίας αποτελεί το ερευνητικό μέρος, όπου αρχικά στο κεφάλαιο 3 «Μεθοδολογία της Έρευνας», θα παρουσιαστεί η μεθοδολογία που επιλέχθηκε για να πραγματοποιηθεί η εν λόγω έρευνα. Στο κεφάλαιο «Ερμηνεία Αποτελεσμάτων», θα παρουσιαστούν τα ευρήματα της παρούσας έρευνας και θα ερμηνευθούν. Τέλος, στο κεφάλαιο «Συμπεράσματα», θα διεξαχθούν τα συμπεράσματα της εν λόγω ερευνητικής μελέτη.

ΜΕΡΟΣ Ι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ ΑΠΟ ΤΟ 2019

1.1 Η ενδοοικογενειακή βία παγκοσμίως από το 2019

Η καραντίνα αποτελούσε ένα αποτελεσματικό μέτρο ελέγχου εξάπλωσης μολυσματικών νόσων ήδη από τον 14ο αιώνα. Οι μεσαιωνικές κοινωνίες μπόρεσαν να κατανοήσουν τη σύνδεση ανάμεσα στην εμφάνιση των συμπτωμάτων μίας μολυσματικής νόσου και της διάρκειας της. Η προέλευση του όρου «μολυσματική - μεταδοτική νόσος», έχει τις ρίζες της σε πρακτικές υγείας που σχετίζονται με την πανώλη από το 1377 μ.Χ., όταν τα πλοία απομονώθηκαν για 30 ημέρες και οι ταξιδιώτες ξηράς για 40 ημέρες στο θαλάσσιο λιμάνι της Ραγκούσας (Nie, 2015). Ωστόσο, η παλαιότερη καταγραφή της καραντίνας μπορεί να εντοπιστεί στο 532 μ.Χ. (Schepin, 1991). Έκτοτε, η πρακτική της καραντίνας έχει χρησιμοποιηθεί για τη μείωση της εξάπλωσης μεταδοτικών ασθενειών.

Με την κήρυξη του COVID-19 ως παγκόσμιας πανδημίας, υπήρξε αυξανόμενη πίεση στις κυβερνήσεις να λάβουν μέτρα για τη μείωση της εξάπλωσης της νόσου στην κοινότητα. Ως εκ τούτου, ελλείψει εμβολίου ή αποτελεσματικής θεραπείας εκείνο το διάστημα (2019), η είσοδος σε καραντίνα για διαφορετικές χρονικές περιόδους υιοθετήθηκε ως αναγκαία επιλογή από τις περισσότερες χώρες. Αυτό οδήγησε σε μια δραστική αλλαγή στον καθημερινό τρόπο ζωής των ατόμων. Οι περισσότερες εργασίες γίνονταν από το σπίτι και καταβάλλονταν προσπάθειες για τη διατήρηση της κοινωνικής

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης. απόστασης. Αυτά τα μέτρα ήταν ζωτικής σημασίας για την προστασία των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης. Ωστόσο, ακριβώς όπως ένα νόμισμα έχει δύο όψεις, οι θετικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση του COVID-19 είχαν και αρνητικές συνέπειες για τον κοινωνικό ιστό.

Αυτές οι αρνητικές συνέπειες περιλαμβάνουν τον κίνδυνο απώλειας θέσεων εργασίας, την άμβλυνση των οικονομικών ανισοτήτων και ζητήματα ψυχολογικής υγείας που προκύπτουν από την απομόνωση, τη μοναξιά και την αβεβαιότητα, μεταξύ άλλων. Αυτό το δεδομένο μπορεί να θεωρηθεί ως το «παράδοξο της καραντίνας». Ιστορικά έχει καταγραφεί η αποδυναμωση των κρατών λόγω των πανδημιών. Η πανώλη του Αντωνίνου του 161 μ.Χ. είχε αποδυναμώσει οικονομικά τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (Sabbatani&Fiorino, 2009) ενώ η Βυζαντινή αυτοκρατορία είχε υποστεί εξασθένηση της οικονομικής της κατάστασης κατά τη διάρκεια της πανώλης του Ιουστινιανού (Rosen, 2007).

Ευρήματα προγενέστερων ερευνών αναφέρουν ότι ο κίνδυνος σοβαρών ψυχολογικών συνεπειών αυξάνεται με την αύξηση της διάρκειας της καραντίνας (Brooksetal., 2020). Σύμφωνα με τους Hawrylucketal. (2004) και Reynoldsetal. (2008), υποστηρίχθηκε ότι η μεγαλύτερη διάρκεια καραντίνας σχετίζεται με αυξημένα συμπτώματα PTSD. Οι Leeetal. (2015), ανέφεραν ότι ο κίνδυνος εμφάνισης συμπτωμάτων μετατραυματικού στρες(=PTSD) παρέμεινε και το διάστημα αφού είχε λήξει η κατ' οίκον καραντίνα. Ένα άλλο εύρημα αναφορικά με τις συνέπειες της καραντίνας είναι η αύξηση των περιπτώσεων βίας λόγω φύλου που συχνά αγνοείται (Petermanetal., 2020).

Η βία με βάση το φύλο είναι μια μορφή βίας που στοχεύει ένα άτομο με βάση το φύλο του. Είναι ένα σύνθετο φαινόμενο που περιλαμβάνει συνδυασμούς σεξουαλικής, σωματικής και συναισθηματικής βίας και παραμέλησης ή στέρησης (Andersson, CockcroftandShea, 2008). Η CEDAW (Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών) έχει ορίσει τη βία με βάση το φύλο ως μια μορφή βίας που επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες. Ορισμένες κοινές μορφές βίας με βάση το φύλο περιλαμβάνουν τη σεξουαλική βία, τη βία κατά των γυναικών, την ενδοοικογενειακή βία και επιβλαβείς παραδοσιακές πρακτικές, όπως ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων (Chandra, 2020).

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Σύμφωνα με άρθρο που δημοσιεύτηκε σε εθνική εφημερίδα της Ινδίας, «TheHindu», η Εθνική Επιτροπή για τις Γυναίκες (NCW) κατέγραψε διπλή αύξηση των περιπτώσεων έμφυλης βίας κατά την πανδημία του Covid-19 (Chandra, 2020). Αρκετές έρευνες δείχνουν την αύξηση της οικογενειακής βίας και της σεξουαλικής βίας κατά τη διάρκεια και μετά από οποιαδήποτε μεγάλη κρίση ή καταστροφή (NZFVC, 2020).

1.2 Σχέση μεταξύ της βίας με βάση το φύλο και των καταστάσεων κρίσης

Η βία ως κοινωνικό φαινόμενο έχει διαπιστωθεί ότι αυξάνεται ενόψει των πανδημιών. Για παράδειγμα, η Rose (2018), ανέφερε την διάβρωση των κοινωνικών κανόνων και την αύξηση της βίας στη Μπολόνια της Ιταλίας, στο πλαίσιο της πανώλης και της φυσικής καταστροφής. Σύμφωνα με το UNFPA (2020), οι πανδημίες συχνά οδηγούν στις καταστροφές των κοινωνικών ιστών, επιδεινώνοντας έτσι τις ήδη υπάρχουσες αδυναμίες και συγκρούσεις που υπάρχουν στην κοινωνία. Ως αποτέλεσμα, η υφιστάμενη ανισότητα των φύλων επιδεινώνεται από τις πανδημικές καταστάσεις. Αυξάνει επίσης την έκθεση παιδιών και γυναικών σε παρενόχληση και σεξουαλική βία όταν προσπαθούν να προμηθευτούν είδη πρώτης ανάγκης όπως νερό, φαγητό και καυσόξυλα. Αρκετές έρευνες αναφέρουν ότι η βία με βάση το φύλο είναι πιο διαδεδομένη στις υπερενδημικές χώρες του HIV (Ghanotakis, Mayhew and Watts, 2009).

Οι ερευνητές έχουν παρατηρήσει μια σχέση μεταξύ του επιπολασμού της επιδημίας του HIV και της βίας με βάση το φύλο και στην Ινδία. Μια έκθεση σχετικά με την ταχεία ανάλυση φύλου για τον COVID-19 από την «CARE» και τη «International Rescue» ανέμενε ότι η βία με βάση το φύλο θα αυξηθεί εν μέσω πανδημίας και καραντίνας. Ως εκ τούτου, η έκθεση συνέστησε επίσης να προετοιμαστούν και να αξιοποιηθούν οι υπάρχουσες υπηρεσίες για τα θύματα της βίας λόγω φύλου. Η έκθεση τόνισε περαιτέρω την ανάγκη ενίσχυσης των διαδικτυακών υπηρεσιών για την παροχή ψυχολογικής υποστήριξης και υπηρεσιών νομικής βοήθειας (Haneef & Kalyanpur, 2020).

Σύμφωνα με τους Menendez et al. (2015), συχνά οι γυναίκες δεν έχουν δικαιώματα στις σεξουαλικές τους επιλογές. Κατά συνέπεια, βιώνουν σεξουαλική βία και τον κίνδυνο

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

έκθεσης στον ιό μέσω του αρσενικού φορέα. Ο Okur (2016), τόνισε ότι η σεξουαλική βία και η βία με βάση το φύλο αυξάνεται κατά τη διάρκεια καταστάσεων κρίσης λόγω παραβίασης του νόμου. Έτσι, τα θύματα συχνά δεν λαμβάνουν την επαρκή υποστήριξη και οι δράστες απαλλάσσονται από την τιμωρία. Επίσης, σύμφωνα με την παγκόσμια μονάδα δεοντολογίας του ΠΟΥ (2016), οι ρόλοι των φύλων επηρεάζονται σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής σε καταστάσεις πανδημίας, συμπεριλαμβανομένης της διαπροσωπικής βίας. Τόνισε επίσης την ανάγκη διαφόρων υπηρεσιών για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου βίας, όταν οι άνθρωποι βρίσκονται σε καραντίνα στο σπίτι ή σε ιδρύματα. Επιπλέον, υπάρχει έλλειψη μελετών που εστιάζουν στην επικράτηση της βίας με βάση το φύλο κατά τη διάρκεια καταστροφών. Κατά συνέπεια, όσοι βιώνουν καταστροφές συχνά δεν γνωρίζουν την πιθανότητα αύξησης των περιπτώσεων βίας λόγω φύλου. Ως εκ τούτου, συχνά δεν προετοιμάζονται να αντιμετωπίσουν καταστάσεις βίας, επιδεινώνοντας έτσι την κατάσταση.

Στο παρελθόν, οι κρίσεις έχουν συνδεθεί με αύξηση των περιπτώσεων έμφυλης βίας (Palermo&Peterman, 2011). Παρατηρήθηκε έξαρση της βίας από τους συντρόφους κατά τη διάρκεια άλλων καταστροφών όπως τον σεισμό στην Αϊτή το 2007, τον τυφώνα Κατρίνα το 2005 και την έκρηξη του όρους Αγία Ελένη τη δεκαετία του 1980 λόγω της ανεργίας και άλλων στρεσογόνων παραγόντων (Campbell, 2020). Ακόμη και κατά τη διάρκεια του τσουνάμι της Νότιας Ασίας του 2004, παρατηρήθηκε αύξηση της βίας με βάση το φύλο. Ο Fisher (2009) τόνισε ότι στον απόηχο του τσουνάμι, αναφέρθηκαν αρκετά περιστατικά βίας κατά των γυναικών και σεξουαλικής επίθεσης στη Σρι Λάνκα.

Σύμφωνα με ερευνητές, οι πανδημίες δεν μπορούν να θεωρηθούν εξαίρεση σε αυτό. Η Sikira και η Urassa (2015), ανέφεραν αύξηση των κακοποιήσεων συζύγου ενόψει της πανδημίας του HIV, λόγω υποψίας για εξωσυζυγικές σχέσεις. Πρόσφατα κρούσματα όπως ο Έμπολα, η χολέρα, ο Ζίκα και η Νίπα έχουν επίσης οδηγήσει σε αύξηση των κρουσμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Κατά τη διάρκεια της επιδημίας του ιού Έμπολα, οι γυναίκες και τα κορίτσια ήταν ιδιαίτερα ευάλωτα στη βία, λόγω της αδυναμίας τους να ξεφύγουν από τον θύτη τους. Επιπλέον, τα θύματα βίας δεν αναγνωρίστηκαν και συχνά αφέθηκαν χωρίς προστασία. Σύμφωνα με τη Yasmin (2016), τα κρούσματα βιασμού, διαφόρων μορφών βίας κατά των γυναικών και σεξουαλικής επίθεσης αυξήθηκαν επίσης κατά τη διάρκεια της επιδημίας Έμπολα στη Δυτική Αφρική. Υπάρχουν διάφοροι λόγοι

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

για μια τέτοια αύξηση των περιπτώσεων βίας λόγω φύλου. Οι Arthur και Clark (2009), προσδιόρισαν την οικονομική εξάρτηση ως μία βασική αιτία ενδοοικογενειακής βίας. Κατά τη διάρκεια της καραντίνας, καθώς οι περισσότερες γυναίκες βρίσκονταν σε άτυπες δουλειές και απολύονταν, οδηγήθηκαν σε μεγαλύτερη οικονομική εξάρτηση από τους συντρόφους τους. Σύμφωνα με τους Alonetal. (2020), λιγότερες γυναίκες απ' ό,τι οι άνδρες απασχολούνταν σε μη τηλε-μεταθέσιμες θέσεις εργασίας, καθιστώντας έτσι δύσκολη την προσαρμογή τους στις μεταβαλλόμενες συνθήκες εργασίας που απαίτησε η πανδημία του κορονοϊού. Αυτή η αυξημένη οικονομική εξάρτηση όχι μόνο αυξάνει τον κίνδυνο βίας κατά των γυναικών αλλά συγχρόνως δυσκολεύει την εγκατάλειψη των δραστών τους.

Πανδημίες όπως η γρίπη, η γρίπη των χοίρων και ο κορονοϊός, έχει αποδειχθεί σε έρευνες ότι οδηγούν σε ψυχολογικά ζητήματα όπως το άγχος, η κατάχρηση ουσιών, το PTSD (μετατραυματικό στρες) και οι διαταραχές ύπνου που συχνά τείνουν να συνεχιστούν ακόμη και μετά την πανδημία. Σύμφωνα με έρευνα των Zhangetal. (2020), μπορεί να παρατηρηθεί αυξημένος επιπολασμός συμπτωμάτων κατάθλιψης μεταξύ των ασθενών με COVID-19. Σημαντική αύξηση στα επίπεδα άγχους των ασθενών με COVID-19 καθώς και του ευρύτερου κοινού αναφέρθηκε από τα ευρήματα της μελέτης. Σε συνάρτηση, αυτά τα ζητήματα ψυχικής υγείας με παράγοντες όπως ο αλκοολισμός τείνουν να οδηγούν σε αύξηση της βίας με βάση το φύλο (Devriesetal., 2013). Αρκετοί ερευνητές έχουν αναφέρει ότι οι πωλήσεις αλκοόλ έχουν εκτοξευθεί στα ύψη κατά τη διάρκεια της πανδημίας (Henson, 2020). Ο Polakovic (2020), ανέφερε αύξηση 55% στην κατανάλωση αλκοολούχων ποτών στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τα στοιχεία δείχνουν επίσης ότι η αύξηση της μετανάστευσης των ανδρών μειώνει τη βία λόγω φύλου, λόγω μειωμένης έκθεσης των θυμάτων στους πιθανούς δράστες (Mobarak&Ramos, 2020). Όταν βρίσκονται σε καραντίνα, οι γυναίκες βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με τα άρρενα μέλη, με περιορισμένη ή ανύπαρκτη ελευθερία να βγαίνουν έξω, οδηγώντας έτσι στην αύξηση της έμφυλης βίας στο σπίτι.

Οι πανδημίες αυξάνουν επίσης τις οικονομικές ευπάθειες λόγω της αύξησης της ανεργίας ή του κινδύνου ανεργίας. Αρκετές μελέτες συνδέουν τις οικονομικές ανασφάλειες με την αυξημένη βία λόγω φύλου. Η οικονομική ανασφάλεια έχει βρεθεί ότι συνδέεται με την υιοθέτηση κακών στρατηγικών αντιμετώπισης που περιλαμβάνουν την

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

κατάχρηση ουσιών (Muliaetal., 2009). Αυτά τα δεδομένα, με τη σειρά τους, έχει βρεθεί ότι συνδέονται με διάφορες μορφές βίας με βάση το φύλο (Renzetti, 2009). Ωστόσο, σε αυτό το πλαίσιο μπορούν να παρατηρηθούν ενδιαφέρουσες διαφορές μεταξύ των φύλων. Οι Bhalotraetal. (2019), ανέφεραν ότι η αύξηση της ανεργίας των ανδρών συσχετίστηκε με την αύξηση της βίας κατά των γυναικών. Σύμφωνα με τους Schneideretal. (2016), ένα τέτοιο αποτέλεσμα θα μπορούσε να οφείλεται σε αντιδράσεις των ανδρών που προκύπτουν από αισθήματα αποδυνάμωσης και ανεπάρκειας και την ιδεοληψία ότι δεν είναι σε θέση να υπηρετήσουν τον ρόλο του ως «προστάτη» της οικογένειας. Σύμφωνα με τους Bradbury-Jones και Isham (2020), θα μπορούσε επίσης να οφείλεται στη διαστρεβλωμένη δυναμική εξουσίας στο σπίτι, με αποτέλεσμα την κακοποίηση και τη βία λόγω φύλου που διαφεύγει από τον έλεγχο οποιουδήποτε από το εξωτερικό περιβάλλον.

Το πρόβλημα της βίας με βάση το φύλο κατά τη διάρκεια της πανδημίας επιδεινώνεται περαιτέρω επειδή η αστυνομία δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσει το ζήτημα της βίας με βάση το φύλο. Σύμφωνα με μια έκθεση, η βία με βάση το φύλο στη Λιβερία θα μπορούσε επίσης να έχει αυξηθεί, επειδή η αστυνομία ήταν συγκλονισμένη και ανίκανη να υπερασπιστεί τα θύματα (UNICEF, 2018). Ο Richards (2009), ανέφερε ότι η οικονομική πίεση, η κατάχρηση ουσιών και η απομόνωση τείνουν να αυξάνουν τον κίνδυνο ενδοοικογενειακής βίας. Με βάση την παραπάνω βιβλιογραφική ανασκόπηση, είναι προφανές ότι η κατανόηση της έμφυλης βίας αποτελεί βασική προτεραιότητα για την επίτευξη της ισότητας των φύλων παγκοσμίως.

Προηγούμενες έρευνες έχουν δημιουργήσει μια ισχυρή σύνδεση μεταξύ των διαφόρων μορφών βίας με βάση το φύλο και ψυχολογικών ζητημάτων. Επομένως, είναι ακόμη πιο σημαντικό να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της αυξανόμενης βίας λόγω φύλου εν όψει του COVID-19. Έχει αναφερθεί ότι οι γυναίκες που βιώνουν μια μορφή βίας με βάση το φύλο είναι πιο πιθανό να βιώσουν άλλες μορφές βίας λόγω φύλου (USDepartmentofJustice, 2004). Σύμφωνα με τον Campbell (2020), η βία από τους οικείους συντρώφους σχετίζεται με PTSD, κατάθλιψη, χρόνια πόνος, σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες κ.λπ.

Ο Woods (2009), ανέφερε ότι τα συμπτώματα της PTSD μπορούσαν να παρατηρηθούν τόσο σε ήδη κακοποιημένες όσο και σε γυναίκες που κακοποιούνταν για πρώτη φορά. Οι Jacksonetal. (2002), διαπίστωσαν τη σχέση μεταξύ τραυματικής εγκεφαλικής βλάβης και

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

κακοποίησης γυναικών. Ανέφεραν ότι η συχνότητα του χτυπήματος στο κεφάλι συσχετίστηκε σημαντικά με σοβαρά γνωστικά συμπτώματα. Ο Walker (2015), ανέφερε ότι τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας βιώνουν μια σειρά ψυχολογικών συμπτωμάτων που περιλαμβάνουν άγχος, κατάθλιψη, αποφυγή, νοητική επανάληψη τραυματικών γεγονότων και υπερδιέγερση.

1.3 COVID-19 και έμφυλη βία

Ο COVID-19 φαίνεται να έχει παρόμοιες κοινωνικές συνέπειες με τις πανδημίες στο παρελθόν, καθώς και αυτή η πανδημία είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας. Σύμφωνα με τους Bradbury-Jones και Isham (2020), το lockdown που επιβλήθηκε για την αντιμετώπιση του COVID-19, έδωσε μεγαλύτερη ελευθερία στους κακοποιούς. Αρκετές αναφορές μέσω ενημέρωσης αναφέρουν αύξηση των περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας σε διάφορες χώρες. Σύμφωνα με τον Kagi (2020), αν και παρατηρήθηκε πτώση στα συνολικά ποσοστά εγκληματικότητας στην Αυστραλία, τα ποσοστά ενδοοικογενειακής κακοποίησης αυξήθηκαν κατά 5%. Ορισμένες φιλανθρωπικές οργανώσεις στην Αυστραλία εξέφρασαν επίσης ανησυχίες σχετικά με την παραπληροφόρηση για τον COVID-19 που χρησιμοποιείται από τους παραβάτες για περαιτέρω έλεγχο και κακοποίηση των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας (Gearin&Knight, 2020). Ο Allen-Ebrahimian (2020), ανέφερε ότι η Κίνα σημείωσε τριπλάσια αύξηση των κρουσμάτων ενδοοικογενειακής βίας μετά την επιβολή της καραντίνας. Διαφορετικές πολιτείες στις Ηνωμένες Πολιτείες, ανέφεραν επίσης αύξηση περίπου 21% –35% κρουσμάτων ενδοοικογενειακής βίας (Wagers, 2020). Ακόμη και το Ηνωμένο Βασίλειο αντιμετώπισε ανησυχίες λόγω της αυξανόμενης οικογενειακής βίας. Υπήρξε επίσης εμφανής αύξηση στον αριθμό των ανθρωποκτονιών κατά γυναικών από συντρόφους/συζύγους (Ingala&Smith, 2020).

Ο ιστότοπος «Refuge» κατέγραψε αύξηση 150% στις κλήσεις για ενδοοικογενειακή βία (Kelly&Morgan, 2020). Ένα άρθρο στο «The Indian Express» εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ανθρώπων στη Βομβάη δεν έχουν οικιακές συνδέσεις νερού. Με την άνοδο των θερμοκρασιών του καλοκαιριού, οι

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

άνθρωποι να περνούν περισσότερο χρόνο στα σπίτια τους, κατά τη διάρκεια του lockdown και την έμφαση στο πλύσιμο των χεριών, υπάρχει η ανάγκη για οικιακό νερό. Κατά συνέπεια, πολλές γυναίκες στρέφονται στην υπόγεια αγορά νερού που λειτουργεί υπό τον μανδύα του σκότους. Επιπλέον, οι γυναίκες αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στην ουρά για νερό και συχνά προσεγγίζουν την αγορά τις πρώτες πρωινές ώρες, όπου συχνά αντιμετωπίζουν λεκτική και σεξουαλική παρενόχληση (Shah, 2020). Παρά την αύξηση των περιστατικών βίας λόγω φύλου, η Jagori, μια ΜΚΟ με έδρα το Δελχί, έχει παρατηρήσει μείωση των κλήσεων στους αριθμούς της γραμμής βοήθειας κατά 50%. Αυτό μπορεί να οφείλεται στον φόβο μήπως τις ανακαλύψουν οι παραβάτες στο σπίτι, σύμφωνα με τον JayaVelankar, Διευθυντή Jagori (Chandra, 2020).

Σύμφωνα με τους Bradbury-Jones και Isham (2020), το lockdown που επιβλήθηκε για την αντιμετώπιση του COVID-19 έχει δώσει μεγαλύτερη ελευθερία στους κακοποιούς. Έχει καταστεί ευκολότερο για τους κακοποιούς να επιβάλλουν τακτικές ελέγχου, περιορίζοντας την πρόσβαση των θυμάτων σε τηλέφωνα, στο διαδίκτυο και σε άλλους ανθρώπους. Οι van Gelderetal. (2020), τόνισαν επίσης ότι το lockdown περιόρισε τις γνωστές επιλογές υποστήριξης. Σε ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε από την «BU» (Samuels, 2020), ο Ρόθμαν, ο οποίος είναι καθηγητής Κοινωνικών Επιστημών Υγείας, εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με την κήρυξη της πώλησης όπλων ως βασικών υπηρεσιών σε ορισμένες πολιτείες των Ηνωμένων Πολιτειών. Αυτό αυξάνει την πιθανότητα θανατηφόρων περιστατικών διαπροσωπικής βίας. Ο Fielding (2020), επεσήμανε ότι τα θύματα κακοποίησης μπορεί ακόμη και να φοβούνται να επισκεφτούν ένα νοσοκομείο για θεραπεία των τραυματισμών τους λόγω του φόβου μετάδοσης τη νόσου COVID-19.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

1.4 Αντιμετώπιση της βίας με βάση το φύλο κατά τη διάρκεια του COVID-19

Το πρώτο βήμα για την αντιμετώπιση του ζητήματος της αυξανόμενης έμφυλης βίας σε περιόδους πανδημίας είναι η αναγνώριση του ζητήματος, το οποίο έχει αγνοηθεί κατά τη διάρκεια των πανδημιών στο παρελθόν (Hatchimonjietal., 2020). Ο Campbell (2020), τονίζει ότι η επέκταση και ανάπτυξη των κοινοτικών συνεργασιών και η διάδοση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία της αναφοράς περιστατικών κακοποίησης είναι ζωτικής σημασίας για τη μείωση του αριθμού τέτοιων περιπτώσεων. Σύμφωνα με τους Bradbury και Isham (2020), ένας τρόπος αντιμετώπισης του ζητήματος της ενδοοικογενειακής βίας είναι να ρωτάται συχνά, εάν οι άνθρωποι αισθάνονται ασφαλείς στο σπίτι τους. Ωστόσο, είναι πολύ σημαντικό τα άτομα που κάνουν αυτές τις ερωτήσεις να έχουν το χρόνο και την κατάλληλη διάθεση υποστήριξης. Συχνά είναι πιθανό τα θύματα να επικοινωνούν με λεπτούς και έμμεσους τρόπους, κάτι που μπορεί εύκολα να μην παρατηρηθεί. Τονίζεται επίσης η σημασία των διαδικτυακών και τηλεφωνικών υπηρεσιών για όσους αναζητούν θεραπευτικές παρεμβάσεις, συμβουλευτική ή οποιοδήποτε άλλο είδος υποστήριξης.

Ο Gerster (2020), τονίζει επίσης ότι οι γείτονες οικογενειών που παρουσιάζεται η ενδοοικογενειακή βία, μπορούν επίσης να βοηθήσουν στη μείωση της ενδοοικογενειακής βίας ξεκινώντας συνομιλίες μαζί τους. Οι ερευνητές τονίζουν επίσης την ανάγκη εκπαίδευσης των εργαζομένων στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, ώστε να αναγνωρίζουν τα σημάδια της βίας για την αντιμετώπιση του ζητήματος της βίας με βάση το φύλο (WHO, 2014) (Gerster,2020). Οι VanGelderetal. (2020), τονίζουν επίσης, τον ρόλο των μέσων μαζικής ενημέρωσης για την ευαισθητοποίηση σχετικά με το θέμα της έμφυλης βίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας καθώς και για τις πρακτικές που μπορούν να αντικαταστήσουν τη συμβατική προσωπική υποστήριξη. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν την προσφορά υποστηρικτικών δηλώσεων, την προώθηση κατευθυντήριων γραμμών για την ασφάλεια μέσω διαφημίσεων, τις προσεγγίσεις από παρευρισκόμενους και την πρόσβαση σε βοήθεια εκ μέρους του θύματος μετά τη λήψη της συγκατάθεσής του. Ζητούν επίσης αύξηση της διαθεσιμότητας υπηρεσιών και χρηματοδότηση για ανάγκες προστασίας και τη δημιουργία καταφυγίων κατά τη διάρκεια της καραντίνας. Οι Hatchimonjietal. (2020), ανέφεραν την συνύπαρξη της κοινωνικής

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

απόστασης με την κοινωνική υποστήριξη για να διασφαλιστεί ότι η κοινωνική αποστασιοποίηση δεν θα επιδεινώσει τη βία λόγω φύλου. Υπάρχει επίσης έντονη ανάγκη να ενισχυθούν οι υπηρεσίες γραμμής βοήθειας που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα θύματα έμφυλης βίας χωρίς να ειδοποιούν τους παραβάτες τους. Ο Αντόνιο Γκουτέρες, Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, τόνισε επίσης την ανάγκη οι χώρες να δώσουν προτεραιότητα στην υποστήριξη των θυμάτων, με τη δημιουργία συστημάτων προειδοποίησης έκτακτης ανάγκης για άτομα που αντιμετωπίζουν ενδοοικογενειακή βία (France, 2020). Οι Mazzaetal. (2020), υπογράμμισαν την ανάγκη ενός εκπαιδευμένου διεπιστημονικού προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων ψυχολόγων, ψυχιάτρων, κοινωνικών και νομικών υπηρεσιών για την πρόληψη πράξεων ενδοοικογενειακής βίας και τη διασφάλιση της ακριβούς αξιολόγησης των διαφόρων τομέων της κακοποίησης.

Ορισμένες χώρες προσπάθησαν να δημιουργήσουν νέους τρόπους προειδοποίησης περιστατικών βίας, κατά την διάρκεια της καραντίνας που προκύπτει από τον COVID-19, εφαρμόζοντας διάφορες πρακτικές για τη μείωση της βίας λόγω φύλου. Για παράδειγμα, η Γαλλία έχει δημιουργήσει συστήματα προειδοποίησης σε παντοπωλεία και φαρμακεία για να επιτρέψει στα θύματα της έμφυλης και οικογενειακής βίας να ειδοποιούν τις αρχές (Guenfound, 2020). Μπορούν επίσης να ειδοποιήσουν το προσωπικό για την απαιτούμενη βοήθεια χρησιμοποιώντας λέξεις – κώδικες έμφυλης βίας, που έχουν εισαχθεί. Το «Domestic Violence Resource Centre Australia», έχει επίσης εκδώσει συγκεκριμένες οδηγίες για την οικογένεια και τους φίλους για να υποστηρίξουν όσους βρίσκονται σε καταστάσεις ενδοοικογενειακής βίας (DVRCA, 2020). Το «UNFPA» (Ταμείο Πληθυσμού των Ηνωμένων Εθνών) και το «UNWomen» έχουν δημοσιεύσει κατευθυντήριες γραμμές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από διάφορες κυβερνήσεις για να συμπεριλάβουν το φύλο στις απαντήσεις τους (UNWomen, 2020). Η Εθνική Γραμμή Ενδοοικογενειακής Βίας, ΗΠΑ, προσφέρει επίσης υπηρεσίες μέσω διαδικτυακής συνομιλίας γραπτών μηνυμάτων, ώστε τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας να μπορούν να αναζητήσουν βοήθεια (Godin, 2020). Στο Πεκίνο, ένα δικαστικό δικαστήριο χρησιμοποιεί πλατφόρμες που βασίζονται σε cloud και διαδικτυακές ακροάσεις δικαστηρίων για την αντιμετώπιση υποθέσεων βίας λόγω φύλου σε περιόδους πανδημίας (Fraser,2020). Οι Nair και Banerjee (2020), τόνισαν την ανάγκη για συνδυασμένες προσπάθειες των επαγγελματιών υγείας με έντυπα και ψηφιακά μέσα για την αποφυγή

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

της παραπληροφόρησης και την εκπαίδευση των ανθρώπων σχετικά με την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας.

Σε συνομιλία με το προσωπικό της «AALI» (Association for Advocacy and Legal Initiative, Lucknow, Ινδία), αποκαλύφθηκε ότι οι ενέργειες που πραγματοποιούν οι αρχές στην Ινδία είναι ανεπαρκείς για την αντιμετώπιση του ζητήματος της έμφυλης βίας κατά τη διάρκεια του COVID-19. Οι ΜΚΟ έχουν ζητήσει να δημοσιοποιήσουν τους αριθμούς τηλεφώνου των υπαλλήλων προστασίας κολλώντας τους έξω από τα γραφεία τους για να τους κάνουν πιο προσιτούς στα θύματα. Ένα μέλος του προσωπικού της «AALI» εξέφρασε επίσης ανησυχία για την έλλειψη αίσθησης επείγοντος κατά την αντιμετώπιση υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας υπό τα lockdown. Η αποτελεσματικότητα των γραμμών βοήθειας μειώνεται, εάν δεν ακολουθηθούν οι απαραίτητες ενέργειες και απλώς καταγραφούν οι κλήσεις ως απλά δεδομένα. Η Εθνική Επιτροπή Γυναικών (NCW), η Ινδία και ΜΚΟ όπως η Jagoti έχουν συγκεντρώσει πληροφορίες σχετικά με τα Κέντρα Μίας Στάσης, τους αξιωματικούς προστασίας και άλλες υπηρεσίες υποστήριξης στους ιστότοπούς τους. Το Aman, («οι παγκόσμιες Φωνές για την Ειρήνη στο Σπίτι»), το οποίο είναι ένα δίκτυο με περισσότερες από 146 οργανώσεις και άτομα που εργάζονται για το θέμα της βίας κατά των γυναικών σε 18 πολιτείες της Ινδίας, έγραψε μια επιστολή στην Εθνική Επιτροπή Γυναικών, με συλλογικές συστάσεις για να ανταποκριθεί στις ανάγκες των γυναικών που αντιμετωπίζουν βία υπό τα lockdown. Οι συστάσεις περιλαμβάνουν τη δημιουργία των αριθμών γραμμής βοήθειας όπως 181 και 1.091.

Στην Ινδία χρησιμοποιώντας τα κεφάλαια Nirbhaya (το Nirbhaya Fund είναι ένα εταιρικό ταμείο ινδικής ρουπίας 10 δισεκατομμυρίων που δημιουργήθηκε από την κυβέρνηση της Ινδίας για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών της κυβέρνησης και των ΜΚΟ που εργάζονται για την προστασία της αξιοπρέπειας και τη διασφάλιση της ασφάλειας των γυναικών στην Ινδία, για την αύξηση της διαθεσιμότητας των πόρων που διατίθενται σε ΜΚΟ που προσφέρουν νομική βοήθεια, συμβουλευτική και στέγη σε γυναίκες που αντιμετωπίζουν βία. Η ανάπτυξη ειδικών πρωτοκόλλων για την παροχή υποστήριξης σε τρανς γυναίκες, γυναίκες με αναπηρίες και μετανάστριες που είναι ακόμη πιο περιθωριοποιημένες και έχουν αμελητέα πρόσβαση σε υποστήριξη και τη συγκρότηση επιτροπής δικηγόρων που προσφέρουν νομικές πληροφορίες σε γυναίκες

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

μέσω τηλεφώνου, μεταξύ άλλων. Το δίκτυο Aman συνέστησε επίσης την κατασκευή ενός προσωρινού καταφυγίου στην κοιλάδα του Κασμίρ, καθώς δεν υπάρχουν καταφύγια που χτίστηκαν βάσει του νόμου για την προστασία των γυναικών που είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας (Mittal&Singh, 2020).

Το αποτέλεσμα της βίας με βάση το φύλο είναι μακροχρόνιο για τα θύματά της και ασαφές αναφορικά με τις απαντήσεις που συχνά είναι ανεπαρκείς. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να διατηρηθεί η αίσθηση του επείγοντος σε περιπτώσεις βίας λόγω φύλου, ακόμη και σε καταστάσεις κρίσης. Με βάση την παραπάνω βιβλιογραφική ανασκόπηση, μπορεί να υποστηριχθεί ότι υπάρχει ανάγκη για ένα ολιστικό μοντέλο απόκρισης για την αντιμετώπιση του ζητήματος της βίας με βάση το φύλο κατά τις τρέχουσες και πιθανές μελλοντικές πανδημίες.

Οι επαγγελματίες υγείας, τα μέσα ενημέρωσης και οι προσπάθειες της κοινότητας πρέπει να συνδυαστούν και να συνεργαστούν για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του ζητήματος της βίας με βάση το φύλο. Επιπλέον, απαιτούνται συνεχείς και αυστηρές προσπάθειες για να τεθεί τέλος στο στίγμα που σχετίζεται με τη βία λόγω φύλου (Mittal&Singh, 2020).

Η εξάπλωση του κορωνοϊού έχει δημιουργήσει μυριάδες προβλήματα στους ανθρώπους που πρέπει να αντιμετωπίσουν. Ελλείψει εμβολίου και αποτελεσματικής θεραπείας για αυτόν τον ιό, οι κυβερνήσεις αναγκάζονταν, στην αρχή της πανδημίας, να επιβάλουν καραντίνα για να μειώσουν την εξάπλωση της νόσου. Ωστόσο, αυτό είχε οδηγήσει σε ένα παράδοξο κοινωνικής αποστασιοποίησης, που περιελάμβανε ζητήματα όπως η οικονομική αστάθεια, τα προβλήματα ψυχικής υγείας και η απομόνωση.

Αν και έχουν γίνει έρευνες που διερευνούν τον αντίκτυπο του COVID-19, υπάρχει έλλειψη βιβλιογραφίας που να τονίζει αυτά τα ζητήματα από την άποψη του φύλου. Αυτό περιλαμβάνει επίσης το ζήτημα της αυξανόμενης έμφυλης βίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Ο COVID-19, όχι μόνο οδήγησε σε αύξηση των περιπτώσεων έμφυλης βίας, αλλά τις έχει αποσυνδέσει από τα δίκτυα υποστήριξής τους. Για να μειωθεί ο επιπολασμός των κρουσμάτων ενδοοικογενειακής βίας, είναι σημαντικό να αναγνωρισθεί η έκταση της βίας με βάση το φύλο, να ανανεωθούν και να θεσπιστούν νέες κυβερνητικές πολιτικές και τα δίκτυα υποστήριξης να διευκολύνουν τα θύματα αναφορικά με την

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης. πρόσβαση σε ασφαλή μέρη και, τέλος, να ευαισθητοποιηθούν για το θέμα καθώς και τους διαθέσιμους πόρους για την αντιμετώπισή του συγκεκριμένου κοινωνικού φαινομένου (Mittal&Singh, 2020).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Η ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ 2019, ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

2.1 Η έμφυλη βία στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, κατά τη διάρκεια του lockdown COVID-19 του Μαρτίου και του Απριλίου το 2020, εφαρμόστηκαν περιοριστικά μέτρα σχετικά με την κινητικότητα και την κοινωνικοποίηση των ανθρώπων (Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής Και Ισότητας των Φύλων, 2020). Κατά την διάρκεια της πανδημίας, καθώς ακόμα και όταν οι άνθρωποι μετακινούνταν εκτός σπιτιού, έπρεπε να τηρηθεί κοινωνική απόσταση και ως εκ τούτου τα θύματα έμφυλης ενδοοικογενειακής βίας ήταν δύσκολο να ζητήσουν βοήθεια. Μέσα από αυτή την περίοδο, η κύρια πηγή επικοινωνίας και πληροφοριών για την κακοποίηση γυναικών ήταν η εθνική Γραμμή Βοήθειας SOS, με τις κλήσεις να αυξάνονται δραματικά τον Απρίλιο του 2020 (Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής Και Ισότητας των Φύλων, 2020).

Η πιο κυρίαρχη μορφή βίας με βάση το φύλο κατά των γυναικών τόσο τον Μάρτιο όσο και τον Απρίλιο του 2020 ήταν η ενδοοικογενειακή βία, αντιπροσωπεύοντας σχεδόν το 84% των κλήσεων (Γενική Γραμματεία Οικογενειακή Πολιτική Και Ισότητας των φύλων, 2020). Περίπου το 28% των γυναικών που τηλεφώνησαν έλαβαν ψυχολογική υποστήριξη και το 26% έλαβε νομική υποστήριξη.

Η Ελλάδα δεν ήταν μόνη χώρα με αυξημένα κρούσματα έμφυλης ενδοοικογενειακής βίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Σε αρκετές χώρες, σημειώθηκε παρόμοια αύξηση στις κλήσεις έκτακτης ανάγκης. Οι κλήσεις σε γραμμές βοήθειας για την έμφυλη βία αυξήθηκε κατά 20% στην Ισπανία, 30% στην Κύπρο και 40-50% στην Βραζιλία

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

(Ertanetal., 2020). Όπως σημείωσε ο Campbell (2020), «η αυξανόμενη παγκόσμια τάση αύξησης των αναφορών των εγχώριων περιπτώσεων έμφυλης βίας είναι πιθανό να συνεχιστούν καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας και μπορεί να αντιπροσωπεύουν μόνο την «κορυφή του παγόβουνου». Ωστόσο, πολλά θύματα εξακολουθούσαν να βρίσκονται παγιδευμένα με τον δράστη και να μην μπορούν να αναφέρουν την κακοποίηση.

Οι προκλήσεις της πανδημίας, συμπεριλαμβανομένων της αλλαγής της οικογενειακής ρουτίνας, του αυξημένου χρόνου με τον σύντροφο και την απομόνωση από άτομα εκτός της οικογένειας – εκτός από την οικονομική κρίση – ήταν δεδομένα που συνέβαλαν σημαντικά στην αύξηση του άγχους, σε ήδη τεταμένες ενδοοικογενειακές σχέσεις (Costa&Moreira, 2020). Σύμφωνα με τον Bradbury-Jones και Isham (2020), τα lockdown για τη διαχείριση του COVID-19, έδωσε μεγαλύτερη δυνατότητα στους δράστες να κακοποιούν τα θύματά τους, καθώς εκείνα δεν είχαν τη δυνατότητα να ζητήσουν βοήθεια. Κατά τη διάρκεια του lockdown, οι δράστες είναι σε θέση να γνωρίζουν πού βρίσκονται τα θύματά τους, να ελέγχουν την πρόσβαση των θυμάτων σε άλλους και την χειραγώγηση των θυμάτων ακόμα και χωρίς σωματική βία, απλώς αποτρέποντας τους την πρόσβαση σε τηλέφωνα και υπολογιστές (Kaukinen, 2020).

Μία μορφή απειλής και ψυχολογικής κακοποίησης, αφορά την κατηγορία προς την σύντροφο ότι ευθύνεται για την μόλυνση ή έκθεση στον ιό, ενώ τα ίδια αισθάνονται ευθύνη αλλά και φόβο για την μόλυνση και την έκθεση τους στον ιό (daCosta&Moreira, 2020).

Οι δράστες μπορεί επίσης να στερήσουν στα θύματα τους την πρόσβαση σε απαραίτητα είδη για την προσωπική τους υγιεινή, όπως την αγορά σαπουνιού ή απολυμαντικού χεριών, ενώ οι δράστες συγχρόνως περιορίζουν τις αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με την πανδημία, διαδίδοντας ψευδείς ειδήσεις και χειραγωγώντας τα θύματα ακόμη περισσότερο (daCosta&Moreira,2020).

Τα θύματα της έμφυλης ενδοοικογενειακής βίας διατρέχουν κίνδυνο τόσο σωματικής όσο και συναισθηματικής βλάβης. Οι αναφορές στις ΗΠΑ για περιστατικά έμφυλης βίας, στα οποία οι δράστες χρησιμοποιούν τον COVID-19 ως όπλο έχουν αυξηθεί (Campbell, 2020). Σε αυτές τις περιπτώσεις, το πλύσιμο των χεριών, για παράδειγμα, απαγορευόταν από τους δράστες, σε μια προσπάθεια ενίσχυσης του φόβου του θύματος για τον ιό, ενώ

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

συγχρόνως οι δράστες αρνούνταν την ιατρική περίθαλψη στα θύματα σε περίπτωση που μολύνθηκαν από τον ιό (Campbell, 2020).

Ο οικονομικός αντίκτυπος του COVID-19, αναφορικά με την απώλεια θέσεων εργασίας και την κοινωνική αποστασιοποίηση μπορεί, στην πραγματικότητα, να υπονομεύσει δεκαετίες προόδου στη διατήρηση της ασφάλειας των γυναικών και των παιδιών στο σπίτι, που πλέον δεν είχαν την δυνατότητα να παίρνουν τις δικές τους αποφάσεις (Kaukinen, 2020).

Αρκετές έρευνες υποστηρίζουν ότι η οικονομική εξάρτηση αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα ενδοοικογενειακής, εκμετάλλευσης και κακοποίησης του θύματος, που μπορεί επίσης να εμποδίσει οποιαδήποτε σχέδια και ελευθερίες μπορεί να έχει το θύμα. Όλα αυτά πιθανότατα επιδεινώνονται από την πανδημία. Τέλος, σε οικογένειες που τηρούν αυστηρούς κανόνες φύλου (η γυναίκα είναι νοικοκυρά, δεν εργάζεται, ο άντρας εργάζεται μόνο), ο αντίκτυπος στις γυναίκες είναι ακόμη μεγαλύτερος (Mittal&Singh, 2020).

Οι γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας, συνήθως δεν μπορούν να ζητήσουν βοήθεια, να μιλήσουν για την βία που υφίστανται ή ακόμη και να ζητήσουν επαγγελματική συμβουλή, όπως θα μπορούσαν αν είχαν ευκαιρίες για κοινωνική επαφή κατά τη διάρκεια του lockdown ή αν αποφάσιζαν να αναζητήσουν επαγγελματική καθοδήγηση χωρίς τον φόβο μόλυνσης (da Costa&Moreira, 2020).

Η «Women'sAidUK» δήλωσε όταν τα θύματα καλούσαν για υποστήριξη ή για υπηρεσίες υγείας, ακούγονταν συχνά οι δράστες, οι οποίοι συνήθως ασκούσαν λεκτική βία στα θύματά τους (daCosta&Moreira, 2020) και τα αποθάρρυναν στην προσπάθειά τους να αναζητήσουν βοήθεια. Ομοίως, τα θύματα ενδέχεται να αναγκαστούν να επιτρέψουν στους δράστες πρόσβαση στο e-mail και άλλους λογαριασμούς, μειώνοντας την πιθανότητα και την δυνατότητα των θυμάτων να αναζητήσουν βοήθεια από επίσημες υπηρεσίες υποστήριξης.

Επίσης είναι σημαντικό να σημειωθεί, ότι σε ορισμένες κοινωνικά και οικονομικά υποβαθμισμένες περιοχές, η πρόσβαση στο διαδίκτυο ή στο τηλέφωνο μπορεί να είναι πρακτικά αδύνατη (daCosta&Moreira, 2020). Ακόμη και με αυτά τα δεδομένα όμως, τα θύματα χρησιμοποιούν όλο και περισσότερους διαδικτυακούς πόρους. Για παράδειγμα, ένας ιστότοπος του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία κατά τω

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

γυναικών, έλαβε πολλές κλήσεις με αύξηση 150% μετά τα lockdown. Επιπλέον, οι Bradbury-Jones and Isham (2020) επίσης ανέφεραν ότι ο κορυφαίος οργανισμός IPV Organization στις Ηνωμένες Πολιτείες, ανέφερε ότι η γραμμή επικοινωνίας για την ενδοοικογενειακή βία αυξήθηκε κατά 25% μέσα στην πρώτη εβδομάδα του lockdown (Bradbury Jones & Isham, 2020).

Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας τείνουν να αισθάνονται ότι είναι υπεύθυνα για την κακοποίησή τους, έχοντας διαστρεβλωμένες πεποιθήσεις και σκέψεις για τις εμπειρίες τους. Ωστόσο, οι τρόποι με τους οποίους μπορούν να αντιδράσουν και να αντιμετωπίσουν την κακοποιητική κατάσταση τα θύματα, διαφέρει πολύ από τη μια γυναίκα στην άλλη.

Οι Chatzifotiou και Andreadou (2021), πραγματοποίησαν μία μελέτη για να διερευνήσουν τις προοπτικές των γυναικών στην βόρεια Ελλάδα που είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας και ζουν με τους συζύγους τους. Ένα κέντρο για γυναίκες εντόπισε 15 γυναίκες που ήταν θύματα ενδοοικογενειακής βίας, ενώ όλες οι γυναίκες λάμβαναν συμβουλευτική υποστήριξη. Όλες οι συμμετέχουσες προέρχονταν από το βόρειο τμήμα της Ελλάδας, ζούσαν ακόμα μαζί τους συντρόφους –δράστες και είχαν ζητήσει βοήθεια και υποστήριξη από επίσημες υπηρεσίες στις κοινότητές τους. Οι συμμετέχουσες είχαν ολοκληρώσει μόνο την πρωτοβάθμια εκπαίδευση και ήταν παντρεμένες με παιδιά και άνεργες. Οι ηλικίες τους κυμαίνονταν από 30 έως 50 ετών.

Και οι δύο ερευνήτριες συζήτησαν λεπτομερώς τα αποτελέσματα από τις δύο περιόδους και τα αποτελέσματα ήταν ουσιαστικά τα ίδια, σε συμφωνία 90%. Με βάση τις συνεντεύξεις, κατά τη διάρκεια του COVID-19, οι περιορισμοί αποστασιοποίησης και παραμονής στο σπίτι, είχαν ως αποτέλεσμα τον έλεγχο του δράστη προς το θύμα και την αύξηση της εξουσίας που του ασκούσε. Υπό τις συνθήκες του lockdown, οι δράστες μπορούσαν να ελέγξουν την λήψη αποφάσεων των θυμάτων, να παρακολουθούν τη συμπεριφορά τους και συγχρόνως να τα απομονώνουν από την οικογένεια και τους φίλους. Οι συνθήκες της πανδημίας παρείχαν στους δράστες το πρόσχημα να ελέγχουν τις γυναίκες, μέσω απειλών αναφορικά με την έκθεση των ιδίων και των παιδιών στον ιό. Οι δράστες φοβήθηκαν ότι τα θύματα βγαίνοντας έξω από το σπίτι, όταν δεν θα ήταν οι ίδιοι παρόντες δεν θα μπορούσαν να τα ελέγξουν.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Το φαινόμενο της έμφυλης βίας κατά των γυναικών στην Ελλάδα έχει ερευνηθεί ελάχιστα. Το project DOVE ανέφερε τον υψηλότερο επιπολασμό της έμφυλης βίας με το 23,1% κατά των γυναικών και το 31,2% κατά των ανδρών στην Αθήνα, ενώ οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι υπέστησαν σωματική επίθεση από τον σύντροφο/σύζυγο τους τον τελευταίο χρόνο. Επιπλέον, το 5,1% των γυναικών και το 4,2% των ανδρών είχε τραυματιστεί κατά τη διάρκεια αυτών των επιθέσεων (Costa et al., 2015). Τα ευρήματα ωστόσο αναφορικά με την έμφυλη βία πολλές φορές είναι αντιφατικά μεταξύ τους και διαφέρουν σημαντικά με τα ευρήματα της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας.

Η Αρτινοπούλου ανέφερε ότι το 3,6% των γυναικών στο δείγμα τους είχε υποστεί σωματική κακοποίηση από τους συζύγους τους (Artinopoulou, 2006), ενώ η Παπαδακάκη υπολόγισε ότι το 0,5% των συμμετεχόντων στη μελέτη τους (521 άνδρες και 601 γυναίκες) ήταν θύματα ενδοοικογενειακής βίας κατά το 2019. Παρά τα προαναφερθέντα αποτελέσματα, η πραγματική έκταση της ενδοοικογενειακής στην Ελλάδα εξακολουθεί να παραμένει ασαφής μέχρι και σήμερα.

Ο Κάτσος και οι συνεργάτες (2020), πραγματοποίησαν μία έρευνα, όπου το δείγμα τους αποτελείτο μόνο από εγκληματολογικές υποθέσεις, στις οποίες έχουν αναφερθεί πραγματικές περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας στις αστυνομικές αρχές και το θύμα παρουσιάστηκε εθελοντικά στο τμήμα προκειμένου να εξεταστεί και πραγματοποιηθεί εκτίμηση του τραυματισμού, ωστόσο αυτό αντιπροσωπεύει την κορυφή του παγόβουνου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα. Είναι γνωστό ότι η πλειονότητα των περιστατικών της ενδοοικογενειακής βίας δεν αναφέρονται στην αστυνομία ή σε άλλες κοινωνικές υπηρεσίες.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματά του Κάτσου και των συνεργατών (2020), τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας στην Αθήνα (Ελλάδα) κατά κύριο λόγο αποτελούνται από γυναίκες ως θύματα, εύρημα που συνάδει με τις υπάρχουσες μελέτες από άλλες χώρες. Οι περισσότερες γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας ήταν παντρεμένες και μεταξύ ηλικίας 30 και 49 ετών, ενώ το 40% από αυτές ήταν άνεργες. Στις περισσότερες περιπτώσεις (85,99%), τόσο θύμα όσο και θύτης ήταν Έλληνας πολίτης.

Εν συνεχεία, στη μελέτη του Κάτσου και συνεργατών (2020), σχεδόν το 25% των γυναικών αναζήτησαν ιατρική φροντίδα, ενώ το 9,1% από αυτές χρειάστηκε νοσηλεία.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Στη συγκεκριμένη μελέτη, σχεδόν το ένα τέταρτο των θυμάτων, ανεξαρτήτως φύλου, αναζήτησε ιατρική περίθαλψη. Αν και στατιστικά σημαντική σχέση εντοπίστηκε μεταξύ πιθανής νομικής σοβαρότητας και ανάγκης για ιατρική περίθαλψη, ωστόσο περίπου τα μισά από τα θύματα που υπέστησαν «σοβαρούς» τραυματισμούς δεν ζήτησαν ιατρική βοήθεια.

Η χαμηλή κοινωνική υποστήριξη των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας μπορεί να παρέχει επαρκή εξήγηση τόσο για τη χαμηλή συχνότητα αναφοράς ενδοοικογενειακής βίας που αναφέρεται στην αστυνομία όσο και για την χαμηλή νομική υποστήριξη που αναζητούν τα θύματα (Diasetal.,, 2019).

Τα αποτελέσματά της προαναφερθείσας έρευνας υποστηρίζουν, ότι σημειώνεται χαμηλότερη σοβαρότητα τραυματισμών που υπέστησαν οι διαζευγμένοι σε σχέση με τα τραύματα που υφίστανται οι παντρεμένοι. Καθώς σοβαροί τραυματισμοί παρατηρήθηκαν είτε κατά τη διάρκεια της συμβίωσης είτε κατά τη διάρκεια του γάμου και για τα δύο φύλα. Αυτό μπορεί να υποδηλώνει την χαμηλή ανοχή κατά της ενδοοικογενειακής βίας κατά τη διάρκεια της συμβίωσης, όπως περιγράφεται παραπάνω, ενώ συγχρόνως μπορεί να σχετίζεται με πιο σοβαρές πράξεις βίας ενώ ένα ζευγάρι συζεί.

Η ενδοοικογενειακή βία αποτελείται από διάφορες μορφές βίας. Τα σωματικά τραύματα και η σεξουαλική κακοποίηση μπορεί συνήθως να αφήσει ορατά σημάδια στο θύμα. Από την άλλη πλευρά, η αόρατη ψυχολογική βία, όπως ο εκφοβισμός και η συνεχής υποτίμηση και ταπείνωση, καθώς και διάφορες ελεγκτικές συμπεριφορές, όπως η απομόνωση ενός ατόμου από την οικογένεια και τους φίλους του, η παρακολούθηση των κινήσεών τους και ο περιορισμός της πρόσβασής τους σε πληροφορίες ή βοήθεια δεν μπορεί εύκολα να αποδειχθεί. Η βία μπορεί να έχει τόσο άμεσες όσο και μακροπρόθεσμες σωματικές, ψυχικές, συναισθηματικές και κοινωνικές συνέπειες. Ο ΠΟΥ έχει προτείνει πολλές ενέργειες για τη διασφάλιση της υγείας και της ευημερίας κάθε γυναίκας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που κακοποιούνται σωματικά ή σεξουαλικά από οικείο σύντροφο (WHO, 2016–2030).

Η επίθεση στην/στην σύντροφο/σύζυγο έχει συσχετιστεί με πολλούς παράγοντες που βασίζονται στο φύλο. Το ιστορικό παρουσίας ή οι βίαιες εγκληματικές πράξεις μπορεί να προβλέψουν την ενδοοικογενειακή βία που διαπράττεται από γυναίκες (Strausetal., 2004),

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

ενώ το ιστορικό εμπειρίας αμελούς συμπεριφοράς (Straus, 2005) ή μαρτυρίας ενδοοικογενειακής βίας κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας και η κατάχρηση ψυχοτρόπων ουσιών (αλκοόλ και ναρκωτικών) σχετίζεται κυρίως με την ενδοοικογενειακή βία που διαπράττεται από άνδρες (O'Leary KDetal., 2014).

2.2 Δεδομένα έμφυλης βίας στην Ελλάδα από το 2019

Το πρώτο κρούσμα COVID-19 στην Ελλάδα επιβεβαιώθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2020 και τα πρώτα οριζόντια μέτρα εφαρμόστηκαν τον Μάρτιο του 2020. Έκτοτε η ελληνική κυβέρνηση υιοθέτησε διάφορα γενικά μέτρα έκτακτης ανάγκης ως απάντηση στο ξέσπασμα του κορωνοϊού COVID-19 υπό την μορφή Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου, με στόχο την υποστήριξη εργαζομένων και επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19, αλλά και την επιστροφή σε μια κοινωνική και οικονομική «κανονικότητα».

Τα στοιχεία από την Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων αναφορικά με τα δεδομένα για τα περιστατικά έμφυλης βίας κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19, είναι εξαιρετικά ενδιαφέροντα αλλά και απαισιόδοξα. Κατά την περίοδο αναφοράς, η κύρια πηγή πληροφοριών για τις δομές υποστήριξης του δικτύου για τις κακοποιημένες γυναίκες και τρίτα μέρη (παιδιά) ήταν: 29% μέσω άλλων φορέων, 24% μέσω της Γραμμής Βοήθειας 15900 SOS, το 12% έλαβε τις πληροφορίες του διαδικτυακά, το 10% από φίλο/γνωστό και το 5% από αλλού. Το 1% του συνόλου των υποστηριζόμενων κακοποιημένων γυναικών, έλαβε πληροφορίες μέσω της τηλεόρασης, του ραδιοφώνου και των έντυπων μέσων, ενώ το 10% είχε πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες.

Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο αναφοράς (01.11.2020– 31.01.2021) (Εικ.1), το 40,9% των γυναικών έλαβε υποστήριξη σε συνολικά 8 Συμβουλευτικά Κέντρα στην Αττική. Ένα μικρότερο ποσοστό 7% αναφέρθηκε σε συμβουλευτικό κέντρο στη Θεσσαλονίκη, ενώ το 5% των γυναικών υποστηρίχθηκε σε Συμβουλευτικά Κέντρα Κρήτης (Ρέθυμνο και Ηράκλειο). Επιπλέον, με το ίδιο ποσοστό το 4% έλαβε στήριξη στην Καβάλα και την Πάτρα, αντίστοιχα το 39,4% έλαβε υποστήριξη στα υπόλοιπα Συμβουλευτικά Κέντρα του Δικτύου.

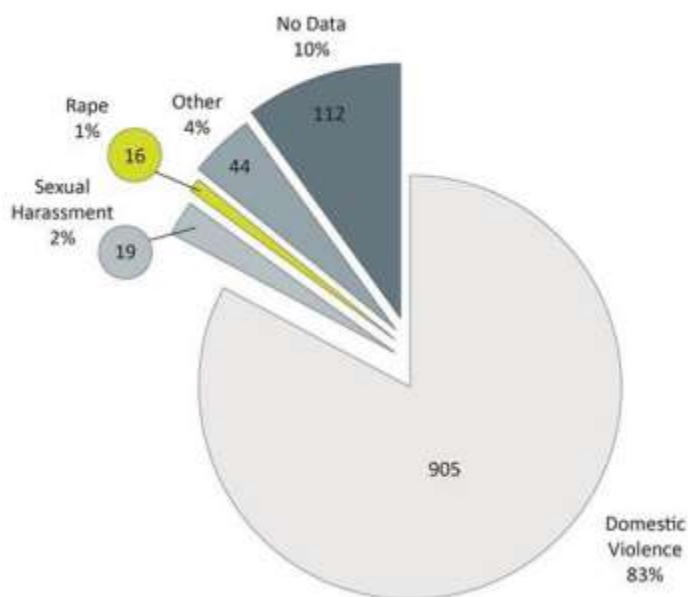
Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Region	Total	Percentage
Attica	486	40,9%
Thesaloniki	80	7%
Crete	59	5%
Kavala	54	4,5%
Patra	50	4%
Larissa	29	2,4%
Tripoli	22	1,8%
Serres	13	1%
Lamia	23	1,9%
Corfu	26	2%
Chios	25	2%
Lesvos	9	0,75%
Veria	21	1,7%
Kalamata	21	1,7%
Ioannina	15	1,3%
Alexandroupoli	24	2%
Komotini	24	2%
Other	208	17,5%
Total	1189	100%

Εικόνα 1, Πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/04/Newsletter-Report-GSFPGE-11.2020-01.2021.pdf>

Οι μορφές έμφυλης βίας που αναφέρθηκαν από υποστηριζόμενες γυναίκες (1.11.2020-31.01.2021)(Εικ.2) και αποτέλεσαν τις πιο κοινές μορφές βίας για την περίοδο αναφοράς ήταν η ενδοοικογενειακή βία, που ανερχόταν στο 83% της συνολικής αναφερόμενης έμφυλης βίας που αναφέρθηκε στα Συμβουλευτικά Κέντρα σε όλη την Ελλάδα. Η σεξουαλική παρενόχληση κατ' εξακολούθηση με ποσοστό 2% και 1% από τέλεσαν περιστατικάβιασμού.

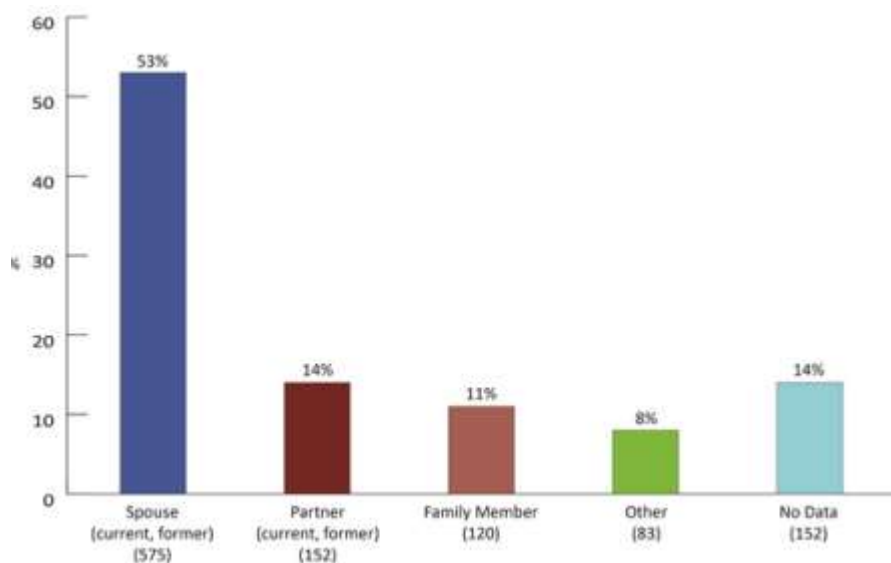
Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Εικόνα 2 ,Πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/04/Newsletter-Report-GSFPGE-11.2020-01.2021.pdf>

Αναφορικά με την σχέση θύμα-δράστη (1.11.2020- 31.01.2021)(Εικ. 3), τα στοιχεία δείχνουν ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, η σχέση μεταξύ του θύματος-θύτη, ήταν ως επί το πλείστον συζυγική, ο σύζυγος ως θύτης, ανερχόταν σε ποσοστό 53%, άλλα πρόσωπα ως θύτες στο 14%, ενώ το 11% του συνόλου των γυναικών που επέζησαν έλαβαν υποστήριξη από τα Συμβουλευτικά Κέντρα του Δικτύου Δομών ΓΣΔΦΠΓΕ και ανέφεραν ότι ο δράστης ήταν μέλος της οικογένειας(δηλαδή αδελφός, πατέρας ή άλλος στενός συγγενής).

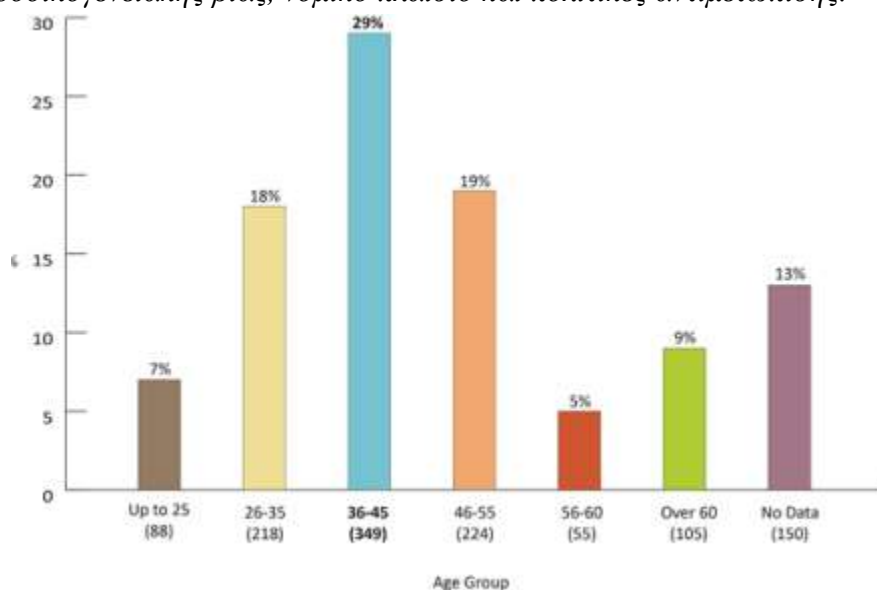
Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Εικόνα 3, Πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/04/Newsletter-Report-GSFPGE-11.2020-01.2021.pdf>

Το ηλικιακό ποσοστό των κακοποιημένων γυναικών (1.11.2020-31.01.2021.) (Εικ.4) επιζώσων έμφυλης βίας και τα τρίτα μέρη που έλαβαν εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης και χρήσιμες πληροφορίες στα Συμβουλευτικά Κέντρα του Δικτύου κατά τη διάρκεια του τριμήνου, ανερχόταν κατά 29% σε γυναίκες ηλικίας μεταξύ 36 και 45 ετών, σε ποσοστό 18,5% οι ηλικιακές ομάδες των θυμάτων ήταν μεταξύ 26 και 35 ετών και μεταξύ 46 και 55 ετών, αντίστοιχα, ενώ το 9% του συνόλου αφορούσε γυναίκες άνω των 60 ετών και 5% από το σύνολο γυναικών μεταξύ ηλικίας 56 και 60 ετών. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το 7% του συνόλου αφορούσε νεαρά κορίτσια έως 25 ετών, ενώ το 13% του συνόλου δεν παρείχε πληροφορίες σχετικά με την ηλικία του.

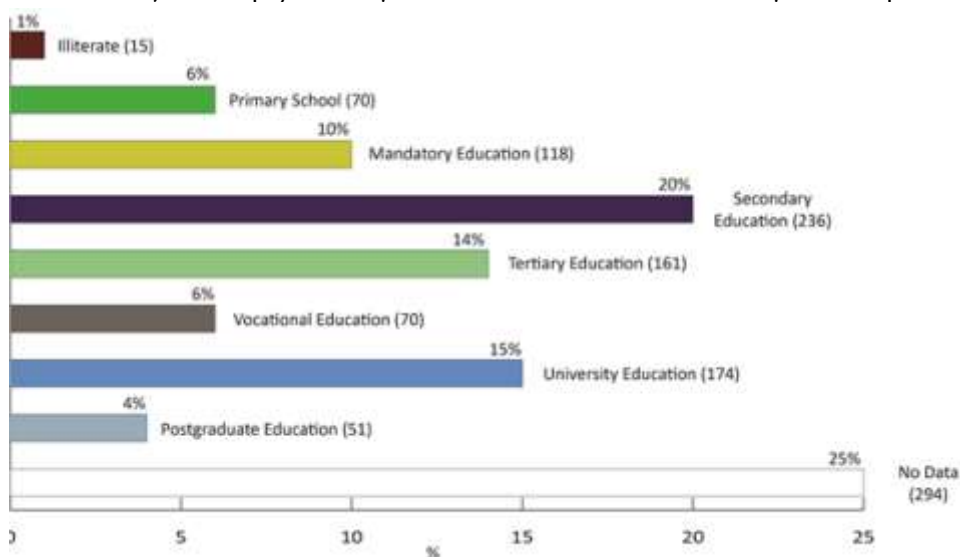
Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Εικόνα 4, Πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/04/Newsletter-Report-GSFPGE-11.2020-01.2021.pdf>

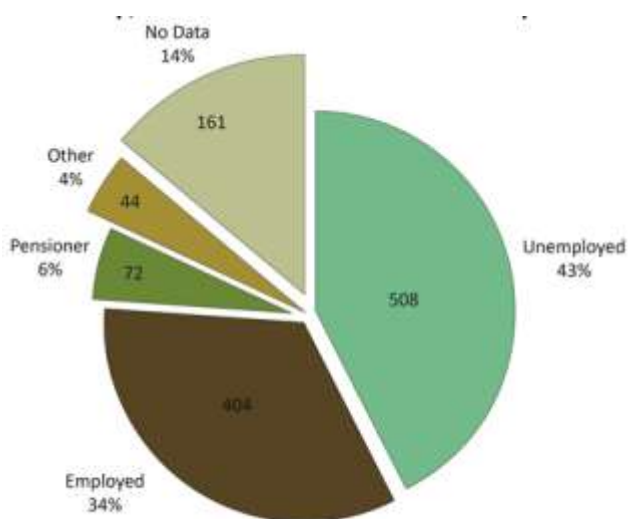
Το επίπεδο εκπαίδευσης των υποστηριζόμενων γυναικών (1.11.2020 31.01.2021) (Εικ. 5), που επιβίωσαν της έμφυλης βίας, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, ανέφερε σε ποσοστό 20% ότι έχει ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 15% ότι έχει λάβει πανεπιστημιακή εκπαίδευση και το 14% ότι έχει ολοκληρώσει τη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το ποσοστό των επιζωσών της έμφυλης βίας που είχε ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση ανερχόταν στο 10%, στη συνέχεια το 6% είχε ολοκληρώσει την επαγγελματική εκπαίδευση και το δημοτικό σχολείο, αντίστοιχα. Ένα μικρότερο ποσοστό, 4%, περιλαμβάνει γυναίκες που είχαν ολοκληρώσει τις μεταπτυχιακές τους σπουδές. Τέλος, το 25% των συνόλων δεν παρείχε αυτή η πληροφορία.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Εικόνα 5, Πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/04/Newsletter-Report-GSFPE-11.2020-01.2021.pdf>

Σε ό,τι αφορά το εργασιακό καθεστώς των γυναικών που έλαβαν υποστηρικτικές υπηρεσίες από τα Συμβουλευτικά Κέντρα σε όλη την Ελλάδα κατά την περίοδο αναφοράς (1.11.2020-31.01.2021) (Εικ. 6), το 43% αποτελούνταν από άνεργες γυναίκες, το 34% από μισθωτές, το 6% από συνταξιούχους, ενώ το 14% του συνόλου δεν έδωσε αυτή την πληροφορία. Από τις γυναίκες που αναζητούσαν εξειδικευμένη υποστήριξη στα Συμβουλευτικά Κέντρα του Δικτύου κατά την περίοδο αναφοράς, το 75% δήλωσε ότι ήταν από την Ελλάδα, το 8% πρόσφυγες και το 2% μετανάστριες που ζούσαν στην Ελλάδα, ενώ το 15% δεν παρείχε αυτές τις πληροφορίες.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

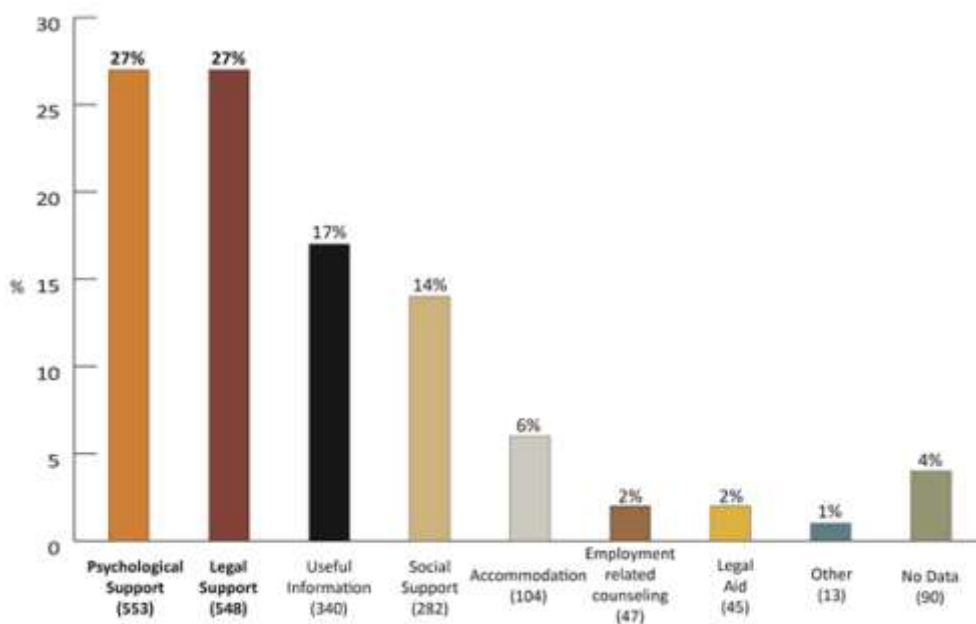
Εικόνα 6, Πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/04/Newsletter-Report-GSFPGE-11.2020-01.2021.pdf>

Όσον αφορά τα αιτήματα στα δίκτυα σε όλη την Ελλάδα, κατά την περίοδο αναφοράς (1.11.2020-31.01.2021) (Εικ. 7), ψυχολογική και νομική υποστήριξη ζήτησε το 27%, ενώ 17% έκανε αίτημα παροχής χρήσιμων πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματα των ιδίων, τη νομοθεσία, τις υπάρχουσες υπηρεσίες, τα δίκτυα κ.λπ.

Επιπλέον, το 14% του συνόλου έλαβε κοινωνική υποστήριξη, το 6% ζήτησε ασφαλή διαμονή στα Καταφύγια Γυναικών, ενώ το 2% των γυναικών έλαβε επαγγελματική, συμβουλευτική και νομική συνδρομή. Επιπλέον, όσον αφορά τις υπηρεσίες διερμηνείας που παρέχονται από τη ΜΚΟ «Μετάδραση», μέσω της συνεργασίας της με την UNICEF Ελλάδος και ΚΕΘΙ, και με βάση το προτεραιότητες που καθορίζονται από το GSFPGE, με στόχο την αύξηση της προσβασιμότητας των επιζώσων προσφύγων και μεταναστατριών έμφυλης βίας και πολλαπλών διακρίσεων στο Δίκτυο Δομών κατά την περίοδο αναφοράς, συνολικά 38 γυναίκες έλαβαν υποστήριξη μέσω διερμηνείας σε 7 Συμβουλευτικά Κέντρα και 11 σε Καταφύγια Γυναικών. Οι κύριες γλώσσες που μιλούσαν οι επιζώσες ήταν γαλλικά, αραβικά, φαρσί, κουρδικά, κινμαντζί και σοράνι, λιγκαλά, ουρντού, νταρί και αλβανικά.

Επιπλέον, 81 συνεδρίες υποστηρίχθηκαν με διερμηνεία (τόσο σε Συμβουλευτικά Κέντρα όσο και σε Καταφύγια Γυναικών), κυρίως μέσω τηλεφωνικών κλήσεων/κλήσεων Skype (49 συνεδρίες) και σε μικρότερο βαθμό μέσω φυσικής παρουσίας (32 συνεδρίες). Το υψηλότερο ποσοστό των συνεδριών, 78% αφορούσε την παροχή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης σε γυναίκες, το 11% αφορούσε νομική συμβουλευτική και με το ίδιο ποσοστό το 4,5% ήταν παραπομπές προσφύγων και μεταναστριών επιζώσων έμφυλης βίας σε υπηρεσίες υγείας και συνεδρίες γυναικών σε σχέση με χρήσιμες πληροφορίες.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

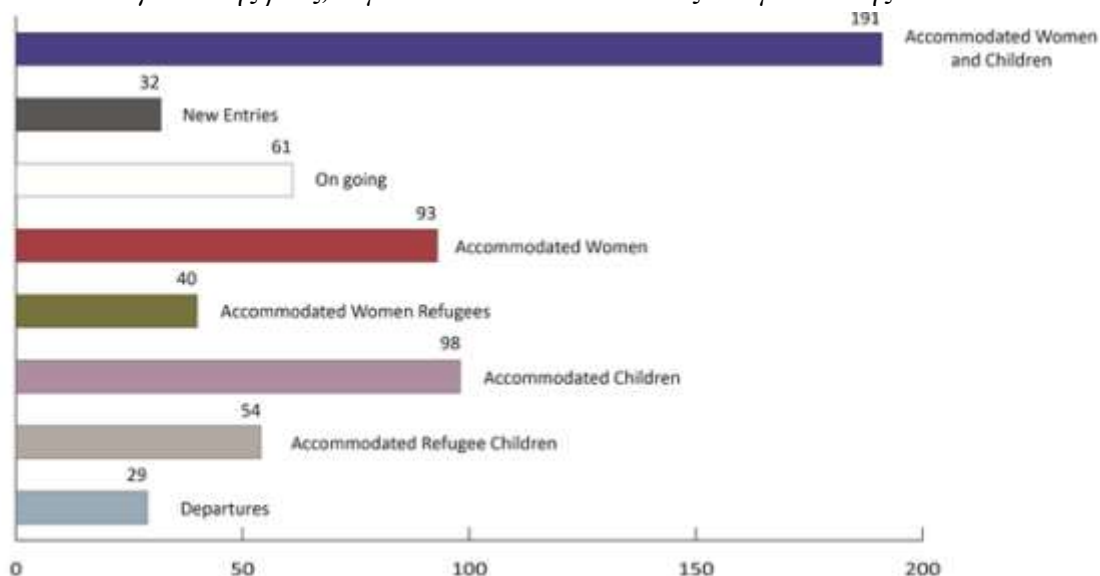

Εικόνα 7 ,Πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/04/Newsletter-Report-GSFPGE-11.2020-01.2021.pdf>

Σύμφωνα με τα πρότυπα και τους κανονισμούς του Δικτύου Δομής του ΓΣΔΦΠΓΕ, τα Ασφαλή Καταφύγια φιλοξένησαν κατά την περίοδο αναφοράς (περίοδος αναφοράς από 01.11.2020 έως 31.01.2021) (Εικ. 8) ενήλικες γυναίκες επιζώσες έμφυλης βίας και πολλαπλών διακρίσεων, όπως άνεργες γυναίκες, ανύπαντρες μητέρες, γυναίκες Ρομά, γυναίκες πρόσφυγες και μετανάστες, γυναίκες με αναπηρία κ.λπ. και τα παιδιά τους, κορίτσια έως 18 ετών και αγόρια 18 έως και 23.

Κατά τη διάρκεια περιόδου τριών μηνών (1.11.2020-31.01.2021), τα Ασφαλή Καταφύγια φιλοξένησαν συνολικά 93 γυναίκες και 98 παιδιά (σύνολο γυναίκες και παιδιά 191), καλύπτοντας περίπου το 45,5% της συνολικής χωρητικότητας των Καταφυγίων του Δικτύου. Από το σύνολο των γυναικών και των παιδιών, 40 είναι γυναίκες πρόσφυγες και 54 είναι παιδιά πρόσφυγες. Με βάση την ημερομηνία της εισόδου των γυναικών στα Καταφύγια καταγράφηκαν 31 νέες εισαγωγές, ενώ συνολικά 29 γυναίκες και παιδιά κατά την περίοδο αναφοράς αναχώρησαν προς τον δικό τους ασφαλή προορισμό.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Εικόνα 8, Πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/04/Newsletter-Report-GSFPGE-11.2020-01.2021.pdf>

Τα Ασφαλή Καταφύγια με τα υψηλότερα ποσοστά 28,3% επί της συνολικής πληρότητας γυναικών και παιδιών ήταν κυρίως στην περιφέρεια Αττικής, (καταφύγια Δήμου Αθηναίων, Κορδελιού-Ευόσμου, Πειραιά και ΕΚΚΑ Ιλίου), Πάτρα, Ιωάννινα και η Λάρισα με το ίδιο σχεδόν ποσοστό 10%, το Αγρίνιο με 8% πληρότητα και Τρίπολη και Χανιά με το ίδιο ποσοστό 6%. Το 22% επί του συνόλου αφορά γυναίκες και παιδιά που φιλοξενούνται στα υπόλοιπα Ασφαλή Καταφύγια του ΓΣΔΦΠΓΕ. Σχετικά με το προσφυγικό, γυναίκες και παιδιά που φιλοξενούνταν στα Ασφαλή Καταφύγια 39,4% ήταν στην περιφέρεια Αττικής και με το ίδιο ποσοστό το 13% αυτών σε Θεσσαλονίκη και Πάτρα. Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι πολλές γυναίκες προτιμούσαν να φιλοξενούνται από φίλους ή οικογένεια, ενώ διατηρούσε επαφή με τους συμβούλους του δικτύου (1.11.2020-31.10.2021)(Εικ. 9).

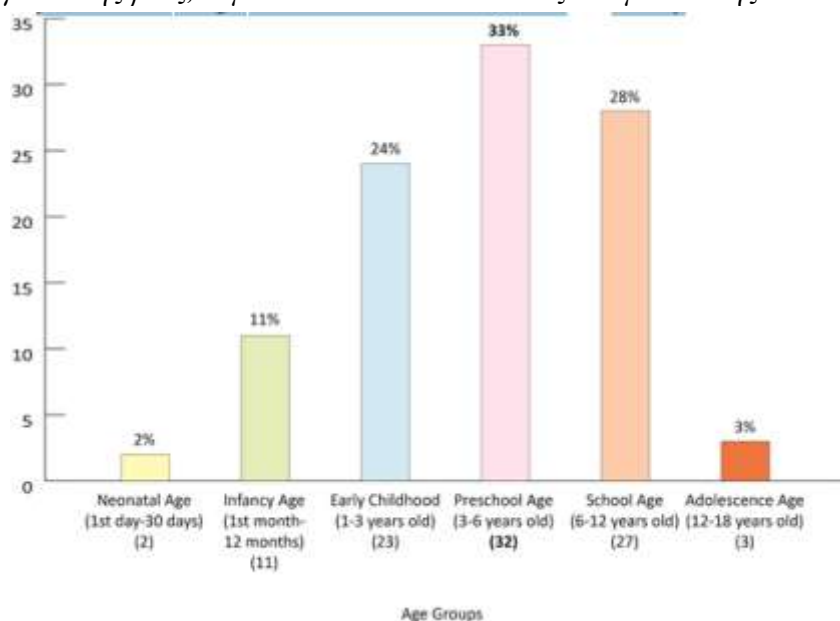
Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

City	Accommodated women and children		Accommodated refugee women and refugee children	
	Total	percentage	Total	Percentage
Attica	54	28,30%	37	39,40%
Patra	20	10,50%	12	13%
Ioannina	18	9,40%	12	13%
Larissa	18	9,40%	6	6,40%
Agrinio	16	8%	3	3,20%
Tripoli	12	6%	5	5,30%
Chania	11	6%	0	0%
Lesvos	7	3,60%	6	6,40%
Volos	7	3,60%	4	4,20%
Thessaloniki	10	5,20%	4	4,20%
Lamia	5	2,60%	5	5,30%
Other	13	7%	0	0%
Total	191	100,00%	94	100,00%

Εικόνα 9, Πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/04/Newsletter-Report-GSFPGE-11.2020-01.2021.pdf>

Όσον αφορά τις ηλικιακές ομάδες των γυναικών που φιλοξενούνταν στα Ασφαλή Καταφύγια, κατά το τρίμηνο αναφοράς (1.11.2020-31.01.2021) και με σχεδόν την ίδια καταγωγή, το 29% ήταν γυναίκες ηλικίας μεταξύ 26 και 35 ετών και μεταξύ 36 και 45 ετών και ακολουθούν νεαρά κορίτσια ηλικίας έως 25 ετών που αποτελούσαν το 23% και γυναίκες μεταξύ 46 έως 55 ετών που αποτελούσαν το 10%. Τέλος, το 6% αντιστοιχούσε σε γυναίκες άνω των 60 ετών, ενώ το 3% ήταν γυναίκες ηλικίας μεταξύ 56 και 60 ετών. Για παιδιά που φιλοξενήθηκαν με τις μητέρες τους κατά την περίοδο αναφοράς, το 49% ήταν κορίτσια και το 49% επίσης αγόρια, ενώ η ηλικιακή τους ομάδα αφορά κυρίως παιδιά προσχολικής ηλικίας με ποσοστό κατά 33%, ακολουθεί το 24% με παιδιά στην πρώιμη παιδική ηλικία, παιδιά σχολικής ηλικίας στο 28%, ενώ το 11% αποτελούνταν από βρέφη. Οι μητέρες είχαν ευθύνη για τη φροντίδα των παιδιών τους, ενώ την ίδια ώρα το προσωπικό των Καταφυγίων μέσω της κοινωνική υποστήριξη διευκόλυνε την πρόσβαση των μητέρων να γράψουν τα παιδιά τους στο σχολείο, να κλείσουν ραντεβού σε εξειδικευμένα κέντρα για παιδιά κ.λπ.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Εικόνα 10, Πηγή: <https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/04/Newsletter-Report-GSFPGE-11.2020-01.2021.pdf>

2.3 Νομικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων και για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας

Ο συντονιστικός μηχανισμός για την εφαρμογή της Ατζέντας 2030 στην Ελλάδα βρίσκεται στο Υπουργείο Εξωτερικών Υποθέσεων και της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης. Αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία διπλωματικής συνεργασίας με διάφορους εμπλεκόμενους φορείς για να προχωρήσει στην εκπόνηση Εθνικού Σχέδιο υλοποίησης των ΣΒΑ.

Ο Νόμος 4604/2019 για την ουσιαστική ισότητα των φύλων και την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου αποτελεί την πρώτη προσπάθεια στην Ελλάδα σύνταξης ενός οριζόντιου νομοσχεδίου με στόχο τη δημιουργία όλων εκείνων των συνθηκών που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην επίτευξη ουσιαστικής ισότητας των φύλων και στην εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων σε όλους τους τομείς της δημόσιας, κοινωνικής και οικονομικής ζωής. Οι έννοιες της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου και του προϋπολογισμού για το φύλο εισήχθη για πρώτη φορά στο νομοθετικό

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

κείμενο «ιδιωτική ζωή και εργασία» με άρθρα που αφορούν διατάξεις προς τον εργοδότη για την ουσιαστική ισότητα των φύλων στην εργασία και τον κοινωνικό διάλογο.

Είναι σαφές ότι εάν οι γυναίκες είχαν ίσες ευκαιρίες με τους άνδρες στην αγορά εργασίας, θα μειώνονταν τα κρούσματα ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών, καθώς από τα ευρήματα της βιβλιογραφικής ανασκόπησης που πραγματοποιήθηκε, εξάγεται το συμπέρασμα ότι τα περισσότερα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, ήταν γυναίκες άνεργες, οι οποίες εκ των συνθηκών δεν είχαν την δυνατότητα να αποχωρήσουν από τον οίκο τους, καθότι ήταν πλήρως οικονομικά εξαρτημένες από τους συζύγους τους. Ως εκ τούτου, είναι σαφές, πώς όταν οι γυναίκες θα αντιμετωπιστούν με όρους ισότητας στην εργασία, θα έχουν την ελευθερία και την δυνατότητα, να μην υφίστανται κακοποίηση, διότι στην σύγχρονη πραγματικότητα, καθίσταται σαφές ότι το να μην κακοποιηθεί μία γυναίκα, δεν εξαρτάται από τον δράστη, καθώς οι δράστες αυξάνονται ραγδαία παγκοσμίως, αλλά από την οικονομική της δυνατότητα, να απομακρυνθεί από τον ίδιο.

Εν συνεχεία, ο νόμος 4604/2019 συγκεντρώνει σε ένα νομοθετικό κείμενο τους κεντρικούς, τους τοπικούς και τους περιφερειακούς φορείς που ασχολούνται με θέματα ισότητας των φύλων στην Ελλάδα. Η Γενική Γραμματεία για την Οικογενειακή Πολιτική και Ισότητα των Φύλων/ Αρμόδια είναι η ΓΓΦΠΓΕ (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων), κυβερνητική αρχή για την προώθηση της ισότητας των φύλων, και το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των εθνικών πολιτικών ισότητας και καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου. Συγκεκριμένα, ο ν. 4604/2019,² ορίζει τους εξής ορισμούς:

«1. Ένταξη της Διάστασης του Φύλου σε όλες τις πολιτικές (gendermainstreaming): η στρατηγική για την υλοποίηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, η οποία περιλαμβάνει την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην προετοιμασία, τον σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση πολιτικών, κανονιστικών μέτρων και προγραμμάτων δαπανών, με στόχο την προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

2. Θετικά μέτρα: πράξεις και αποφάσεις που λαμβάνονται από τη διοίκηση οι οποίες αποσκοπούν στην εξάλειψη των έμφυλων ανισοτήτων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 116 του Συντάγματος.

3. Θετικές δράσεις: η ανάληψη κάθε πρωτοβουλίας των αρμόδιων κρατικών ή αυτοδιοικητικών οργάνων για την πρόληψη των έμφυλων ανισοτήτων και για την ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου σε σχέση με αυτές.

4. Ουσιαστική Ισότητα: η ισότητα των φύλων, μέσω της οποίας διευρύνεται και κατοχυρώνεται στην πράξη η τυπική νομική ισότητα και η προστατευτική και διορθωτική ή επανορθωτική διάσταση της ισότητας των φύλων διασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες σε κάθε έκφανση του ιδιωτικού και δημόσιου βίου, αίρονται οι διακρίσεις και ανισότητες πολλαπλών μορφών και βελτιώνονται ουσιαστικά οι συνθήκες διαβίωσης των γυναικών ή των πολιτών ανεξαρτήτως φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου.

5. Σχέδια Ισότητας: σύνολο ολοκληρωμένων και αλληλοσυμπληρούμενων παρεμβάσεων, τα οποία εκπονούνται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, καθώς και από επιχειρήσεις του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, εφαρμόζονται ύστερα από ανάλυση της υφιστάμενης κοινωνικής πραγματικότητας, θέτουν συγκεκριμένους στόχους, στρατηγικές και πρακτικές για την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και περιλαμβάνουν προβλέψεις για την υιοθέτηση αποτελεσματικών συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης των καθορισμένων στόχων και υποβάλλονται στη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, η οποία τα διαβιβάζει προς την Επιτροπή Ισότητας της Βουλής.

6.α) Άμεση διάκριση: κάθε πράξη ή παράλειψη που αποκλείει ή θέτει σε εμφανώς μειονεκτική θέση τα πρόσωπα λόγω φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, καθώς και κάθε εντολή, παρότρυνση ή συστηματική ενθάρρυνση προσώπων να προβαίνουν σε δυσμενή ή άνιση μεταχείριση άλλων λόγω φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου.

β) Έμμεση διάκριση: κάθε πράξη ή παράλειψη που θέτει σε μειονεκτική θέση τα πρόσωπα λόγω φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, δυνάμει μιας ουδέτερης εκ πρώτης όψης διάταξης, κριτηρίου ή πρακτικής, εκτός αν αυτή η

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογούνται αντικειμενικά από νόμιμο σκοπό και τα μέσα για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού είναι πρόσφορα και αναγκαία.

7. Πολλαπλή διάκριση: κάθε πράξη ή παράλειψη που θέτει σε μειονεκτική θέση τα πρόσωπα λόγω φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, σε συνδυασμό με ένα ή περισσότερα άλλα χαρακτηριστικά, όπως ιδίως η εθνική/εθνοτική ή και κοινωνική προέλευση, η ηλικία, η οικογενειακή κατάσταση, η αναπηρία, οι θρησκευτικές, πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις.

8. Βία στην εργασία: επιθετική συμπεριφορά, σωματική, ψυχολογική ή λεκτική βία λόγω φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, εντός εργασιακού χώρου, κατά τη διάρκεια και εξ αφορμής της εργασίας.

9. Εμφυλη διάκριση: σωματική, ψυχολογική ή λεκτική συμπεριφορά, μέσω της οποίας υποβαθμίζονται τα άτομα με βάση το φύλο τους, το σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα του φύλου τους.

10. Παρενόχληση: κάθε ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεδεμένη με το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου ενός προσώπου, με σκοπό ή αποτέλεσμα την παραβίαση της αξιοπρέπειάς του και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

11. Σεξουαλική παρενόχληση: οποιαδήποτε μορφή ανεπιθύμητης λεκτικής, ψυχολογικής ή σωματικής συμπεριφοράς σεξουαλικού χαρακτήρα, με αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητας ενός προσώπου, ιδίως με τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος γύρω από αυτό. Διατάξεις που προβλέπουν κυρώσεις για την επίδειξη τέτοιας συμπεριφοράς εφαρμόζονται ως ισχύουν.

12. Σήμα Ισότητας: τίτλος που χορηγείται από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων στις επιχειρήσεις του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ως επιβράβευση για την εφαρμογή πολιτικών ίσης μεταχείρισης και ίσων ευκαιριών των εργαζόμενων γυναικών και ανδρών.

13. Δίκτυο δομών: για την εφαρμογή των διατάξεων του Πρώτου Μέρους (άρθρα 1 έως 30) τα Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών, οι Ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.
γυναικών και η 24ωρη πανελλαδική τηλεφωνική γραμμή SOS 15900, αποτελούν «Δίκτυο Δομών.».¹

Δυστυχώς, η Ελλάδα δεν παρακολουθεί το ποσοστό του εθνικού προϋπολογισμού που επενδύεται στην προώθηση για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών (προϋπολογισμός που ανταποκρίνεται στο φύλο). Παρόλα αυτά ο Νόμος 4604/2019 για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων θεσπίζει για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη την υποχρέωση για συγκεκριμένο προϋπολογισμό για το φύλο από την κεντρική κυβέρνηση. Επίσης η ΓΓΦΠΓΕ καθώς και το Ερευνητικό Κέντρο για την Ισότητα των Φύλων εφαρμόζουν προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ με στόχο την ανάδειξη ζητημάτων ισότητας των φύλων και τη συμβολή στην ενδυνάμωση των γυναικών.

Η ενδυνάμωση του φύλου και η ισότητα, θα ήταν ένας τρόπος σαφώς τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας που είναι κυρίως γυναίκες να προστατευθούν, να ενδυναμωθούν κοινωνικά, οικονομικά και εν δυνάμει ψυχολογικά ώστε να απομακρυνθούν από τον δράστη. Ο νομοθέτης ωστόσο έχει ορίσει ρητά στον ν.ΥΠ'ΑΡΙΘ. 3500/2006 «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις» και συγκεκριμένα στο άρθρο 2, το εξής:

«Η άσκηση βίας κάθε μορφής μεταξύ των μελών της οικογένειας απαγορεύεται».²

Ενώ συγχρόνως, έχει οριστεί συγκεκριμένος νόμος που θα μπορούσε να λειτουργήσει αποτρεπτικά για την άσκηση της ενδοοικογενειακής βίας στον ίδιο νόμο και συγκεκριμένα στο άρθρο 6, όπου και ορίζεται το εξής:

«1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προξενεί σε άλλο μέλος αυτής σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του, υπό την έννοια του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 308 του Ποινικού Κώδικα, ή με συνεχή συμπεριφορά προξενεί εντελώς ελαφρά κάκωση ή βλάβη της υγείας του, με την έννοια του εδαφίου β' της παραπάνω διάταξης, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, ενός έτους.

¹<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/506446/nomos-4604-2019>

²<https://www.e-nomothesia.gr/oikogeneia/n-3500-2006.html>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

2. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου είναι δυνατόν να προκαλέσει στο θύμα κίνδυνο για τη ζωή του ή βαριά σωματική βλάβη, επιβάλλεται φυλάκιση, τουλάχιστον, δύο ετών. Αν επακολουθήσει βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Αν ο υπαίτιος επεδίωκε ή γνώριζε και αποδέχθηκε το αποτέλεσμα της πράξης του, τιμωρείται με κάθειρξη.

3. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου τελέσθηκε σε βάρος εγκύου ή σε βάρος μέλους της οικογένειας το οποίο, από οποιαδήποτε αιτία, είναι ανίκανο να αντισταθεί, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, δύο ετών και αν η πράξη τελέσθηκε ενώπιον ανήλικου μέλους της οικογένειας, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, ενός έτους.

4. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου συνιστά μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία, ή ψυχικού πόνου, ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη. Αν το θύμα είναι ανήλικος, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.»

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αντίστοιχα και όταν ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου, το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού.»³

Ο νομοθέτης ωστόσο έχει προβλέψει και άλλες εκφάνσεις της ενδοοικογενειακής βίας και αναφέρει τα εξής στα άρθρα 7, 8,9:

«Άρθρο 7

Ενδοοικογενειακή παράνομη βία και απειλή

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο εξαναγκάζει άλλο μέλος χρησιμοποιώντας βία ή απειλή με σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή χωρίς το θύμα να υποχρεούται προς τούτο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών, ανεξάρτητα από

³https://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3500_06.htm

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

το αν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον του ίδιου του θύματος ή κάποιου από τους οικείους του υπό την έννοια της περίπτωσης β' του άρθρου 13 του Ποινικού Κώδικα.

2. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προκαλεί τρόμο ή ανησυχία σε άλλο μέλος της οικογένειας, απειλώντας το με βία ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη, τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 8

Βιασμός και κατάχρηση σε ασέλγεια

1. Η παρ. 1 του άρθρου 336 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όποιος με σωματική βία ή με απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου εξαναγκάζει άλλον σε συνουσία ή σε άλλη ασελγή πράξη ή σε ανοχή της τιμωρείται με κάθειρξη.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 338 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όποιος με κατάχρηση της παραφροσύνης άλλου ή της από οποιαδήποτε αιτία προερχόμενης ανικανότητας του να αντισταθεί, ενεργεί επι αυτού συνουσία ή άλλη ασελγή πράξη τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.»

Άρθρο 9

Ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους της, με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο που ανάγεται στη γενετήσια ζωή του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

2. Με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών μέχρι τριών ετών τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι ανήλικος.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αντίστοιχα και όταν ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου, το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού.»⁴

2.4 Πολιτικές Αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα

Οι πολιτικές αντιμετώπισης της έμφυλης βίας, ορίζονται και πάλι από τον ν. 4604/2019, στο άρθρο 4. Συγκεκριμένα, ορίζεται το εξής:

1. α. Ο εθνικός μηχανισμός για την ισότητα των φύλων περιλαμβάνει το σύνολο των υπηρεσιών και φορέων, οι οποίοι είναι αρμόδιοι σε επίπεδο κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό, για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών, μέτρων και δράσεων για την προώθηση της ισότητας των φύλων και για την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών, καθώς και για την παρακολούθηση και αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω φύλου, ταυτότητας φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού.

β. Σε κεντρικό επίπεδο, ο εθνικός μηχανισμός περιλαμβάνει τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων («ΓΓΙΦ»), το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας («ΚΕΘΙ»), τις υπηρεσιακές μονάδες των Υπουργείων για την Ισότητα των Φύλων και τον Συνήγορο του Πολίτη (Τομέας Ίσης Μεταχείρισης).

γ. Σε περιφερειακό επίπεδο, περιλαμβάνει τις Περιφερειακές Επιτροπές Ισότητας των περιφερειών, το Αυτοτελές Γραφείο Ισότητας σε κάθε περιφέρεια, καθώς και τον Τομέα Ισότητας της Ένωσης Περιφερειών και το Γραφείο Ισότητας των Φύλων της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΙΕ) που συνιστώνται, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 282 του ν. 3852/2010.

⁴https://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3500_06.htm

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

δ. Σε τοπικό επίπεδο, περιλαμβάνει τις υπηρεσιακές μονάδες άσκησης κοινωνικής πολιτικής και πολιτικών ισότητας των φύλων, σύμφωνα με το άρθρο 97 του ν. 3852/2010, τις Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας, καθώς και την Επιτροπή Ισότητας της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και το Γραφείο Ισότητας της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας που συνιστώνται, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 282 του ν. 3852/2010.

2. Η ΓΓΙΦ είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των εθνικών πολιτικών ισότητας για την εξάλειψη των έμφυλων διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας των φύλων και ιδίως:

α) συντάσσει και εφαρμόζει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων («ΕΣΔΙΦ»), έπειτα από διαβούλευση με γυναικείες και φεμινιστικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και άλλους κοινωνικούς φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και παρακολουθεί την εφαρμογή του,

β) έχει την ευθύνη σύνταξης και υποβολής, ύστερα από έγκριση του εποπτεύοντος Υπουργού, της εθνικής έκθεσης στην επιτροπή CEDAW του ΟΗΕ και παρακολουθεί την εφαρμογή των κυρωθεισών από τη Βουλή διεθνών συμβάσεων για την Ισότητα των Φύλων,

γ) υποστηρίζει και συντονίζει την ανάπτυξη των δράσεων των υπηρεσιών, κεντρικών και περιφερειακών, του Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), καθώς και των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), εφόσον ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση, για την προώθηση της Ισότητας των Φύλων,

δ) είναι αρμόδια για τον συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης κάθε μορφής βίας που καλύπτεται από τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης, που κυρώθηκε με τον ν. 4531/2018, Α' 62).

3. Το ΚΕΘΙ, ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) που εποπτεύεται από το Υπουργείο Εσωτερικών, συντονίζει, προάγει και εκπονεί έρευνες και μελέτες σε θέματα ισότητας των φύλων και υλοποιεί εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα δράσης για τη συμβουλευτική υποστήριξη των γυναικών και την κοινωνική και εργασιακή ένταξή τους.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

4. Το Εθνικό Συμβούλιο Ισότητας των Φύλων του άρθρου 9 του παρόντος.»⁵

2.4 Πολιτικές που εφάρμοσε η Ελλάδα για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας

Η πανδημία COVID-19 έφερε στην επιφάνεια την ανισότητα των φύλων σε όλες τις μορφές, με σοβαρές συνέπειες στην ψυχική και σωματική υγεία των γυναικών, τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τους παγκοσμίως, και τις άμεσες και έμμεσες συνέπειες της καραντίνας σε όλες τις γυναίκες και τα κορίτσια στην Ελλάδα, με έμφαση σε ευάλωτες ομάδες της κοινότητάς, όπως τις γυναίκες πρόσφυγες και μετανάστριες, τις γυναίκες που ζουν σε οικονομική δυσμένεια, τις γυναίκες με αναπηρία, τις γυναίκες σε μονογονεϊκές οικογένειες, τις εργαζόμενες γυναίκες με έλλειψη εξειδίκευσης (GSDFPGE, 2022).

Η GSDFPGE εποπτεύει και συντονίζει το ολοκληρωμένο δίκτυο δομών που λειτουργούν σε όλη τη χώρα για την αντιμετώπιση της βίας με βάση το φύλο (και όλων των μορφών βίας) και την προστασία και υποστήριξη των γυναικών θυμάτων.

Το δίκτυο αποτελείται από τα εξής:

- Η δίγλωσση γραμμή βοήθειας SOS 15900, μια εθνική τηλεφωνική γραμμή που παρέχει άμεση βοήθεια σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης σε 24ωρη βάση (στα ελληνικά και αγγλικά), όλο το χρόνο ενώ ταυτόχρονα είναι δυνατό για τις γυναίκες να επικοινωνούν ηλεκτρονικά μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης: sos15900@isotita.gr
- 42 συμβουλευτικά κέντρα που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής, ψυχολογικής, νομικής και εργασιακής υποστήριξης, καθώς και
- 20 καταφύγια που προσφέρουν ασφαλή στέγαση σε γυναίκες θύματα βίας και τα ανήλικα παιδιά τους.

⁵<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/506446/nomos-4604-2019>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται από τις παραπάνω δομές είναι δωρεάν και περιλαμβάνουν ψυχοκοινωνική υποστήριξη, νομική συμβουλευτική καθώς και συμβουλευτική σε εργατικά θέματα, στέγαση έκτακτης ανάγκης και, όπου χρειάζεται, νομική βοήθεια σε συνεργασία με τοπικούς Δικηγορικούς Συλλόγους.

Εκτός από την ασφαλή στέγαση σε γυναίκες θύματα βίας και των παιδιών τους, τα Καταφύγια παρέχουν πρόσθετη ψυχοκοινωνική υποστήριξη και διευκολύνουν την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και την εγγραφή παιδιών στα σχολεία.

Στο πλαίσιο των μέτρων έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση και πρόληψη της περαιτέρω εξάπλωσης του COVID-19, ο ΓΓΠΦΕ έστειλε οδηγίες σε όλες τις δομές για τις επιχειρησιακές τους διαδικασίες στην παρούσα κατάσταση προκειμένου να προστατεύσουν την υγεία τόσο των εργαζομένων όσο και των γυναικών θυμάτων που αναφέρονται εκεί. Παράλληλα, η ΓΓΦΠΓΕ έχει επίσης ενημερώσει τους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο των οποίων τα συμβουλευτικά κέντρα και τα καταφύγια λειτουργούν. Όλες οι δομές συνεχίζουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους προσαρμοσμένες στα έκτακτα περιοριστικά μέτρα σε ισχύ λόγω του κορωνοϊού, ενώ έχουν ήδη πραγματοποιηθεί συνεδρίες τηλεργασίας και τηλεφωνικής υποστήριξης.

Σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης που χρειάζονταν στέγαση, η Γενική Γραμματεία, σε συνεργασία με την Εταιρεία Ιατροδικαστικής, έχει προσφέρει κατά τη διάρκεια των μέτρων καραντίνας ειδικά καταλύματα, με δωρεάν στέγαση και σίτιση σε όλη την Ελλάδα σε γυναίκες και τα ανήλικα παιδιά τους που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, μετανάστες και σε ομάδες που βιώνουν καταστάσεις ευπάθειας. Στις περιπτώσεις γυναικών θυμάτων βίας, πραγματοποιήθηκαν δωρεάν ιατρικές εξετάσεις από την Ελληνική Ιατροδικαστική Εταιρεία όταν απαιτείται ή χρειάζεται.

Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν δωρεάν ιατρικές εξετάσεις για τα παιδιά των γυναικών θυμάτων βίας λόγω φύλου από το «Το Χαμόγελο του Παιδιού», μια εθελοντική, μη κερδοσκοπική οργάνωση παιδικής μέριμνας. Η ΓΓΠΦΕ σε συνεργασία με το «Χαμόγελο του Παιδιού» επισημοποιήθηκε με την υπογραφή συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ των 2 οργανισμών για την προστασία και την ολιστική υποστήριξη γυναικών και παιδιών θύματα βίας.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Επιπλέον, με συνεχείς αναρτήσεις στα socialmedia του κυβερνητικού οργανισμού και στα MME (τύπος και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεοπτικές εκπομπές ειδήσεων), η πιθανότητα αύξησης των περιστατικών ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας τονίστηκε για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού. Παράλληλα, οι γυναίκες που παρέμειναν στο σπίτι κλήθηκαν να μην παραμείνουν σιωπηλές αλλά να αναφέρουν πιθανά περιστατικά βίας. Ένα βίντεο σποτ δημοσιεύτηκε στο πλαίσιο της κεντρικής καμπάνιας της Ελληνικής Κυβέρνησης «Μένουμε Σπίτι», με το μήνυμα «Μένουμε Σπίτι αλλά Δεν Μένουμε Σιωπηλοί», το βίντεο μεταδόθηκε ευρέως σε όλα τα εθνικά τηλεοπτικά κανάλια. Επιπλέον, μια εβδομαδιαία στατιστική δρομολογήθηκε για την επεξεργασία δεδομένων που προέρχονται από την κοινή βάση δεδομένων του δικτύου, προκειμένου να υπάρξει α πλήρης και ακριβής εκτίμηση των επιπτώσεων των περιοριστικών μέτρων στην αύξηση των εγχώριων ποσοστών βίας.

Το Ερευνητικό Κέντρο για την Ισότητα των Φύλων (ΚΕΘΙ) διεξήγαγε μια χρηματοδοτούμενη ενημερωτική εκστρατεία για την υποστήριξη των δομών για τα θύματα βίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με σύντομο βίντεο (Gif).

Το Κέντρο Ισότητας των Φύλων (ΚΕΘΙ) πραγματοποίησε τη μετάφραση ενημερωτικών φυλλαδίων σχετικά με τον COVID-19 και περιοριστικά μέτρα σε διάφορες γλώσσες. Είναι ενδεικτικό ότι, κατά την περίοδο αναφοράς, τα Συμβουλευτικά Κέντρα της το Δίκτυο GSDFPGE σε όλη την Ελλάδα παρείχε υποστήριξη σε μεγάλο αριθμό κακοποιημένων γυναικών.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

ΜΕΡΟΣ II

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της παρούσας ερευνητικής διαδικασίας είναι να διερευνήσει την εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, τις στάσεις και τις αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, το νομικό πλαίσιο και οι πολιτικές αντιμετώπισης. Το συγκεκριμένο θέμα επιλέχθηκε καθότι ανευρίσκεται ερευνητικό κενό στην επιστημονική βιβλιογραφία, αναφορικά με τις αντιλήψεις των προσώπων και των φορέων για το νομικό πλαίσιο και τις πολιτικές αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, τα ερευνητικά ερωτήματα που τίθενται είναι τα εξής:

- Σε ποιους παράγοντες οφείλονται τα αυξημένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας;
- Είναι επαρκείς οι μηχανισμοί πρόληψης και καταπολέμησης της ενδοοικογενειακής βίας;
- Είναι επαρκείς οι μηχανισμοί προστασίας και υποστήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας;

3.2 Μέθοδος

Η μέθοδος που επιλέχθηκε για την παρούσα ερευνητική διαδικασία είναι η ποιοτική μέθοδος ανάλυσης. Η ποιοτική έρευνα ορίζεται ως «η μελέτη της φύσης των φαινομένων», συμπεριλαμβανομένων της «ποιότητάς τους, των διαφορετικών εκδηλώσεών τους, του πλαισίου στο οποίο εμφανίζονται ή των προοπτικών από τις οποίες μπορούν να γίνουν αντιληπτά», αλλά εξαιρείται «το εύρος, η συχνότητα και η θέση τους σε μια αντικειμενικά καθορισμένη αλυσίδα αιτίου και αποτελέσματος». Αυτός ο επίσημος ορισμός μπορεί να συμπληρωθεί με έναν πιο ρεαλιστικό εμπειρικό κανόνα: η ποιοτική έρευνα γενικά περιλαμβάνει δεδομένα με τη μορφή λέξεων και όχι αριθμών. Επίσης, μέσω των συνεντεύξεων η ποιοτική ανάλυση, δίνει τη δυνατότητα στον ερευνητή να διερευνήσει σε βάθος τα ερευνητικά δεδομένα που προκύπτουν (Fosseyetal., 2002) .

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

3.3 Δειγματοληψία

Η μέθοδος δειγματοληψίας που επιλέχθηκε είναι η δειγματοληψία κρίσης/σκοπιμότητας, με βάση την οποία, το δείγμα διαθέτει εκείνα τα κοινά χαρακτηριστικά με βάση τα οποία θα δοθούν οι πιο αντιπροσωπευτικές απαντήσεις, για το εν λόγω θέμα. Ως δείγμα ορίστηκαν ψυχολόγοι, που εργάζονται στην αστυνομία και θεωρούνται ως το καταλληλότερο δείγμα, που γνωρίζει σε βάθος το αν ο κρατικός μηχανισμός είναι επαρκής για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και την προστασία των θυμάτων(Φαρμάκης, 2016).

3.4 Ερευνητικά εργαλεία (Εργαλεία συλλογής δεδομένων)

Ως ερευνητικό εργαλείο επιλέχθηκε η συνέντευξη και συγκεκριμένα, οι ημι-δομημένη. Οι συνεντεύξεις χρησιμοποιούνται για την απόκτηση γνώσεων σχετικά με τις υποκειμενικές εμπειρίες, τις απόψεις και τα κίνητρα ενός ατόμου – σε αντίθεση με γεγονότα ή τις συμπεριφορές. Οι συνεντεύξεις μπορούν να διακριθούν από το βαθμό στον οποίο είναι δομημένες (δηλαδή ερωτηματολόγιο), ανοιχτές (π.χ. δωρεάν συνομιλία ή αυτοβιογραφικές συνεντεύξεις) ή ημιδομημένες. Οι ημιδομημένες συνεντεύξεις χαρακτηρίζονται από ερωτήσεις ανοιχτού τύπου και τη χρήση ενός οδηγού συνέντευξης (ή οδηγού/λίστας θεμάτων), στον οποίο καθορίζονται οι ευρύτεροι τομείς ενδιαφέροντος, μερικές φορές συμπεριλαμβανομένων και των υποερωτήσεων. Τα προκαθορισμένα θέματα στον οδηγό συνέντευξης μπορούν να προκύψουν από τη βιβλιογραφία ή από προηγούμενη έρευνα. Δεδομένου ότι μια ημι-δομημένη συνέντευξη αποτελεί συνδυασμό μιας μη δομημένης συνέντευξης και μιας δομημένης συνέντευξης, έχει τα πλεονεκτήματα και των δύο. Ο ερευνητής έχει την δυνατότητα να κάνει επιπλέον ερωτήσεις στους συνεντευξιαζόμενους κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, ένα δεδομένο πολύ σημαντικό για την ποιοτική έρευνα που αποσκοπεί στο βάθος της κατανόησης ενός θέματος. Συγχρόνως, το δομημένο μέρος των ημιδομημένων συνεντεύξεων παρέχει επίσης στον ερευνητή την δυνατότητα συγκεκριμένων αξόνων προς διερεύνηση, δημιουργώντας αξιόπιστα ποιοτικά δεδομένα/ ευρήματα(King, Horrocks&Brooks, 2018).

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

3.5 Ερευνητική Διαδικασία

Το πρώτο βήμα πριν αρχίσει η παρούσα ερευνητική διαδικασία ήταν η προσεκτική μελέτη της επιστημονικής βιβλιογραφίας για το εν λόγω ζήτημα. Ύστερα από την μελέτη του θέματος, τέθηκαν τα ερευνητικά ερωτήματα που θα διερευνηθούν. Στη συνέχεια, επιλέχθηκε η μέθοδος ανάλυσης των δεδομένων, ορίστηκε το δείγμα και ο τρόπος δειγματοληψίας. Στη συνέχεια προτάθηκε σε 10 ψυχολόγους που εργάζονται στην αστυνομία να συμμετέχουν στην έρευνα, οι οποίοι είχαν ενημερωθεί για το θέμα και τον σκοπό της έρευνας. Τελικά συμμετείχαν μόνο οι επτά από τους 10, στους οποίους γνωστοποιήθηκε ότι τα στοιχεία τους θα είναι προστατευμένα και δεν θα γνωστοποιηθούν.

Στο επόμενο στάδιο πραγματοποιήθηκαν οι δια ζώσης συνεντεύξεις, οι οποίες μαγνητοφωνήθηκαν. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων. Οι απαντήσεις των συμμετεχόντων ταξινομήθηκαν με βάση τους ερευνητικούς άξονες. Τέλος κατά την καταγραφή των απαντήσεων πραγματοποιήθηκε η κωδικοποίηση των συμμετεχόντων με σκοπό την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Ερμηνεία αποτελεσμάτων

1^{ος} ερευνητικός άξονας

Αναφορικά με τον πρώτο ερευνητικό άξονα και συγκεκριμένα την ερώτηση που αφορούσε το σε ποιους παράγοντες θεωρεί το δείγμα ότι οφείλονται τα αυξημένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας τα τελευταία χρόνια, οι περισσότεροι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι ο εγκλεισμός και η απομόνωση λόγω της πανδημίας, είχαν ως αποτέλεσμα να διογκωθούν τα ήδη υπάρχοντα ψυχολογικά προβλήματα των ατόμων που οδηγούσαν σε επιθετικές συμπεριφορές. Συγκεκριμένα, η Α2 αναφέρει το εξής: «Σίγουρα η πανδημία «έπαιξε» σημαντικό ρόλο στην αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας. Ο εγκλεισμός, η απομόνωση και τα οικονομικά προβλήματα που δημιουργήθηκαν συνέτειναν στην αύξηση των περιστατικών, με αποτέλεσμα να επηρεάσουν ανθρώπους που είχα ήδη την τάση προς τη βία. Επιπλέον πολλές σχέσεις ζευγαριών δεν ήταν ουσιαστικές, παρά σχέσεις αδιαφορίας και ήταν απορροφημένοι στις υποχρεώσεις της καθημερινότητας και της ρουτίνας. Ο εγκλεισμός, όλα αυτά τα προβλήματα και τις σκέψεις, που μέχρι πρότινος βρισκόταν σε μια άκρη, τα έφερε στην επιφάνεια». Εν ολίγοις όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν τρεις παράγοντες που θεωρούν ότι ευθύνονται για τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας την απομόνωση, τον εγκλεισμό και τα οικονομικά προβλήματα. Τα συγκεκριμένα ευρήματα βρίσκονται σε συμφωνία με τα ευρήματα της βιβλιογραφίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα ευρήματα της βιβλιογραφίας, φαίνεται ότι τα ποσοστά αναφοράς ενδοοικογενειακής βίας ποικίλλουν μεταξύ των δικαιοδοσιών και των πολιτισμών, ενώ συγχρόνως η αύξηση της ενδοοικογενειακής βίας συνδέεται με κοινωνικοοικονομικές μεταβλητές όπως η έλλειψη στέγης και η φτώχεια, η ενδοοικογενειακή βία αναφέρεται σε όλες τις χώρες και σε όλες τις κοινωνικοοικονομικές ομάδες (Thompsonetal., 2006).

Αυξημένες ανησυχίες για την ενδοοικογενειακή βία έχουν εκφραστεί σε πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Κίνας, της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Ιταλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, αφού οι κυβερνήσεις περιόρισαν τα ταξίδια για να αποτρέψουν την εξάπλωση του COVID-19 (Taub, 2020). Ο αυξημένος κίνδυνος

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

ενδοοικογενειακής βίας σχετίζεται με τα μέτρα μείωση της μετάδοσης του Covid-19 (vanGelderetal., 2020). Οι λόγοι που αναφέρονται περιλαμβάνουν την κοινωνική απομόνωση, την έκθεση σε οικονομικούς και ψυχολογικούς στρεσογόνους παράγοντες, την αύξηση των αρνητικών μηχανισμών αντιμετώπισης (όπως η κατάχρηση αλκοόλ) και την αδυναμία πρόσβασης σε συνήθεις μηχανισμούς υποστήριξης ή διαφυγής από κακοποιητικές ενδοοικογενειακές συνθήκες λόγω των μέτρων καραντίνας και των ταξιδιωτικών περιορισμών.

Το 2016, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ), σημείωσε ότι η ενδοοικογενειακή βία παραμένει ένα κρίσιμο πρόβλημα σε όλο τον κόσμο. Αν και οι περισσότερες ποσοτικές έρευνες καταγράφουν εμπειρικά μόνο τον επιπολασμό της βίας από στενό σύντροφο (IPV), οι παγκόσμιες έρευνες δείχνουν ότι τουλάχιστον το 35% των γυναικών έχουν υποστεί σωματική ή/και σεξουαλική βία από οικείο σύντροφο (WHO, 2017). Η ενδοοικογενειακή βία - είτε είναι σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική - διαπράττεται σε κάθε χώρα του κόσμου, οδηγώντας σε σοβαρές συνέπειες για την υγεία που κυμαίνονται από το μετατραυματικό στρες έως και τον θάνατο ("Οικογενειακή Βία στην Κίνα," 2016). Μελέτες έχουν δείξει ότι η βία κατά των γυναικών και των παιδιών αυξάνεται με τη χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών, των προβλημάτων ψυχικής υγείας και την ανεπαρκή στέγαση (Freisthleretal., 2017)(Murphyetal., 2015). Γενικότερα, οι περίοδοι κρίσης συνδέονται με αύξηση της βίας, τόσο εντός όσο και εκτός σπιτιού (Reddingetal., 2017). Μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα από την πανδημία ένας αυξανόμενος αριθμός οργανώσεων και ερευνητών είχε προειδοποιήσει ότι οι παράγοντες κινδύνου που σχετίζονται με μορφές ενδοοικογενειακής βίας και βίας με βάση το φύλο, μπορεί να επιδεινωθούν κατά τη διάρκεια της καραντίνας. Το αυξημένο άγχος και η απογοήτευση καθώς και ο περιορισμένος προσωπικός χρόνος και χώρος πιθανόν να αυξάνουν τις συγκρούσεις στο σπίτι, που μπορεί να οδηγήσουν σε κακοποίηση ή βία. Ταυτόχρονα, οι περιορισμοί στην έξοδο από το σπίτι εμποδίζουν δραστικά την ικανότητα των θυμάτων να αναζητήσουν βοήθεια. Η αποσύνδεση από θεσμικά, ιατρικά και άτυπα δίκτυα υποστήριξης κατέστησαν την ενδοοικογενειακή βία, περισσότερο από ποτέ, απομονωτική και απειλητική για τη ζωή. Για πολλές γυναίκες και παιδιά, η καραντίνα με έναν βίαιο σύντροφο και γονέα ήταν εξίσου επικίνδυνη —και για ορισμένες, πιο επικίνδυνη— από την πανδημία.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Τα στοιχεία υποστηρίζουν ότι η ενδοοικογενειακή και η σεξουαλική βία επιδεινώνονται λόγω πολλών παραγόντων που προέρχονται από καταστροφές (όπως πόλεμος, ασθένειες, ασθένειες, τσουνάμι κ.λπ.) και πανδημίες. Η πλειονότητα των ερευνών, ως προαναφέρθηκε έχει παρουσιάσει συσχέτιση μεταξύ περιπτώσεων βίας με βάση το φύλο και των κρίσεων, με την επιδείνωση της ανισότητας να είναι το αποτέλεσμα σε τέτοιες περιόδους.

Τα στοιχεία παρουσιάζουν αύξηση της σεξουαλικής βίας και της παρενόχλησης κατά των γυναικών όταν τα άτομα προσπαθούν να καλύψουν τις απαραίτητες ανάγκες κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, όπως το φαγητό και το νερό. Διαπιστώθηκε ότι ένας από τους κύριους λόγους για τους οποίους αυξάνεται η ενδοοικογενειακή βία κατά τη διάρκεια μίας πανδημίας είναι η κατάρρευση και η αναδιαμόρφωση των νόμων, η οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση περιελάμβανε την εφαρμογή των lockdown. Τέτοιες περίοδοι αναγκαστικής εγγύτητας μεταξύ συντρόφων αυξάνουν τον χρόνο που περνούν μαζί και εμποδίζουν τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας να «ξεφύγουν» από το σπίτι τους (όπως πάνε στη δουλειά ή σε κοινωνικές εκδηλώσεις). Επιπλέον, λόγω του γεγονότος ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες και η αστυνομία έχουν διαφορετικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και προτεραιότητες κατά τη διάρκεια μιας πανδημίας, τα θύματα ενδοοικογενειακής κακοποίησης ενδέχεται να μην υποστηρίζονται τόσο πολύ όσο πριν από την πανδημία. Ομοίως, οι δράστες δεν αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο που θα αντιμετωπίζονταν πριν από μια κρίση. Επομένως, υπάρχει έλλειψη άμεσης τιμωρίας ή περιορισμών. Αξίζει να σημειωθεί ότι υπήρξαν αναφορές που δείχνουν ότι η διαπροσωπική αναποτελεσματικότητα και η βία μέσα στις οικογένειες αυξάνονται ραγδαία κατά τη διάρκεια καταστάσεων κρίσης .

Η έρευνα υποδηλώνει ότι η βία από τους συντρόφους αυξήθηκε σε προηγούμενες καταστροφές, για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια του σεισμού στην Αϊτή το 2007, κατά τη διάρκεια του τσουνάμι στην Ασία το 2004 και κατά τη διάρκεια του τυφώνα Κατρίνα το 2005. Συγκεκριμένα, μετά το τσουνάμι στη Σρι Λάνκα, η βία κατά των γυναικών και η σεξουαλική κακοποίηση αποδείχθηκε ότι σχετίζονται με την αύξηση των περιστατικών της ενδοοικογενειακής βίας(Campbell et al., 2020).

Το άγχος και η δυσφορία των ανθρώπων άρχισαν να εμφανίζονται κατά τη διάρκεια των περιορισμών, καθώς ζητήθηκε από τους ανθρώπους να περνούν περισσότερο

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

χρόνο στο σπίτι κάτι που είχε τεράστιο αντίκτυπο στη ζωή τους, ειδικά στην ψυχολογική τους ευεξία. Ζητήθηκε από τους ανθρώπους να περιοριστούν στο σπίτι και να μείνουν μακριά από μέλη της οικογένειας, τους φίλους, τα σχολεία, ακόμη και τον χώρο εργασίας τους σε ορισμένες περιπτώσεις. Το τελευταίο έχει επηρεάσει σοβαρά τις οικογένειες, καθώς αύξησε την απομόνωση, την ανεργία και την οικονομική ανασφάλεια. Όλοι αυτοί οι παράγοντες μπορούν να κλιμακώσουν την ενδοοικογενειακή βία τόσο από άνδρες με ιστορικό καταχρηστικής συμπεριφοράς, όσο και από αυτούς χωρίς (Piqueroetal., 2021).

Επιπλέον, η ενδοοικογενειακή βία έχει γίνει πιο διαδεδομένη κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, λόγω της αύξησης της χρήσης ναρκωτικών, της ανεργίας, της εγκληματικής δραστηριότητας, των εκπαιδευτικών δυσκολιών, των ψυχολογικών δυσκολιών και την απομόνωση. Μια δραστική αλλαγή στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων συνέβη κατά τη διάρκεια της πανδημίας, καθώς τα άτομα έπρεπε να αντιμετωπίσουν την οικονομική αβεβαιότητα, τα προβλήματα ψυχικής υγείας, τις καθημερινές δυσκολίες και αρνητικά συναισθήματα, όπως η μοναξιά και το άγχος. Επιπλέον, υπάρχει συνεχής έρευνα για παγκόσμιες πληροφορίες σχετικά με τη συσχέτιση μεταξύ της ενδοοικογενειακής βίας και του COVID-19 παγκοσμίως.

Οι διαταραχές στις συνήθειες υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες που έχουν αναδιαμορφωθεί υπό το φως της πανδημίας, καθώς και η μειωμένη πρόσβαση σε φορείς υποστήριξης, όπως τα καταφύγια και οι φιλανθρωπικές γραμμές βοήθειας, ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την αναφορά ενδοοικογενειακής βίας. Η Επιτροπή των Μερών της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Οικογενειακής Βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης), εξέδωσε δήλωση με την οποία προειδοποιούσε τα κράτη μέλη για τα προβλήματα της ενδοοικογενειακής βίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας και τους ζητά να ενισχύσουν τις απαντήσεις τους (Συμβούλιο Ευρώπης, 2020).

Εν συνεχεία, αναφορικά με την δεύτερη ερώτηση που αφορούσε το αν ο αριθμός των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας έχει αυξηθεί τα τελευταία δύο χρόνια ή αν αυξήθηκε η καταγραφή των περιστατικών, όλοι οι συμμετέχοντες θεωρούν να μην αυξήθηκαν τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας αλλά και ότι συγχρόνως

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

αυξήθηκε και η τάση των θυμάτων να τα αναφέρουν. Συγκεκριμένα, ο A5 αναφέρει το εξής: «Θεωρώ ότι αποτελεί αποτέλεσμα και των δυο παραμέτρων, οι οποίοι έχουν αμφίδρομη σχέση. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία μεγαλύτερη ευαισθησία και προσπάθεια μείωσης του φαινομένου από την πολιτεία, με την δημιουργία εξειδικευμένων φορέων που ασχολούνται με το θέμα αυτό. Η νέα συνθήκη ωθεί με τη σειρά της τα θύματα να προβαίνουν στην καταγγελία αυτών των περιστατικών, καθώς νοιώθουν μεγαλύτερη ασφάλεια, σχετικά με την βοήθεια που μπορούν να λάβουν και είναι πιο εύκολη η πρόσβαση». Τα συγκεκριμένα ευρήματα βρίσκονται σε συμφωνία με τα ερευνητικά ευρήματα πριν και μετά την πανδημία COVID-19, ενώ συγχρόνως δεν είναι γνωστό αν πράγματι αυξήθηκαν τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας ή οι αναφορές.

Ωστόσο, η πανδημία COVID-19 δημιούργησε ανησυχίες γι' αυτά τα γεγονότα (Usheretal., 2021). Ιδιαίτερα κατά τους πρώτους μήνες της πανδημίας, η έλλειψη γνώσης για το τι ακριβώς ήταν ο κορωνοϊός, η αβεβαιότητα σχετικά με τον καλύτερο τρόπο προστασίας του εαυτού και οι παρατεταμένες περίοδοι κοινωνικής απομόνωσης και οι διακριτές ψυχολογικές και κοινωνικές προκλήσεις, δημιούργησαν άγχος στα περισσότερα μέλη της κοινωνίας.

Κατά το προηγούμενο έτος, ένας αυξανόμενος αριθμός ακαδημαϊκών εκθέσεων έχει αναφερθεί στις πιθανές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στην ενδοοικογενειακή βία, με πολλά άρθρα να κάνουν εικασίες αναφορικά με την αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας, όπως παρατηρήθηκαν και σε προηγούμενες καταστροφές (Bradbury-Jones&Isham,2020) (Ertanetal.,2020) (Kofman&Garfin,2020) (Malatheshetal., 2020) (Mazzaetal., 2020). Η εμπειρική έρευνα για το θέμα έχει επιβεβαιώσει την αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας σε περιόδους κρίσης. Σε μια από τις πρώτες αναλύσεις κατά τη διάρκεια του COVID-19, οι Boserupetal. (2020), επέστησαν την προσοχή, για αυξημένες κλήσεις στην αστυνομία που σχετίζονται με την ενδοοικογενειακή βία, σε διάφορες πόλεις των ΗΠΑ. Για παράδειγμα, στην ανάλυσή των δεδομένων από την αστυνομία του Σαν Αντόνιο το αστυνομικό τμήμα ανέφερε αύξηση κατά 18% των κλήσεων, που αφορούν την ενδοοικογενειακή βία, τον Μάρτιο του 2020 σε σύγκριση με τον Μάρτιο 2019. Παρόμοιες τάσεις παρατηρήθηκαν μετά από μεγάλα διαστήματα παραμονής στο

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης. σπίτι που εφαρμόστηκαν και στο Όρεγκον, στην Αλαμπάμα και στη Νέα Υόρκη (Evansetal., 2020).

Μελέτες από άλλες χώρες έχουν επίσης αναφέρει την αύξηση αναφορών για ενδοοικογενειακή βία, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. Μια μελέτη των Ravindran και ο Shah (2020) που διεξήχθη στην Ινδία, ανέφερε παρόμοια αύξηση σε καταγγελίες ενδοοικογενειακής βίας αλλά και εγκλημάτων στον κυβερνοχώρο.

Στην Αυστραλία, ο Boxall και οι συνεργάτες του (2020), πραγματοποίησαν μια έρευνα σε 15.000 γυναίκες σχετικά με τις εμπειρίες τους στο σπίτι αναφορικά με την ενδοοικογενειακή βία κατά τους πρώτους τρεις μήνες του COVID-19. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η πανδημία συνέπεσε με την έναρξη και την κλιμάκωση της βίας και της κακοποίησης πολλών Αυστραλών. Σε πρόσφατη συστηματική ανασκόπηση και μετα-ανάλυση των Riqueroetal. (2021), εξετάστηκαν δεδομένα από 18 διεθνείς μελέτες, όπου και βρέθηκε μέτρια έως και υψηλή αύξηση της ενδοοικογενειακής βίας, μεταξύ των περιόδων πριν και μετά το lockdown. Ωστόσο, οι συγγραφείς σημείωσαν ότι «η ακριβής φύση και το πλαίσιο της αύξησης παραμένουν άγνωστα» ενώ αυτές οι μελέτες έχουν δείξει αξιοσημείωτες μεταβολές στα ποσοστά ενδοοικογενειακής βίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας, απαιτείται πρόσθετη εμπειρική έρευνα για να εξηγήσει ποιοι παράγοντες οδήγησαν σε αυτές τις τάσεις.

Επιπλέον, παρά τα αυξανόμενα ευρήματα για τις αλλαγές στη συχνότητα περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας, κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι ερευνητές έχουν επίσης επισημάνει ασυνέπειες στις αναφερόμενες τάσεις αναφορικά με το αν τα περιστατικά αυξήθηκαν ή αν αυξήθηκαν οι αναφορές στην αστυνομία ή αν υπήρξε αναλογία περιστατικών και αναφορών. Για παράδειγμα, μία έρευνα που χρησιμοποίησε μια ποικιλία δεδομένων διαπίστωσε ότι μέσω κλήσεων τόσο στην τοπική τηλεφωνική γραμμή όσο και στις αρχές επιβολής του νόμου, αυξήθηκαν κατά την περίοδο του lockdown, ενώ οι σχετικές συλλήψεις για αυτά τα εγκλήματα μειώθηκαν, χωρίς όμως να είναι γνωστό πόσα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας υπήρχαν χωρίς να αναφερθούν (Milleret al.,2020). Εκτός από τη διακύμανση μεταξύ διαφορετικών μέτρων κατά της ενδοοικογενειακής βίας, αυτές οι τάσεις άλλαξαν καθώς οι ερευνητές συνέκριναν διαφορετικά χρονικά σημεία πριν και μετά την

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

καραντίνα, με μειώσεις σε όλα τα μέτρα που αναφέρθηκαν μετά τα Lockdown, ουσιαστικά παρουσιάστηκε συσχέτιση μεταξύ των μέτρων κατά του Covid-19 και των περιστατικών της ενδοοικογενειακής βίας.

Ο αντίκτυπος της χρονικής εμβέλειας αντικατοπτρίστηκε επίσης σε μια πρόσφατη ανάλυση χρονοσειράς δεδομένων της αστυνομίας στο Ντάλας, η οποία έδειξε μια αρχική αύξηση στις αναφορές περιστατικών οικογενειακής βίας τις δύο πρώτες εβδομάδες του lockdown, ακολουθούμενη από μείωση τις επόμενες τρεις εβδομάδες (Piqueroetal., 2020).

Ένα άρθρο που δημοσιεύτηκε στο TheGuardian (2020), ανέφερε πώς η αύξηση των περιπτώσεων ενδοοικογενειακής βίας είναι ένα μοτίβο που επαναλαμβάνεται παγκοσμίως. Με αναφορές από πολλές διαφορετικές χώρες, το άρθρο υπογράμμισε ανησυχητικά στοιχεία, για παράδειγμα ανέφερε αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας κατά 40% ή 50% στη Βραζιλία. Σε μια περιοχή της Ισπανίας, η κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι οι κλήσεις στη γραμμή βοήθειας της είχαν αυξηθεί κατά 20% τις πρώτες ημέρες της περιόδου περιορισμού στην Κύπρο, οι κλήσεις σε παρόμοια τηλεφωνική γραμμή αυξήθηκαν κατά 30% την εβδομάδα, αφότου η χώρα επιβεβαίωσε το πρώτο κρούσμα του κορωνοϊού. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το Refuge, ένας από τους κορυφαίους οργανισμούς ενδοοικογενειακής βίας, ανέφερε ότι οι κλήσεις στη Γραμμή Βοήθειας για την Οικογενειακή Βία του Ηνωμένου Βασιλείου αυξήθηκαν κατά 25% επτά ημέρες μετά την ανακοίνωση αυστηρότερων μέτρων κοινωνικής απόστασης και περιορισμού από την κυβέρνηση. Την ίδια περίοδο, σημειώθηκε αύξηση 150% στις επισκέψεις στον ιστότοπο του Refuge (BBC, 2020). Οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο επέβαλαν τα απαραίτητα δραστικότερα μέτρα για να μειώσουν την μεταδοτικότητα του ιού και να καθυστερήσουν την κορύφωσή του.

2^{ος} ερευνητικός άξονας

Ο δεύτερος άξονας αφορούσε τα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης του ελληνικού κράτους για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας. Η πρώτη ερώτηση αφορούσε το αν οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι έχουν ληφθεί τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι η Ελλάδα αναφορικά με τα μέτρα πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας βρίσκεται σε εμβρυϊκό στάδιο. Συγκεκριμένα, ο Α6 αναφέρει το εξής: «Το καλύτερο προληπτικό

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

μέτρο είναι η ενημέρωση του κόσμου και κατά συνέπεια τω θυμάτων. Ο κόσμος-θύματα πρέπει να αναγνωρίσει επαρκώς τι είναι η ενδοοικογενειακή βία, πώς να την αναγνωρίσει σε πρώιμα στάδια, όπου και η καταπολέμησή της θα είναι σχετικά πιο εύκολη και πιο αποτελεσματική. Επίσης χρειάζεται ενημέρωση σχετικά με τις επιλογές σε περίπτωση καταγγελίας. Σκεφτείτε ένα θύμα, το οποίο δεν έχει καμία υποστήριξη, από έτερο οικογενειακό περιβάλλον και καθόλου οικονομικούς πόρους. Αν προβεί σε καταγγελία ποια θα είναι η τύχη του μετά? Εάν ένα παιδί καταγγείλει βία, ποιες θα είναι οι επιπλέον συνέπειες για το ίδιο? Η γνώση είναι η καλύτερη πρόληψη. Η ψυχολογική στήριξη και ενδυνάμωση των θυμάτων είναι μορφή πρόληψης. Η Ελλάδα έχει οργανώσει «καμπάνιες» ενημέρωσης, θεωρώ ότι έχει εμπλέξει αρμόδιους φορείς σε αυτή τη διαδικασία, όπως αστυνομία, εκπαιδευτικό σύστημα, ΜΚΟ. Έχει δημιουργήσει δομές στήριξης, θεωρώ όμως ότι ακόμα είναι σε εμβρυακό στάδιο». Στη συγκεκριμένη απάντηση διαφαίνονται τα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίσουν τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας ακόμα και αν καταγγείλουν το περιστατικό της ενδοοικογενειακής βίας. Επίσης όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν την αυστηρότερη νομοθεσία που έχει εισαχθεί στην Ελλάδα, αναφορικά με την ενδοοικογενειακή βία και ανέφεραν ότι αν και οι νόμοι θα μπορούσαν να ισχύσουν αποτρεπτικά κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Ουσιαστικά, ζητήματα της ενδοοικογενειακής βίας, έχουν συνδεθεί με την ισότητα των φύλων στην Ελλάδα, κάτι που ισχύει και στα μέτρα πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας. Η GSDFPGE (Γενική Γραμματεία Ισότητας των φύλων) εφαρμόζει από το 2010 το «Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών» που ήταν και είναι το πρώτο ολοκληρωμένο και συνεκτικό εθνικό πρόγραμμα για τη βία κατά των γυναικών. Το «Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών», αναφέρεται σε όλες τις μορφές βίας με βάση το φύλο (ενδοοικογενειακή βία, βιασμός, σεξουαλική παρενόχληση, εμπορία γυναικών). Περιγράφει τις ενέργειες για την πρόληψη του φαινομένου και την παροχή υποστήριξης στα θύματα και τις νομοθετικές παρεμβάσεις που ενισχύουν το θεσμικό πλαίσιο. Το «Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών 2009 -2013» ήταν πάντα ενσωματωμένο στα Σχέδια Δράσης της Γενικής

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Γραμματείας για το Φύλο Η Ισότητα των Φύλων ξεκίνησε από το Σχέδιο Δράσης 2010-2013-ως ένας από τους τέσσερις στρατηγικούς του στόχους.⁶

Η «πρόληψη και η καταπολέμηση της έμφυλης βίας και της ενδοοικογενειακής βίας», περιλαμβάνει απ' όλα τα υπουργεία στοχευμένες δράσεις και πρωτοβουλίες για την έμφυλη βία και την ενδοοικογενειακή βία. Το «Εθνικό Πρόγραμμα για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών» χρηματοδοτείται από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο). Η χρηματοδότηση έχει παραταθεί έως το τέλος του 2023, με στόχο την ομαλή συνέχιση των εξειδικευμένων υπηρεσιών για τις γυναίκες που επιζούν και τα παιδιά τους που έχουν ανάγκη και να ενισχύσουν την ευρύτερη δικτύωση με τοπικά ιδρύματα και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στην Ελλάδα.

Η αρχή της ισότητας και της μη διάκρισης κατοχυρώνεται στο ελληνικό σύνταγμα και εφαρμόζεται οριζόντια σε όλες τις κυβερνητικές πολιτικές. Μια προσέγγιση που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα είναι επομένως αναγκαία για την εφαρμογή πολιτικών που σχετίζονται με τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των φύλων και οδηγεί στην απαγόρευση όλων των μορφών διάκρισης κατά της άσκησης των δικαιωμάτων, με σκοπό την πρόληψη αλλά και την εξάλειψη όλων των μορφών βίας. Ουσιαστικά, δίνεται προτεραιότητα στους ανθρώπους που ανήκουν σε περιθωριοποιημένες ή ευάλωτες ομάδες, που αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις και μεγαλύτερα εμπόδια για την άσκηση των δικαιωμάτων τους. Όσον αφορά τις πολιτικές που σχετίζονται με την καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου, η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων θέτει στο επίκεντρο του σκοπού της τις ευάλωτες ομάδες ανθρώπων και ιδιαίτερα τις γυναίκες.

Η GSDFPGE είναι υπεύθυνη για την εποπτεία και τον συντονισμό όλων των δράσεων και πολιτικών που περιγράφονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων. Για την αποτελεσματική αξιολόγηση και απάντηση σε όλες τις πολιτικές, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας και της ενδοοικογενειακής βίας, το Εθνικό Συμβούλιο για την Ισότητα των φύλων (NCGE), δημιούργησε ένα

⁶http://gendersafer.eu/sites/default/files/2019-11/Greece.National_Report_0.pdf

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

συλλογικό συμβουλευτικό συμβούλιο που υπάγεται στην αιγίδα του GSDFPGE.

Ειδικά για το Δίκτυο Δομών, συστάθηκε η Task Force συντονισμού με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών για την έμφυλη βία ή/και τις πολλαπλές διακρίσεις, την ποιοτική λειτουργία των Δομών και τη διευθέτηση ζητημάτων που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη λειτουργία του Δικτύου Δομών.⁷ Φαίνεται ωστόσο, ότι όλες αυτές οι δράσεις δεν είναι αποτελεσματικές αναφορικά με την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας, καθότι το πρόβλημα πιθανολογείται ότι βρίσκεται βαθιά στις κοινωνικές σχέσεις και σχέσεις εξουσίας των μελών της κοινωνίας, ενώ συγχρόνως όλα τα προαναφερθέντα μοιάζουν περισσότερο με μηχανισμούς καταπολέμησης των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας, παρά με μηχανισμούς πρόληψης. Ένα μέτρο πρόληψης πιθανόν να ήταν να ενσωματωθούν μαθήματα ανθρωπιστικών επιστημών σε όλα τα σχολεία, καθώς ήδη από τα σχολεία ξεκινούν οι σχέσεις κυριαρχίας.

Εν συνεχεία, στην επόμενη ερώτηση που αφορούσε το αν οι πολιτικές του κράτους είναι αποτελεσματικές για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ανέφερε ότι πράγματι έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, ωστόσο χρειάζονται ακόμα πολλές προσπάθειες από το κράτος. Μία πολύ ενδιαφέρουσα απάντηση έδωσε ο Α3, ο οποίος αναφέρει: «Ας αρχίσουμε με το γεγονός ότι υπάρχει πολιτική για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Θα μπορούσε και να μην υπάρχει. Ξέρετε η Ελλάδα μπορεί να θέλει να είναι ένα Ευρωπαϊκό Κράτος και πραγματικά κάνει αξιόλογες προσπάθειες όμως κάποια πράγματα ανήκουν σε βαθιά ριζωμένες πυρηνικές οικογενειακές αξίες και πεποιθήσεις. Για παράδειγμα, ότι συμβαίνει στην οικογένεια πρέπει να μένει εντός της οικογένειας. Στερεότυπα τέτοιου τύπου δεν μετακινούνται και τροποποιούνται εύκολα. Οπότε ναι θεωρώ ότι Ελλάδα έχει αλλάξει αρκετά τα τελευταία χρόνια και κάνει αξιόλογες προσπάθειες. Θέλει όμως χρόνο ακόμα». Ουσιαστικά το βασικότερο βήμα, που έχει πραγματοποιηθεί στο ελληνικό κράτος αφορά τη νομοθεσία, με τη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η οποία ενσωματώθηκε από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης στην ελληνική

⁷http://gendersafer.eu/sites/default/files/2019-11/Greece.National_Report_0.pdf

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

νομοθεσία και τροποποιήθηκε με τον νόμο 3500/2006⁸ διευρύνοντας τους όρους όπως «σύζυγος», με σκοπό τη συμπερίληψη των μελών της οικογένειας που συνδέονται με σύμφωνο συμβίωσης, πρώην συζύγους και πρώην συντρόφους. Ειδικότερα στα άρθρα του Ελληνικού Αστικού και Ποινικού Κώδικα, ιδίως τα άρθρα 312 και 333⁹, καθώς και τα γενικά άρθρα 6, 7, 8 και 9, αναφέρονται καταστάσεις όπου ασκείται βία εναντίον ατόμων που δεν είναι σε θέση να αμυνθούν λόγω του ότι βρίσκονται υπό την κηδεμονία ή την προστασία του δράστη ή έχουν σχέση μαζί του, επιπλέον καθορίζουν τις κυρώσεις για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Επίσης, μία έμμεση σχετική νομοθεσία αποτελεί ο Ν. 4604/2019 «Ισότητα των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου».¹⁰

Ο νόμος 3500/2006 καθορίζει το νομικό και δικαστικό σύστημα που είναι υπεύθυνο για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας σε συνδυασμό με τους σχετικούς κώδικες ποινικής δικονομίας. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η δίωξη αδικημάτων ενδοοικογενειακής βίας μπορεί να πραγματοποιηθεί σε αυτεπάγγελτη βάση, πράγμα που σημαίνει ότι τα εγκλήματα μπορούν να διωχθούν χωρίς να υποβληθεί καταγγελία από το θύμα. Σύμφωνα με τον Ν. 3500/2006, ανεξάρτητα από το πώς ένα αδίκημα γίνεται γνωστό στις αρχές (αναφέρεται από το θύμα, καταγγέλθηκε από μάρτυρα, ανακαλύφθηκε από την αστυνομία κ.λπ.), η σχετική διαδικασία κινείται ενώπιον του πρωτοδικείου (Ranjan, 2020).

Τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας έχουν επίσης το δικαίωμα να ζητήσουν προσωρινά μέτρα από το αρμόδιο δικαστήριο για να βεβαιωθούν ότι οι θύτες δεν θα μπορέσουν να τα πλησιάσουν ή να τα πληγώσουν περαιτέρω (σωματικά, ψυχικά ή με άλλο τρόπο) (Ranjan, 2020). Αυτά τα μέτρα και οι εντολές προορίζονται να παραμείνουν σε ισχύ έως ότου πραγματοποιηθεί η επίσημη δικαστική διαδικασία σχετικά με το αδίκημα.¹¹

Τα μέρη του συστήματος που είναι δυνητικά σημαντικά για ένα θύμα ενδοοικογενειακής βίας είναι οι αστυνομικοί, οι αποκλειστικές γραμμές βοήθειας, οι

⁸<https://www.e-nomothesia.gr/oikogeneia/n-3500-2006.html>

⁹<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-312-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-somatiki>

¹⁰<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/506446/nomos-4604-2019>

¹¹<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/506446/nomos-4604-2019>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

κοινωνικές υπηρεσίες για κακοποιημένες γυναίκες, η εισαγγελία, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και το αρμόδιο δικαστήριο για αιτήματα προσωρινών μέτρων. Ένα θύμα ή ένα άτομο που ανησυχεί για ένα θύμα μπορεί να αναφέρει την κακοποίηση στην αστυνομία ή στην εισαγγελία μέσω του Κέντρου Άμεσης Δράσης καλώντας τον αριθμό 100 ανώνυμα ή χρησιμοποιώντας το όνομά του. Εναλλακτικά, μπορούν να επικοινωνήσουν με το τοπικό αστυνομικό τμήμα. Μετά την υποβολή καταγγελίας, η αστυνομία είναι υποχρεωμένη να αναζητήσει, να συλλάβει και να οδηγήσει τον δράστη στον εισαγγελέα που θα τον παραπέμψει σε πρωτοβάθμιο δικαστήριο (Ranjan, 2020).

Υπάρχουν επίσης διάφορες αποκλειστικές γραμμές βοήθειας, όπως η Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (15900), κέντρα υποδοχής κακοποιημένων γυναικών (210 4112091), η γραμμή "Δίπλα σου" κατά της ενδοοικογενειακής βίας (800 1188881 ή 2107786800 από κινητό) "SOS Line ChildSmile" (1056) και τη γραμμή «Μαζί με το Παιδί» για την ψυχική υγεία των παιδιών που πέφτουν θύματα βίας εντός της οικογένειας (11525).¹²

Η προαναφερθείσα απάντηση αποτελεί ένα εύρημα, το οποίο επιβεβαιώνεται από την βιβλιογραφία, αναφορικά με τα στερεότυπα στην Ελλάδα (κυρίως έμφυλα) αλλά και την πυρηνική οικογένεια. Η βία με βάση το φύλο στην Ελλάδα νοείται ως και η βία που στρέφεται εναντίον ενός ατόμου με βάση το φύλο του/της και τη βία που επηρεάζει άτομα συγκεκριμένου φύλου. Η βία με βάση το φύλο, θεωρείται ένα πολυδιάστατο φαινόμενο που αποτελείται από τρεις βασικές μορφές βίας: τη σωματική, τη σεξουαλική και την ψυχολογική. Η σωματική βία νοείται κυρίως ως μια μορφή επιθετικής, ανεπιθύμητης συμπεριφοράς (δηλ. ξυλοδαρμός) και σεξουαλική κακοποίηση του θύματος που προκαλεί τόσο σωματική όσο και ψυχολογική βλάβη. Ως ψυχολογική βία ή η κακοποίηση προσεγγίζεται ως οποιαδήποτε μορφή επιθετικής συμπεριφοράς προς το θύμα (δηλαδή συναισθηματικός εκφοβισμός, ταπείνωση, προσβολές κ.λπ.) που οδηγεί σε ψυχολογική βλάβη. Αν και τόσο οι άνδρες όσο και γυναίκες είναι θύματα βίας λόγω φύλου, η πλειοψηφία των θυμάτων στην Ελλάδα είναι γυναίκες (Ranjan, 2020).

¹²<https://resourcehub.bakermckenzie.com/en/resources/fighting-domestic-violence/europe/greece/topics/1legal-provisions>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Στην πραγματικότητα, η ελληνική κοινωνία παραμένει κυρίως πατριαρχική παρά τα σημαντικά βήματα ή τις προσπάθειες που έγιναν τα τελευταία χρόνια. Η ελληνική κουλτούρα εξακολουθεί να κυριαρχείται από στερεότυπα σχετικά με τους ρόλους των φύλων με τις γυναίκες να λαμβάνονται υπόψη ως κατώτερες από τους άνδρες και μετά βίας να εμπλέκονται σε θέσεις λήψης αποφάσεων στην πολιτική. Σύμφωνα με τον Δείκτη Ισότητας των Φύλων 2017 μόνο 14,3% των γυναικών συμμετέχει στην πολιτική, αποτελεί μόνο το 20,6% των βουλευτών και το 19,7% μελών περιφερειακών συνελεύσεων. Οι γυναίκες αποτελούν μόνο το 9,3% μελών διοικητικών συμβουλίων στις μεγαλύτερες εισηγμένες εταιρείες, ως εποπτικό διοικητικό συμβούλιο και μόνο 2,8% των μελών του διοικητικού συμβουλίου της κεντρικής τράπεζας.¹³

Όσον αφορά τη βία με βάση το φύλο, οι έρευνες αποκαλύπτουν ότι η βία κατά των γυναικών είναι υψηλή με διάφορες μορφές και σε διάφορους τομείς. Για παράδειγμα, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Ισότητας των Φύλων, το 21,3% των Ελληνίδων και το 13,2% των Ελλήνων ανδρών αναφέρει ότι η ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών είναι συχνή στην Ελλάδα, με το 81,3% του πληθυσμού (γυναίκες & άνδρες) να αναφέρει ότι η βία κατά των γυναικών είναι πιο πιθανό να συμβεί στο σπίτι.

Επίσης, σχετικά με τη σεξουαλική επίθεση, η έρευνα αποκαλύπτει ότι το 83,4% του πληθυσμού (γυναίκες & άνδρες) αναφέρει ότι η σεξουαλική βία κατά των γυναικών πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα από την ΕΕ. Σύμφωνα με στοιχεία της έρευνας, το 20,2% των Ελληνίδων γυναικών και το 11,5% των Ελλήνων ανδρών, αναφέρει ότι η σεξουαλική παρενόχληση κατά των γυναικών είναι πολύ συχνή στην Ελλάδα.¹⁴ Όλα τα προαναφερθέντα ωστόσο συνδέονται με το γεγονός ότι στην ελληνική πραγματικότητα, τα έμφυλα στερεότυπα υπάρχουν μέχρι και σήμερα σε μεγάλο βαθμό.

Αναφορικά με το αν θεωρούν οι συμμετέχοντες ότι το νομικό πλαίσιο στην Ελλάδα είναι επαρκές για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, οι περισσότεροι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι έχει πραγματοποιηθεί μία προσπάθεια να

¹³http://gendersafer.eu/sites/default/files/2019-11/Greece.National_Report_0.pdf

¹⁴http://gendersafer.eu/sites/default/files/2019-11/Greece.National_Report_0.pdf

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

αυστηροποιηθούν οι ποινές σύμφωνα με τη νομοθεσία, ωστόσο κάτι τέτοιο δεν είναι αρκετό με βάση τα δεδομένα. Συγκεκριμένα, ο Α6 αναφέρει το εξής: «Η Ελλάδα με τη θέσπιση του Ν. 3500/2006, έχει βάλει αρκετά σταθερές βάσεις σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο. Από την άλλη, η βιβλιογραφία λέει ότι η αυστηροποίηση των ποινών από μόνη της δεν αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα. Επιπλέον το κράτος έχει δημιουργήσει εξειδικευμένα γραφεία στις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας. Αυτά τα μέτρα όμως δεν είναι επαρκή για δυο πολύ βασικούς λόγους. Πρώτον οι νόμοι υπάρχουν αλλά δύσκολα εφαρμόζονται και είναι η φύση του αδικήματος τέτοια που κάνει ακόμα πιο δύσκολη την εφαρμογή του Νόμου. Τι θέλω να πω, για να υπάρξει παρέμβαση χρειάζεται καταγγελία είτε από το θύμα, είτε από κάποιον τρίτο, οπότε ερχόμαστε σε όσα έχουν προαναφερθεί, δηλαδή τι θα γίνει μετά, από την άλλη το κράτος είναι αδύνατο να διαθέσει σε κάθε θύμα και από έναν αστυνομικό να το προστατεύσει. Άρα εάν δεν ανήκει σε κατηγορία που θα καταφύγει σε κάποιο κέντρο προστασίας, που η διαμονή του θα είναι θεωρητικά άγνωστη, πως μπορεί να προστατευτεί; Η πρακτική έχει αποδείξει ότι η ύπαρξη για παράδειγμα ασφαλιστικών μέτρων δεν είναι αναποτελεσματική.» ενώ συγχρόνως, ο Α1 αναφέρει το εξής: «Θεωρώ πως σε πολλές περιπτώσεις η τιμωρία των θυμάτων δεν ανταποκρίνεται στο έγκλημα που έχουν διαπράξει, όμως σίγουρα αυτό αποτελεί πρόβλημα και σε άλλες αξιόποινες πράξεις. Μια ποινή που ανταποκρίνεται στη σοβαρότητα της πράξης θα μπορέσει να αποτρέψει πιθανούς θύτες και στο μέλλον». Μέχρι το 2006, τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας δεν ποινικοποιούνταν στην Ελλάδα. Ουσιαστικά, αντιμετωπίζονταν σύμφωνα με τις διατάξεις του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα, όπως σε κάθε άλλη περίπτωση. Όλη αυτή η κατάσταση οδήγησε τις υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας να φτάνουν στα άκρα και να υπάρχει έλλειψη υποστήριξης στα θύματα. Το 2006, εισήχθη άλλη Νομοθεσία (ή Ν. 3500/2006), αναφορικά με την ενδοοικογενειακή βία. Η συγκεκριμένη νομοθεσία ήταν πολύ σημαντική, διότι η ενδοοικογενειακή βία τιμωρήθηκε ως εγγενές αδίκημα και ορίστηκαν συγκεκριμένες μορφές ενδοοικογενειακής βίας, όπως το μη συναινετικό συζυγικό σεξ όπου αναγνωρίστηκε ως βιασμός. Περαιτέρω, η νομοθεσία όρισε τον όρο «οικογένεια» και την επέκτεινε για να συμπεριλάβει νυν συντρόφους, πρώην συντρόφους και άλλα μέλη της οικογένειας(Ranjan, 2020).

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Η ενδοοικογενειακή βία, σύμφωνα με αυτό το νομοσχέδιο, έπρεπε να διωχθεί αυτεπάγγελτα, καθιστώντας τον αστυνομικό νομικά υποχρεωμένο να συλλάβει τον δράστη πράξης ενδοοικογενειακής βίας, ακόμα κι αν το θύμα δεν επιθυμούσε τη δίωξη του δράστη. Η ποινική διαμεσολάβηση συμπεριλήφθηκε στον Ν. 3500/2006, ως εκπλήρωση της ευρωπαϊκής υποχρέωσης που απορρέει από την Απόφαση-πλαίσιο της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με την κατάσταση των θυμάτων σε ποινικές Διαδικασίες (2001/L82/44) με ειδική αναφορά στο άρθρο 10. Στόχος ήταν η προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση των θυμάτων εγκληματικών πράξεων στη δικαιοσύνη και το δικαίωμά τους να αποζημιωθούν για ζημίες, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών εξόδων, όχι μόνο στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, αλλά και ύστερα, ώστε να λάβουν βοήθεια τα θύματα πριν ή μετά την ποινική διαδικασία (Ranjan, 2020).

Μέχρι και σήμερα, υπήρξαν προτεινόμενες τροποποιήσεις στον Ελληνικό Ποινικό Κώδικα και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας που ήταν και οι δύο ανοιχτοί σε δημόσια συζήτηση από τις 6 Μαρτίου 2019 έως 14 Απριλίου 2019. Μια πτυχή του νόμου 3500/2006, ήταν η συμπερίληψη διατάξεων για την ποινική διαμεσολάβηση (που ονομάζεται επίσης «VictimOffenderMediation» στην ερευνητική βιβλιογραφία) για πλημμεληματικά (μικρά) εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας, συγκεκριμένα εγκλήματα απλής σωματικής βλάβης, απειλής, εξύβρισης ή εξαναγκασμού. Δεν ισχύει το ίδιο για τα κακουργήματα. Ο εισαγγελέας είναι υπεύθυνος για την προσαγωγή του(των) θύματος(ων) και των δραστών της ενδοοικογενειακής βίας, με στόχο την αποκατάσταση της βλάβης ή της ζημιάς που προκαλείται στο θύμα. Ο εισαγγελέας επίσης, πρέπει να παρακολουθεί εάν ο δράστης συμμορφώνεται με τους όρους της συμφωνίας διαμεσολάβησης. Εάν ο δράστης δεν συμμορφωθεί, ο εισαγγελέας διακόπτει τη διαδικασία διαμεσολάβησης και μπορεί να κινησει ποινικές διαδικασίες. Στα άρθρα 11 έως 14 του νόμου 3500/2006, ορίζονται οι ευθύνες του παραβάτη και άλλες απαιτήσεις της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης.

Το άρθρο 11 ορίζει ότι ο εισαγγελέας μπορεί να κινησει τη διαδικασία εάν ο δράστης «(α) υπόσχεται ότι δεν θα διαπράξει καμία πράξη ενδοοικογενειακής βίας στο μέλλον· και θα μείνει εκτός της οικογενειακής κατοικίας για εύλογο χρονικό διάστημα, εάν προτείνεται από το θύμα· (β) ακολουθεί πρόγραμμα θεραπευτικής συμβουλευτικής και θεραπείας που έχει ανατεθεί από το Κράτος για την αντιμετώπιση της

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.
ενδοοικογενειακής βίας, για χρονικό διάστημα που κρίνεται απαραίτητο από τους υπεύθυνους θεραπευτές.» Ο διαχειριστής προγράμματος πιστοποιεί λεπτομέρειες για το πρόγραμμα θεραπείας, συμπεριλαμβανομένης της ολοκλήρωσης· το πιστοποιητικό αυτό επισυνάπτεται στη δικογραφία.

Η μη συμμόρφωση ή η μη ολοκλήρωση του προγράμματος έχει της εξής συνέπειες: «(γ) ο δράστης θα πρέπει να μειώσει τις επιβλαβείς συμπεριφορές του/της και να καταβάλει εύλογη οικονομική αποζημίωση στο θύμα.»

Το άρθρο 12 ορίζει τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται. «Ο εισαγγελέας μπορεί να ζητήσει ιατρική εξέταση του θύματος για τη διερεύνηση της καταγγελίας, την εξέταση μαρτύρων, καθώς και την εξέταση μελών της οικογένειας ή να διατάξει να ερευνηθούν από αρμόδιους ανακριτές. Ο εισαγγελέας μπορεί να απαιτήσει από τον φερόμενο ως δράστη να κάνει το ίδιο σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα Διαδικασίας. Ο εισαγγελέας θα αποφασίσει, εάν η διαμεσολάβηση είναι εφικτή και θα ζητήσει την άδεια του θύματος. Εάν το θύμα συναινέσει, ο εισαγγελέας θα καλέσει τον δράστη και θα ξεκινήσουν διαδικασίες διαμεσολάβησης. Εάν κάποιο από τα μέρη αρνηθεί την προσφορά, τότε ο εισαγγελέας προχωρά με ποινικές διαδικασίες. Κατόπιν συμφωνίας του θύματος να προχωρήσει στη διαμεσολάβηση, ο εισαγγελέας, με εντολή, θα καταχωρήσει τη δικογραφία σε ειδικό αρχείο της εισαγγελίας (Ranjana, 2020).

Το άρθρο 13 ορίζει τις ποινικές συνέπειες της ποινικής διαμεσολάβησης του εισαγγελέα και με διαταγή ποινικής διαμεσολάβησης καταχωρείται σε ειδικό τμήμα του ποινικού μητρώου και τηρείται για χρονικό διάστημα ίσο με την παραγραφή του σχετικού αδικήματος. Αν ο δράστης τηρεί όλους τους όρους της διαμεσολάβησης για περίοδο 3 ετών, η σχετική διαδικασία ολοκληρώνεται και αίρεται η ποινική αξίωση του κράτους για το σχετικό αδίκημα. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, ο εισαγγελέας θα διακόψει τη διαδικασία και θα επαναφέρει αναδρομικά την ποινική δίωξη, χωρίς πλέον να επιτρέπεται η υποβολή νέου αιτήματος διαμεσολάβησης.

Κατά τη διάρκεια των διαδικασιών διαμεσολάβησης, η αξιόποινη πράξη στην οποία αναφέρεται θεωρείται εκκρεμής και η δίωξη της πράξης αυτής είναι απαράδεκτη. Αυτός ο περιορισμός αναστέλλεται κατά την ολοκλήρωση του προγράμματος διαμεσολάβησης. Περαιτέρω, η άρνηση ενός από τα μέρη να αποδεχθεί την

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.
διαμεσολάβηση ή η αποτυχία ολοκλήρωσής της για οποιονδήποτε λόγο δεν θα έχει καμία δυσμενή δικονομική συνέπεια στην ποινική δίκη (Ranjana, 2020).

Εν συνεχεία, το άρθρο 14 ορίζει λεπτομέρειες σχετικά με τις οικονομικές απαιτήσεις και τις αστικές συνέπειες. Η συμφωνία για την εκκίνηση της διαδικασίας διαμεσολάβησης αποτελεί συμβιβασμό, όσον αφορά τις χρηματικές αξιώσεις για το αδίκημα της ενδοοικογενειακής βίας. Η συμφωνία του θύματος να κινηθεί τη διαδικασία δεν εμποδίζει τη διαδικασία διαζυγίου ή την υποβολή αίτησης για συναινετική λύση του γάμου. Εντός τριών ετών από την κατάθεση της υπόθεσης, η μη συμμόρφωση του δράστη με τους όρους διαμεσολάβησης αναβιώνουν το δικαίωμα του θύματος σε χρηματικές αξιώσεις. Στα άρθρα 11 έως 14 πρωταρχικός στόχος ήταν να εκπληρώσουν την ευρωπαϊκή υποχρέωση της Ελλάδας, σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων. Συγχρόνως παρατηρούμε ότι στόχος κυρίως των άρθρων είναι η συμμόρφωση του δράστη και τίθεται εν αμφιβόλω το κατά πόσο οι συγκεκριμένες διατάξεις προστατεύουν το θύμα (Ranjana, 2020).

3^{ος} ερευνητικός άξονας

Ο τρίτος ερευνητικός άξονας, αφορούσε την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας. Συγκεκριμένα, η πρώτη ερώτηση αφορούσε το αν οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι ο κρατικός μηχανισμός διαθέτει τις αναγκαίες στρατηγικές, ώστε να προστατευθούν τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας. Όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι ναι μεν έχουν πραγματοποιηθεί οι αναγκαίες στρατηγικές υποστήριξης των θυμάτων, ωστόσο χρειάζεται μεγαλύτερη εκπαίδευση των ειδικών αλλά και μεγαλύτερη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων. Μία ενδεικτική απάντηση είναι του Α6, ο οποίος αναφέρει το εξής: «Όπως προαναφέρθηκε ο κρατικός μηχανισμός έχει αναπτύξει κάποιες στρατηγικές. Νομοθετικό πλαίσιο, δημιουργία γραφείων στις Υπηρεσίες της ΕΛ. ΑΣ, δομές φιλοξενίας και υποστήριξης των θυμάτων και συνεργασία με ΜΚΟ για τη δημιουργία τηλεφωνικών γραμμών ψυχολογικής υποστήριξης και ενημέρωσης, καμπάνιες ενημέρωσης. Απαιτείται μεγαλύτερη εμπλοκή, και καλύτερη εκπαίδευση των εμπλεκόμενων φορέων. Οι δομές δεν είναι αρκετές και η παρεχόμενη υποστήριξη ελλείπει. Μεγαλύτερη και καλύτερη εκπαίδευση των εκπαιδευτικών φορέων.»

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Η δημιουργία δομών υποστήριξης πανελλαδικά, οι εθνικές εκστρατείες και η συνεργασία με τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς είχαν ως σκοπό να διασφαλίσουν την εφαρμογή μέτρων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Το GSDFPGE παρέχει το Κοινό Λειτουργικό Πλαίσιο (COF) των υπηρεσιών υποστήριξης και τη μεθοδολογία για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες που προσφέρονται στο δίκτυο των δομών κατά σειρά είχαν ως σκοπό να διασφαλίσουν ένα κοινό πλαίσιο λειτουργίας.

Το COF περιλαμβάνει:

-Έναν οδηγό που παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες και τη λειτουργία της υποστηρικτικής δομής.

-Ένα εγχειρίδιο για τη σεξουαλική παρενόχληση.

-Τους κανόνες λειτουργίας των Δομών.

- Κώδικας δεοντολογίας.

-Οδηγό συμβουλευτική.¹⁵

Ουσιαστικά για την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας, συγκροτήθηκαν πολλοί επιστήμονες, οι οποίοι θα έπρεπε να συνεργαστούν με σκοπό την υποστήριξη των θυμάτων. Η ίδρυση και η λειτουργία πρόσθετων υποστηρικτικών δομών, η αύξηση των ευαισθητοποιήσεων του κοινού σχετικά με τη βία με βάση το φύλο και οι αντιδράσεις μηδενικής ανοχής για την ενδοοικογενειακή βία, αποτέλεσαν τους παράγοντες για τη δημιουργία των προαναφερθέντων. Ο προϋπολογισμός που διατέθηκε για την περίοδο 2016-2020, με επέκταση έως το 2023, ήταν 11.576.947,82€ για τη λειτουργία των Καταφυγίων, 9.682.062,04 € για τη λειτουργία των Συμβουλευτικών Κέντρων και 3.277.094,82€ για άλλες δράσεις του Προγράμματος, όπως η επιστημονική εποπτεία/παρακολούθηση και ο συντονισμός των δομών του Δικτύου, η παροχή δωρεάν νομικής βοήθειας σε γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας σε συνεργασία με τους Δικηγορικούς Συλλόγους, η ψυχολογική επίβλεψη των συμβούλων, η λειτουργία της γραμμής βοήθειας 15900, υλοποίηση εκστρατειών ευαισθητοποίησης, η προετοιμασία ή/και

¹⁵http://gendersafer.eu/sites/default/files/2019-11/Greece.National_Report_0.pdf

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

ενημέρωση εργαλείων και τα διοικητικά/τυποποιημένα έγγραφα λειτουργίας για τις δομές (και παρακολούθηση των σχετικών διαδικασιών), την εφαρμογή εργαλείου για την αξιολόγηση του κινδύνου ενδοοικογενειακής βίας και αξιολόγηση των δομών.¹⁶

Το ερώτημα που γεννάται ύστερα από την ανάλυση του συγκεκριμένου ευρήματος και των δεδομένων που ανευρέθησαν, είναι κατά πόσο η συγκεκριμένη χρηματοδότηση είναι αρκετή μέχρι και το 2023, που ως έχει αναφερθεί εκτεταμένα στην παρούσα βιβλιογραφία, έχουν αυξηθεί τα περιστατικά της ενδοοικογενειακής βίας, ενώ συγχρόνως είναι εμφανές σύμφωνα με τις απαντήσεις του δείγματος ότι δεν είναι κατάλληλα εκπαιδευμένα τα άτομα που υποστηρίζουν τα θύματα. Ως εκ τούτου και παρά της προσπάθειας τόσο της Ε,Ε όσο και της Ελλάδας, είναι αντιληπτό ότι αρκετά θύματα ενδοοικογενειακής βίας μέχρι και σήμερα είναι απροστάτευτα.

Η επόμενη ερώτηση αφορούσε το αν θεωρούν οι συμμετέχοντες ότι το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας είναι αποτελεσματικό και επαρκές για να προστατευθούν τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες απάντησαν ότι δεν θεωρούν επαρκές το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας, αναφορικά με την προστασία των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας. Συγκεκριμένα, ο Α6 αναφέρει το εξής: «Δυστυχώς όχι θεωρώ ότι δεν υπάρχει επαρκές νομικό πλαίσιο αναφορικά με την προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Μέχρι να γίνει και η καταδίκη του θύτη υπάρχουν αρκετά κενά ανάμεσα στις διαδικασίες και τους κρατικούς μηχανισμούς που δίνει περιθώριο στην κλιμάκωση αυτών και στη στοχοποίησή του θύματος. Θεωρώ απαράδεκτο ότι η γυναίκα θα πρέπει να φύγει από το σπίτι με τα τυχόν αλλά μέλη της οικογένειας και να ψάχνει κατάλυμα. Θα έπρεπε ο θύτης να είναι στη θέση του «κυνηγημένου» και όχι το θύμα το οποίο θα πρέπει να φιλοξενείται σε κάποια δομή αν δεν έχει το υποστηρικτικό δίκτυο του. Θα έπρεπε να υπάρχει συνεχείς επίβλεψη είτε τηλεφωνική είτε με ξαφνικές επισκέψεις από την αστυνομίας με απώτερο σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας του θύματος και συνεχής παρακολούθηση του θύτη, πιθανόν με κάποιο βραχιολάκι ώστε να μην πλησιάζει το θύμα».

¹⁶<https://rm.coe.int/inf-2022-4-state-report-greece/1680a60a4e>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Το συγκεκριμένο εύρημα βρίσκεται σε συμφωνία με την μελέτη που πραγματοποιήθηκε αναφορικά με την νομοθεσία στην Ελλάδα για την ενδοοικογενειακή βία, καθώς πράγματι έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικά βήματα τόσο για την προστασία του θύματος όσο και για την τιμωρία του δράστη, ωστόσο υπάρχουν σαφή κενά. Αρχικά πραγματοποιήθηκε ένα σημαντικό βήμα με το νόμο 4531/2018(Σύμβαση Κωσταντινούπολης) «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας», όπου πραγματοποιήθηκε μία κοινή προσπάθεια από όλα τα κράτη της Ε.Ε, να καταπολεμηθεί η έμφυλη και η ενδοοικογενειακή βία. Παρά όμως τις νομοθετικές προσπάθειες των κρατών, είναι αντιληπτό με βάση τα ερευνητικά ευρήματα ότι τα περιστατικά έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, όχι μόνο δεν μειώθηκαν αλλά αυξήθηκαν, κατά την περίοδο της πανδημίας. Συγχρόνως πραγματοποιήθηκαν και στον ποινικό κώδικα τροποποίησης αναφορικά με την αυστηροποίηση των ποινών της ενδοοικογενειακής βίας. Η πρώτη αλλαγή είναι ο τίτλος του άρθρου 213 του νόμου 4619/2019, που τροποποιήθηκε σε «Σωματική βλάβη αδυνάμων ατόμων» και εν συνεχεία ορίζει τα εξής:

«1. Όποιος προκαλεί σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας σε ανήλικο ή σε πρόσωπο που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, εφόσον τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται υπό την επιμέλεια ή την προστασία του δράστη βάσει νόμου, δικαστικής απόφασης ή πραγματικής κατάστασης, συνοικούν με τον δράστη ή έχουν μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας, τιμωρείται: α) για την πράξη του άρθρου 308 παρ. 1 εδάφιο α', με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, β) για την πράξη του άρθρου 309, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, γ) για την πράξη του άρθρου 310 παρ. 1 εδ. α', με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και αν επεδίωκε την πρόκληση βαριάς σωματικής βλάβης, με κάθειρξη και δ) για την πράξη του άρθρου 311, με κάθειρξη.

2. Οι ίδιες ποινές επιβάλλονται όταν η πράξη τελείται σε βάρος συζύγου κατά τη διάρκεια του γάμου ή σε βάρος συντρόφου κατά τη διάρκεια της συμβίωσης. Η τέλεση της πράξης σε βάρος εγκύου συνιστά επιβαρυντική περίπτωση.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

3. Με την πρόκληση σωματικής βλάβης σε βάρος ανηλίκου κατά την παράγραφο 1 στοιχείο α' εξομοιώνεται και η τέλεση των πράξεων των προηγούμενων παραγράφων ενώπιον ανηλίκου.

4. Με την πρόκληση σωματικής βλάβης κατά την παράγραφο 1 στοιχείο γ' εξομοιώνεται και η μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης επικίνδυνης για την υγεία, ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση σε βάρος των προσώπων της πρώτης παραγράφου.»¹⁷

Εν συνεχεία, ο νόμος 3500/2006, ορίζει για την προστασία των θυμάτων περιοριστικούς όρους στους δράστες. Συγκεκριμένα, στο άρθρο 18, ορίζονται τα εξής:

«1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας είναι δυνατόν, αν υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες κρίνεται απαραίτητο για την προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος, να επιβληθεί στον κατηγορούμενο από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο στο οποίο παραπέμπεται να δικασθεί ή από τον αρμόδιο ανακριτή ή από το δικαστικό συμβούλιο και για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται, ο περιοριστικός όρος της απομάκρυνσής του από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκησή του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του θύματος, κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας. Η ισχύς του παραπάνω περιοριστικού όρου παύει αυτοδικαίως μετά την έκδοση οριστικής αποφάσεως ή της διατάξεως του εισαγγελέα με την οποία αρχειοθετείται η υπόθεση λόγω ποινικής διαμεσολάβησης.

2. Ο περιοριστικός όρος που έχει επιβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατόν να ανακληθεί, αντικατασταθεί ή τροποποιηθεί από το αρμόδιο δικαστικό όργανο που τον επέβαλε, με αίτηση του κατηγορουμένου, στην οποία αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους επιβάλλεται η ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίησή του. Για τη συζήτηση της αιτήσεως κλητεύεται υποχρεωτικά ο παθών, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

3. Το δικαστικό όργανο που είναι αρμόδιο κατά την παράγραφο 1 για την επιβολή,

¹⁷<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4619-2019/arthro-312-poinikos-kodikas-nomos-4619-2019-somatiki>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίηση των περιοριστικών όρων, μπορεί να ζητήσει, συμβουλευτικά, τη γνώμη ψυχιάτρων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και άλλων επιστημόνων με ειδικές γνώσεις σε θέματα ενδοοικογενειακής βίας, εφόσον τα πρόσωπα αυτά εργάζονται σε δημόσιο φορέα υγείας.»¹⁸

Εν ολίγοις, ως είναι αντιληπτό να μην υπάρχει μία μεγάλη νομοθετική ομπρέλα για την προστασία των θυμάτων και την τιμωρία των θυτών, ωστόσο όλα αυτά δεν είναι αρκετά για να αποτραπούν τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Οι λόγοι για αυτό θα μπορούσαν να είναι πάρα πολλοί και να εδράζουν σε κοινωνικά φαινόμενα. Μία γυναίκα παραδείγματος χάριν, αν εξαρτάται οικονομικά από τον σύντροφό της και τον καταγγείλει πώς θα επιβιώσει; Εν ολίγοις, μπορεί να υπάρχει νομοθεσία για την προστασία του θύματος αλλά δεν υπάρχει πρόνοια για τις συνθήκες διαβίωσης μετά από την καταγγελία. Οι δομές πιθανόν αποτελούν μία λύση για ένα μικρό διάστημα, ωστόσο μετά πώς θα επιβιώσουν αυτές οι γυναίκες;

Στην τελευταία ερώτηση αναφορικά με το αν οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι το ελληνικό κράτος διαθέτει τις κατάλληλες δομές και το κατάλληλο διεπιστημονικό προσωπικό για να υποστηριχθούν τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας, η πλειονότητα των συμμετεχόντων ανέφερε τόσο ότι δεν θεωρεί ότι είναι αρκετές οι δομές υποστήριξης των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας όσο και ότι δεν θεωρεί ότι υπάρχει ο αναγκαίος αριθμός επιστημόνων για να υποστηρίξει τα θύματα. Ενδεικτικά, ο Α3 αναφέρει το εξής: «Όχι, το ελληνικό κράτος πιστεύω δε διαθέτει τις κατάλληλες δομές και σε δημόσιο επίπεδο το κατάλληλο διεπιστημονικό προσωπικό για να υποστηριχτούν τα θύματα. Θα πρέπει να υπάρχει ενίσχυση και εξέλιξη των ανωτέρω και φυσικά μαζική ενημέρωση και προώθηση αυτών στο κοινό. Και κατάλληλες δομές να υπάρχουν όλα χάνονται στην ελλιπή συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των δομών. Θεωρώ πολύ αμετάκλητα ότι εάν υπήρχε κάτι τέτοιο θα είχαν προβλεφθεί αρκετά περιστατικά.» Αναφορικά με τις εν λόγω απαντήσεις δεν ανευρίσκονται ευρήματα στην βιβλιογραφία προς σύγκριση, ωστόσο καθώς τα τελευταία δύο χρόνια έχει αυξηθεί ο αριθμός των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας

¹⁸<https://www.e-nomothesia.gr/oikogeneia/n-3500-2006.html>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.
είναι εύλογο οι δομές να μην είναι αρκετές ώστε να παραχθεί η καταλληλότερη βοήθεια σε όλα τα θύματα.

Συμπεράσματα

Η παρούσα διπλωματική εργασία είχε ως σκοπό τη διερεύνηση της εξέλιξης του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα και τη διερεύνηση των στάσεων και αντιλήψεων των φορέων, αναφορικά με την επάρκεια του κρατικού μηχανισμού για την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας. Τέθηκαν τρία ερευνητικά ερωτήματα. Το πρώτο ερώτημα αφορούσε το σε ποιους παράγοντες θεωρεί το δείγμα ότι οφείλονται τα αυξημένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα αφορούσε το αν το δείγμα θεωρεί ότι είναι επαρκείς οι μηχανισμοί πρόληψης και καταπολέμησης της ενδοοικογενειακής βίας και το τρίτο ερώτημα αφορούσε το αν το δείγμα θεωρεί ότι είναι επαρκείς οι μηχανισμοί προστασίας και υποστήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Και τα τρία ερευνητικά ερωτήματα απαντήθηκαν.

Αναφορικά με τον πρώτο ερευνητικό άξονα και την ερώτηση που αφορούσε τους παράγοντες που θεωρεί το δείγμα ότι ευθύνονται για την αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας κατά την περίοδο του Covid-19, όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι θεωρούν ότι τα περαστικά ενδοοικογενειακής βίας αυξήθηκαν λόγω του εγκλεισμού και της απομόνωσης των ατόμων, ένα δεδομένο που όξυνε τα ήδη υπάρχοντα ψυχολογικά προβλήματα των ατόμων αλλά και τις ήδη υπάρχουσες τριβές μέσα στην οικογένεια.

Τα συγκεκριμένα ευρήματα βρίσκονται σε συμφωνία με τα ευρήματα της βιβλιογραφίας, συγκεκριμένα, στην Ελλάδα, οι Parlapanietal.(2020), είχαν προειδοποιήσει για έναν φαύλο κύκλο μεταξύ του φόβου της πανδημίας COVID-19 και την αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας. Επιπλέον, οι συγγραφείς ανέφεραν ότι οι γυναίκες και οι ηλικιωμένοι παρουσίασαν άγχος, καθώς και συμπτώματα κατάθλιψης, τα οποία συσχετίστηκαν με ισχυρότερα συναισθήματα φόβου σχετικά με τον COVID-19. Οι Huangetal. (2021), εντόπισαν επτά ψυχολογικές

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

διαταραχές που συνδέονται με την πανδημία, οι οποίες είναι οι εξής: κατάθλιψη και άγχος, έλλειψη ενδιαφέροντος, τάσεις αυτοκτονίας, κοινωνική φοβία, αισθήματα ανησυχίας και φόβου, ταλαιπωρία και θυμός.

Τα υψηλά ποσοστά γυναικοκτονιών κατά την περίοδο 2010 έως 2021, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι αποκτούν μεγαλύτερη σημασία στο ελληνικό πλαίσιο, όπου οι συνολικές ανθρωποκτονίες παρουσίασαν σαφή αύξηση κατά την περίοδο ενδιαφέροντος. Αυτό το φαινόμενο μπορεί εν μέρει να εξηγηθεί από την ελληνική χρηματοπιστωτική κρίση που ξεκίνησε το 2010 και κάλυπτε ολόκληρη την επόμενη δεκαετία. Οι Schneideretal.(2016), δήλωσαν ότι «η ανεργία και η οικονομική δυσπραγία σε επίπεδο νοικοκυριού συσχετίστηκαν θετικά με την καταχρηστική και βίαιη συμπεριφορά». Επιπλέον, έχει μεγάλη σημασία το γεγονός ότι τα πακέτα λιτότητας που πέρασε η ελληνική κυβέρνηση, όχι μόνο οδήγησαν σε οικονομικές δυσκολίες, αλλά οδήγησαν επίσης σε δεξιό λαϊκισμό (που περιλαμβάνει ρατσισμό και σεξισμό), ο οποίος αύξησε την επικράτηση της ανδρικής καταχρηστικής συμπεριφοράς στην η χώρα (Vasilopoulou&Halikiopoulou, 2015).

Συγχρόνως, τα μέτρα μείωσης της μόλυνσης κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, έχουν συσχετιστεί με τον αυξημένο κίνδυνο ενδοοικογενειακής βίας. Οι Kourtietal.(2021), πραγματοποίησαν μια συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση για να διερευνήσουν τις διεθνείς τάσεις σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Οι συγγραφείς δήλωσαν ότι «η ενδοοικογενειακή βία ήταν ένα σημαντικό ζήτημα που πιθανόν προκλήθηκε από την πανδημία του COVID-19 σε παγκόσμιο πλαίσιο», ενώ τα μέτρα περιορισμού λέγεται ότι αύξησαν την ενδοοικογενειακή βία. Οι Xueetal.(2020), διαπίστωσαν ότι «σε πολλές χώρες, τα αναφερόμενα περιστατικά και οι κλήσεις σε υπηρεσίες που σχετίζονται με την ενδοοικογενειακή βία αυξήθηκαν δραματικά από τότε που τέθηκαν σε ισχύ τα μέτρα καραντίνας». Οι συγγραφείς ανέφεραν ότι στο σύνολο δεδομένων των tweets μεγάλης κλίμακας που ερεύνησαν, οι άνθρωποι «συζητούσαν ενεργά την ενδοοικογενειακή βία στο πλαίσιο του COVID-19».

Η δεύτερη ερώτηση αφορούσε το αν το δείγμα θεωρούσε ότι αυξήθηκαν τα περιστατικά της ενδοοικογενειακής βίας ή αν αυξήθηκαν μόνο οι αναφορές των περιστατικών στους ανάλογους φορείς. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων ανέφερε

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

ότι πιθανόν να υπήρξε και αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας αλλά και των αναφορών στους ανάλογους φορείς. Ωστόσο, δεν υπάρχουν συγκεκριμένα ευρήματα στην βιβλιογραφία για τον εν λόγω ζήτημα, καθώς ακριβώς επειδή υπήρχαν θύματα που δεν ανέφεραν τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, δεν μπορεί να υπάρξει σύγκριση δεδομένων. Ωστόσο σύμφωνα με τα ευρήματα της βιβλιογραφίας, υπήρξε μία μεγάλη αύξηση ανθρωποκτονιών κατά των γυναικών κατά την περίοδο της πανδημίας. Συγκεκριμένα, αν και σε παγκόσμιο επίπεδο οι εκ προθέσεως ανθρωποκτονίες με γυναίκες θύματα (ανά 100.000 γυναίκες), έχουν μειωθεί προοδευτικά από το 1993 (2774 περιπτώσεις παγκοσμίως) έως το 2018 (2173 περιπτώσεις παγκοσμίως), το ποσοστό γυναικοκτονιών εξακολουθεί να παραμένει υψηλό, αντιπροσωπεύοντας μια «κρυφή» πανδημία που σχετίζεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλο τον κόσμο και ιδιαίτερα στη Λατινική Αμερική. Το 2019, το UNODC δήλωσε ότι κατά τη διάρκεια του 2017, 87.000 γυναίκες δολοφονήθηκαν παγκοσμίως, ενώ το 58% από αυτές δολοφονήθηκαν από ένα μέλος της οικογένειας και περισσότερες από 30.000 (34%) δολοφονήθηκαν από έναν τον σύντροφό τους. Η ίδια μελέτη ανέφερε επίσης ότι ενώ η ήπειρος με την υψηλότερη συχνότητα γυναικοκτονιών από κοντινό άτομο ήταν στην Ασία, μια γυναίκα διατρέχει υψηλότερο κίνδυνο να δολοφονηθεί από κοντινό σύντροφο στην Αφρική (3,1 ανά 100.000 πληθυσμού), ενώ παρουσιάζεται χαμηλότερος κίνδυνος στην Ευρώπη (0,7 ανά 100.000 πληθυσμού). Αν και μόνο μία στις πέντε ανθρωποκτονίες παγκοσμίως διαπράττεται από μέλος της οικογένειας ή σύντροφο, οι γυναίκες αποτελούν την πλειοψηφία αυτών των θυμάτων. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό ανθρωποκτονιών με άντρες θύματα είναι 81%, το 64% των γυναικών θυμάτων σχετίζεται με ανθρωποκτονία από άτομο στο κοντινό του περιβάλλον, ενώ συγχρόνως το 82% των γυναικών θυμάτων δολοφονείται από τον σύντροφο. Μια προηγούμενη μελέτη του UNODC το 2013, υπολόγισε το ετήσιο ποσοστό ανθρωποκτονιών από τον σύντροφο σε 43.000 και ανέφερε ότι μία στις επτά ανθρωποκτονίες παγκοσμίως, είχε γυναίκα ως θύμα, ενώ πάνω από το ένα τρίτο των γυναικοκτονιών διαπράχθηκαν από τον σύντροφο/ σύζυγο (UNODC, 2019, 2020).

Στην Ευρώπη, ο μέσος όρος γυναικοκτονιών, είναι $1,01 \pm 0,89$ περιπτώσεις ανά 100.000 άτομα για το έτος 2018. Παρά τα αυξανόμενα ποσοστά γυναικοκτονιών στην Ελλάδα, τα ποσοστά εξακολουθούν να παραμένουν χαμηλά σε σύγκριση με εκείνα

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποκλίνουσες τάσεις έχουν παρατηρηθεί σε περιφερειακό επίπεδο στην Ευρώπη, με τα ποσοστά εγκληματικότητας γυναικοκτονίας να ποικίλλουν από χώρα σε χώρα, ακόμη και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ποσοστό γυναικοκτονιών στη Γερμανία ήταν 0,55 περιπτώσεις ανά 100.000 το 2020, στη Γαλλία 0,42 περιπτώσεις ανά 100.000 το 2019 και στην Ισπανία ήταν 0,35 περιπτώσεις ανά 100.000. Τα υψηλά ποσοστά ανθρωποκτονιών και γυναικοκτονιών στην Ουκρανία και τη Μάλτα ξεχωρίζουν σημαντικά, με 1,9 περιπτώσεις ανά 100.000 το 2017 και 1,8 περιπτώσεις ανά 100.000 το 2018, αντίστοιχα. Τα καταγεγραμμένα ποσοστά ανθρωποκτονιών από τον σύντροφο σε άλλες χώρες ήταν τα εξής: 0,42 περιπτώσεις ανά 100.000 άτομα στη Ρουμανία για το 2020, 0,35 περιπτώσεις ανά 100.000 άτομα στην Ιταλία το 2020, 0,41 περιπτώσεις ανά 100.000 άτομα στο Ηνωμένο Βασίλειο ανά 80.000 άτομα για 201 περιπτώσεις, στη Σουηδία για το 2018 και 1,8 περιπτώσεις ανά 100.000 άτομα στη Λευκορωσία το 2018. Για το έτος 2018, τα ποσοστά γυναικοκτονιών αντιστοιχούσαν σε 0,4 έως 0,5 περιπτώσεις ανά 100.000 άτομα σε Σλοβενία, Πολωνία, Ολλανδία, Ιταλία, Ιρλανδία, Ελλάδα, 0,7 έως 0,8 περιπτώσεις ανά 100.000 άτομα στη Σουηδία, τη Ρουμανία, τη Γαλλία, την Εσθονία και τη Δανία, 0,9 έως 1 περιπτώσεις ανά 100.000 άτομα στη Σλοβακική Δημοκρατία, τη Γερμανία, την Αυστρία, τη Βουλγαρία και την Κύπρο, ενώ η Μάλτα, η Λιθουανία και η Λετονία κατέγραψαν 1,8 , 3,6 και 4,1 περιπτώσεις γυναικοκτονίας ανά 100.000 άτομα, αντίστοιχα (UNODC, 2019, 2020).

Από το 2019 έως το 2020, στη Νότια Ευρώπη, το ποσοστό εγκληματικότητας των ανθρωποκτονιών κατά των γυναικών που σχετίζονται με στενό σύντροφο/οικογένεια αυξήθηκε κατά 5%, με τη Δυτική Ευρώπη να σημειώνει τη μεγαλύτερη αύξηση στην Ευρώπη (κατά 11%) (UNODC, 2020). Το Ιταλικό Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής ανέφερε ότι το 2019, καταγράφηκαν 101 γυναικοκτονίες στην Ιταλία, που αντιπροσωπεύουν το 91% των γυναικών θυμάτων ανθρωποκτονιών. Επιπλέον, το Ινστιτούτο σημείωσε ανοδική τάση στις περιπτώσεις ανθρωποκτονίας από τον σύντροφο: από 135 περιπτώσεις το 2002 σε 150 περιπτώσεις το 2019.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο αριθμός των καταγεγραμμένων περιπτώσεων γυναικοκτονίας το 2020 (που δημοσιεύτηκε από το Τμήμα Ερευνών Statista στις 22 Μαρτίου 2022) ήταν γενικά υψηλός. Οι χώρες που υποφέρουν από τα υψηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας ήταν η Πολωνία (400 γυναικοκτονίες), η Γερμανία (102

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης. γυναικοκτονίες), η Ιταλία (99 γυναικοκτονίες), η Ουγγαρία (99 γυναικοκτονίες) και η Γαλλία (90 γυναικοκτονίες). Στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, οι γυναικοκτονίες υπολογίστηκαν ότι ήταν <45 ανά χώρα (UNODC, 2020).

Το UNODC (2020), δήλωσε ότι περίπου 47.000 γυναίκες και κορίτσια σε όλο τον κόσμο δολοφονήθηκε από τους συντρόφους τους ή άλλα μέλη της οικογένειάς τους το 2020. Ενώ το 2020 τα θύματα ανθρωποκτονιών που δεν σχετίζονται με σύντροφο/οικογένεια ανά φύλο ήταν 90% άνδρες και 10% γυναίκες, μεταξύ των ανθρωποκτονιών που σχετίζονται με οικείο σύντροφο/οικογένεια ήταν 42% άνδρες και 58% γυναίκες». Το 2021, το UNODC ανέφερε ότι «όπου μπορούν να υπολογιστούν οι τάσεις, δείχνουν ότι το μέγεθος τέτοιων φόνων που σχετίζονται με το φύλο παραμένει σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητο, με οριακές μόνο αυξήσεις και μειώσεις την τελευταία δεκαετία» Σύμφωνα με το UNODC, αποκλίνουσες τάσεις παρατηρήθηκαν σε ηπειρωτικό επίπεδο στα ποσοστά ανθρωποκτονιών που σχετίζονται με το φύλο κατά τη διάρκεια του 2020 (Αφρική: 2,7, Ασία : 0,8, Αμερική: 1,4, Ωκεανία: 1,6, Ευρώπη: 0,7). Η ανθρωποκτονία από σύντροφο/οικογένεια που σχετίζεται με τη γυναίκα την τελευταία δεκαετία μειώθηκε κατά 13% στην Ευρώπη και αυξήθηκε κατά 9% στην Αμερική.

Στις χώρες της Λατινικής Αμερικής, ο αριθμός των καταγεγραμμένων θυμάτων γυναικοκτονίας κατά το 2020 ήταν ο εξής: Βραζιλία 1738, Μεξικό 948, Αργεντινή 251 και Ονδούρα 227. Άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής κατέγραψαν λιγότερα από 200 θύματα γυναικοκτονίας ανά χώρα (TheWorldBankData).

Πιο συγκεκριμένα, στην Αμερική, «οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Βραζιλία έχουν καταγράψει μικρή μείωση τα τελευταία χρόνια, ενώ ανοδική τάση παρατηρείται στο Μεξικό», μια χώρα που το 2020 κατέγραψε το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των τάσεων σε επίπεδο χώρας σε ανθρωποκτονίες κατά των γυναικών που σχετίζονται με σύντροφο/οικογένεια μεταξύ χωρών της Αμερικής (επιλεγμένες χώρες και επιλεγμένα έτη). Στο Μεξικό, το ποσοστό γυναικοκτονιών αυξήθηκε κατά 137% μεταξύ 2015 και 2020. Ωστόσο, «η συνολική τάση των ανθρωποκτονιών φάνηκε να μειώνεται ελαφρώς αργότερα κατά τη διάρκεια εκείνου του έτους καθώς και το πρώτο εξάμηνο του 2021(Calderón, Heinle&Kuckertz, 2021). Σύμφωνα με την CFOJA, 92

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.
γυναικοκτονίες έχουν καταγραφεί στον Καναδά «το πρώτο εξάμηνο του 2021, από 78 την ίδια περίοδο το 2020 και 60 το 2019 (UNODC,2020).

Ο δεύτερος άξονας αφορούσε το αν το δείγμα θεωρεί ότι έχουν ληφθεί από το κράτος τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης της ενδοοικογενειακής βίας. Η πλειονότητα των συμμετεχόντων ανέφερε ότι ναι μεν έχουν πραγματοποιηθεί προσπάθειες ενημέρωσης των θυμάτων, ωστόσο όλοι ανέφεραν ότι κάτι τέτοιο δεν είναι αρκετό και ότι τα θύματα δεν νιώθουν ασφαλή να καταγγείλουν τα περιστατικά, διότι αν δεν έχουν γύρω τους ένα υποστηρικτικό δίκτυο και τους αναγκαίους υποστηρικτικούς πόρους, δεν μπορεί να βασιστούν στους φορείς του κράτους, καθώς βρίσκονται σε «εμβρυϊκό» στάδιο.

Η επόμενη ερώτηση αφορούσε το αν θεωρούν οι συμμετέχοντες ότι οι πολιτικές του κράτους είναι αποτελεσματικές για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι πράγματι έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές προσπάθειες από το κράτος για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, όπως με την ύπαρξη συγκεκριμένης νομοθεσίας, ωστόσο όλες οι προσπάθειες που καταβάλλει το κράτος είναι σε πρώιμο στάδιο για να θεωρηθούν ή όχι αποτελεσματικές.

Εν συνεχεία, αναφορικά με το αν θεωρούν οι συμμετέχοντες ότι το νομικό πλαίσιο στην Ελλάδα είναι επαρκές για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, οι απαντήσεις του δείγματος ήταν ομοιογενείς. Όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι πράγματι έχουν γίνει βήματα για την αυστηροποίηση των ποινών της ενδοοικογενειακής βίας, ωστόσο υπάρχουν ακόμα κενά στη νομοθεσία και το νομικό πλαίσιο δεν θεωρείται επαρκές.

Ο τρίτος ερευνητικός άξονας, αφορούσε την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας. Αναφορικά με το αν οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι ο κρατικός μηχανισμός διαθέτει τις αναγκαίες στρατηγικές ώστε να προστατευθούν τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας, η πλειονότητα των συμμετεχόντων ανέφερε ότι ενώ έχουν πραγματοποιηθεί οι αναγκαίες στρατηγικές υποστήριξης των θυμάτων, είναι αναγκαίο να υπάρξει μεγαλύτερη εκπαίδευση των ειδικών αλλά και καλύτερη συνεργασία μεταξύ τους. Επίσης, αναφέρθηκε και η ανάγκη δημιουργίας πρόσθετων δομών.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Η επόμενη ερώτηση αφορούσε το αν θεωρούν οι συμμετέχοντες ότι το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας είναι αποτελεσματικό και επαρκές για να προστατευθούν τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ανέφερε ότι δεν θεωρεί επαρκές το νομικό πλαίσιο για την προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Συγκεκριμένα, φαίνεται ότι υπάρχει χρονικό και νομικό κενό από την στιγμή της καταγγελίας του θύματος μέχρι και την καταδίκη του θύτη. Αυτό το διάστημα κρίνεται ιδιαίτερα επικίνδυνο για τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας.

Η τελευταία ερώτηση αφορούσε το αν οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι το ελληνικό κράτος διαθέτει τις κατάλληλες δομές και το κατάλληλο διεπιστημονικό προσωπικό για να υποστηριχθούν τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας. Όλοι οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι δεν θεωρούν ότι υπάρχουν οι κατάλληλες δομές και ούτε ότι το προσωπικό είναι κατάλληλο.

Φαίνεται λοιπόν σύμφωνα με τα ευρήματα της παρούσας έρευνας ότι υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης των πολιτικών του κράτους, αναφορικά τόσο με την προστασία των θυμάτων όσο και με την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας. Αρχικά, αποτελεί κοινωνικό γεγονός ότι τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας και οι ανθρωποκτονίες κατά των γυναικών έχουν αυξηθεί κατά την διάρκεια της πανδημίας. Το ελληνικό κράτος πράγματι ακολουθώντας τις οδηγίες της σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, πραγματοποίησε κάποια βήματα αναφορικά με την πρόληψη τόσο της έμφυλης όσο και της ενδοοικογενειακής βίας, αυστηροποίησε τις ποινές των θυτών και δημιούργησε δομές και τηλεφωνικές γραμμές υποστήριξης των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας. Έδρασε λοιπόν στρατηγικά με γνώμονα την πρόληψη, την καταπολέμηση και την αντιμετώπιση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας. Ωστόσο, σύμφωνα με τα ευρήματα της παρούσας διπλωματικής εργασίας, υπάρχει ανάγκη για την δημιουργία περισσότερων δομών, ανάγκη για την πρόσληψη ειδικευμένου προσωπικού και τεράστια ανάγκη για ένα νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο δεν θα επιτρέπει χρονικά κενά και ως εκ τούτου δεν θα δίνει την ευκαιρία στον δράστη να ενοχλήσει ξανά το θύμα. Εν κατακλείδι, είναι αναγκαίο να υπάρξει και κάποιο είδος οικονομικής ή εργασιακής υποστήριξης των θυμάτων μετά την καταγγελία, ώστε να μπορέσουν να επιβιώσουν αξιοπρεπώς.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Περιορισμοί της έρευνας

Ο μόνος περιορισμός που υπήρξε στην παρούσα έρευνα, αφορά το μικρό χρονικό πλαίσιο της διεξαγωγής της.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Με βάση τα ευρήματα της βιβλιογραφίας, θεωρείται αναγκαίο να συνεχιστεί η ερευνητική διαδικασία με θέμα την ενδοοικογενειακή βία αλλά να αποτελέσουν δείγμα, οι κακοποιημένες γυναίκες, οι οποίες είναι το πλέον κατάλληλο δείγμα, ώστε να διερευνηθεί εάν ο κρατικός μηχανισμός προστατεύει τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας επαρκώς.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Βιβλιογραφία

Allen-Ebrahimian B. *China's Domestic Violence Epidemic*, *Axios*. (2020). Retrieved from: <https://www.axios.com/china-domestic-violence-coronavirus-quarantine-7b00c3ba-35bc-4d16-afdd-b76ecfb28882.html> (accessed April 7, 2020).

Alon TM, Olmstead-Rumsey J, Doepke M, and Tertilt M. *The Impact of COVID 19 on Gender Equality*. Cambridge: Working Paper National Bureau of Economic Research. (2020) 26947. doi: 10.3386/w26947

Andersson N, Cockcroft A, and Shea B. Gender-based violence and HIV: relevance for HIV prevention in hyperendemic countries of southern Africa. *AIDS*. (2008) 4:S73–S86. doi: 10.1097/01.aids.0000341778.73038.86

Arthur C, and Clark R. Determinants of domestic violence: a cross-national study. *Int J Soc Family*. (2009) 35:147–67. Retrieved from: <http://www.jstor.org/stable/23070721>

Artinopoulou V. *Domestic Abuse of Women*. Athens, Greece: Nomiki Bibliothiki Group; 2006.

BBC . (2020). *Coronavirus: Domestic Abuse Calls up 25% Since Lockdown, Charity Says*. Available at <https://www.bbc.co.uk/news/uk-52157620>

Bhalotra S, Kambhampati U, Rawlings S, and Siddique Z. Intimate partner violence: the influence of job opportunities for men and women. *World Bank Econ Rev*. (2019) lhz030. doi: 10.1093/wber/lhz030

Boserup, B., McKenney, M., & Elkbuli, A. (2020). Alarming trends in US domestic violence during the COVID-19 pandemic. *The American Journal of Emergency Medicine*, 38(12), 2753–2755. <https://doi.org/10.1016/j.ajem.2020.04.077>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Boxall, H., Morgan, A., & Brown, R. (2020). The prevalence of domestic violence among women during the COVID-19 pandemic. *Australasian Policing*, 12(3), 38. <https://doi.org/10.52922/sb04718>

Bradbury-Jones C, and Isham L. The pandemic paradox: The consequences of COVID-19 on domestic violence. *J Clin Nurs.* (2020) 29:2047–49. doi: 10.1111/jocn.15296

Bradbury-Jones C, and Isham L. The pandemic paradox: The consequences of COVID-19 on domestic violence. *J Clin Nurs.* (2020) 29:2047–49. doi: 10.1111/jocn.15296

Bradbury-Jones, C., & Isham, L. (2020). The pandemic paradox: The consequences of COVID-19 on domestic violence. *Journal of Clinical Nursing*, 29(13–14), 2047–2049. <https://doi.org/10.1111/jocn.15296>

Brooks SK, Webster RK, Smith LE, Woodland L, Wessely S, Greenberg N, and Rubin J. The psychology impact of quarantine and how to reduce it. *Lancet.* (2020) 395:912–0. doi: 10.1016/S0140-6736(20)30460-8

Calderón LY, Heinle K and Kuckertz RE. (eds). *Organized Crime and Violence in Mexico: 2021 Special Report*. San Diego, CA: Justice in Mexico, University of San Diego, October 2021. adult women. *American Journal of Preventive Medicine*, 30, 447–457. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2006.01.016>

Campbell AM. An increasing risk of family violence during COVID-19 pandemic: Strengthening community collaborations to save lives. *Foren Sci Int.* (2020) 2:1–2. doi: 10.1016/j.fsir.2020.100089

Campbell AM. An increasing risk of family violence during COVID-19 pandemic: Strengthening community collaborations to save lives. *Foren Sci Int.* (2020) 2:1–2. doi: 10.1016/j.fsir.2020.100089

Campbell JC. Health consequences of intimate partner violence. *Lancet.* (2002) 359:1331–6. doi: 10.1016/S0140-6736(02)08336-8

Campbell, A. M. (2020). An increasing risk of family violence during the COVID-19 pandemic: Strengthening community collaborations to save lives. *Forensic Science International: Reports*, 2, Article 10008. <https://doi.org/10.1016/j.fsir.2020.100089>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Campbell, A.M. An Increasing Risk of Family Violence during the COVID-19 Pandemic: Strengthening Community Collaborations to Save Lives. *Forensic Sci. Int.* 2020, 2, 100089

Carmo R, Grams A, Magalhães T. Men as victims of intimate partner violence. *J Forensic Leg Med* 2011; 18: 355–9.

Chandan, J. S., Taylor, J., Bradbury-Jones, C., Nirantharakumar, K., Kane, E., & Bandyopadhyay, S. (2020). COVID-19: A public health approach to manage domestic violence is needed. *The Lancet Public Health*, 5(6), e309. [https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(20\)30112-2](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(20)30112-2)

Chandra J. *COVID 19 Lockdown Rise in Domestic Violence, Police Apathy: NCW*. The Hindu (2020, April 2). Retrieved from: www.thehindu.com/news/national/COVID-19-lockdown-spike-in-domestic-violence-says~ncw/article31238659.ece

Chandra J. *NCW launches Domestic Violence Helpline*. The Hindu. (2020, April 10). Retrieved from: <https://www.thehindu.com/news/national/ncw-launches-domestic-violence-helpline/article31312219.ece>

Chatzifotiou, S., & Andreadou, D. (2021). Domestic violence during the time of the COVID-19 pandemic: Experiences and coping behavior of women from northern Greece. *International Perspectives in Psychology: Research, Practice, Consultation*, 10(3), 180.

Costa D, Soares J, Lindert J et al. Intimate partner violence: a study in men and women from six European countries. *Int J Public Health* 2015; 60: 467–78.

da Costa, M. P., & Moreira, D. N. (2020). The impact of the COVID-19 pandemic in the precipitation of intimate partner violence. *International Journal of Law and Psychiatry*, 71, Article 101606. <https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2020.101606>

Davies SE, and Bennett BA. Gendered human rights analysis of Ebola and Zika: locating gender in global health emergencies. *Int Affairs*. (2016) 92:1041–60. doi: 10.1111/1468-2346.12704

Davies SE, and Bennett BA. Gendered human rights analysis of Ebola and Zika: locating gender in global health emergencies. *Int Affairs*. (2016) 92:1041–60. doi: 10.1111/1468-2346.12704

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Devries KM, Mak JY, Bacchus J, Child JC, Falder G, Petzold M, et al. Intimate partner violence and incident depressive symptoms and suicide attempts: a systematic review of longitudinal studies. *PLoS Med.* (2013) 10:e1001439. doi: 10.1371/journal.pmed.1001439

Dias NG, Costa D, Soares J et al. Social support and the intimate partner violence victimization among adults from six European countries. *Fam Pract* 2019; 36: 117–24.

Domestic Violence Resources Centre Australia (DVRCA). *Coronavirus (COVID-19) and Family Violence.* (2020). DVRCA. Available online at: <http://www.dvrcv.org.au/help-advice/coronavirus-COVID-19-and-family-violence/family-friends-and-neighbours> (accessed April 10, 2020).

Ertan, D., El-Hage, W., Thierree, S., Javelot, H., & Hingray, C. (2020). COVID-19: Urgency for distancing from domestic violence. *European Journal of Psychotraumatology*, 11(1), Article 1800245. <https://doi.org/10.1080/20008198.2020.1800245>

Ertan, D., El-Hage, W., Thierrée, S., Javelot, H., & Hingray, C. (2020). COVID-19: Urgency for distancing from domestic violence. *European Journal of Psychotraumatology*, 11(1), 1800245. <https://doi.org/10.1080/20008198.2020.1800245>

Evans, D. P., Hawk, S. R., & Ripkey, C. E. (2020). Domestic violence in Atlanta, Georgia before and during COVID-19. *Violence and Gender*. <https://doi.org/10.1089/vio.2020.0061>

Fielding S. *In Quarantine With an Abuser: Surge in Domestic Violence Reports Linked to Coronavirus.* The Guardian. (2020, April 8). Retrieved from <https://www.theguardian.com/us-news/2020/apr/03/coronavirus-quarantine-abuse-domestic-violence>

Fisher S. Sri Lankan Women's organizations responding to post tsunami violence. In: Enarson E, Chakrabarty P, editors. *Women Gender and Disaster Global Issues and Initiatives.* New Delhi: SAGE Publications India Pvt. (2009). doi: 10.4135/9788132108078.n18

Fossey, E., Harvey, C., McDermott, F., & Davidson, L. (2002). Understanding and evaluating qualitative research. *Australian & New Zealand journal of psychiatry*, 36(6), 717-732.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

France 24. *UN Chief Decries 'horrifying' Rise in Domestic Violence Amid Virus Lockdown.* France 24. (2020 April 6). Retrieved from: <https://www.france24.com/en/20200406-un-chief-decries-horrifying-rise-in-domestic-violence-amid-virus-lockdown>

Fraser. *Impact of COVID-19 Pandemic on Violence against Women and Girls.* (2020). Available online at: <https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2020/03/vawg-helpdesk-284-COVID-19-and-vawg.pdf> (accessed March 20, 2020).

Gearin M, and Knight B. *Family Violence Perpetrators Using COVID-19 as a Form of Abuse We Have Not Experienced Before.* ABC News Australia. (2020, April 7). Retrieved from: <https://www.abc.net.au/news/2020-03-29/coronavirus-family-violence-surge-in-victoria/12098546>

Gerster J. *When Home Isn't Safe: How Coronavirus Puts Neighbours on Front Lines of Abuse.* Global News (2020, April 7). Retrieved from: <https://globalnews.ca/news/6723582/coronavirus-domestic-abuse/>

Ghanotakis E, Mayhew S, and Watts C. Tackling HIV. gender-based violence in South Africa: how has PEPFAR responded and what are the implications for implementing organizations? *Health Policy Plann.* (2009) 24:357–66. doi: 10.1093/heapol/czp024

Godin M. (2020). March 18. As Cities Around the World Go on Lockdown, Victims of Domestic Violence Look for a Way Out. *Time Magazine.* Retrieved from <https://time.com/5803887/coronavirus-domestic-violence-victims/>

Guenfound I. *French Women Use Code Words at Pharmacies to Escape Domestic Violence During Coronavirus Lockdown.* ABC News (2020, April 8). Retrieved from: <https://abcnews.go.com/International/frenchwomen-code-words-pharmacies-escape-domestic-violence/story?id=69954238>

Haneef C, and Kalyanpur A. *Global Rapid Gender Analysis for COVID 19.* New York, NY: CARE and International Rescue Committee. (2020).

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Hatchimonji JS, Swendiman RA, Seamon MJ, and Nance ML. Trauma does not quarantine: violence during the COVID 19 pandemic. *Ann Surg.* (2020) 272:e53–e54. doi: 10.1097/SLA.0000000000003996

Hawryluck L, Gold WL, Robinson S, Pogorski S, Galea S, and Styra R. SARS control and psychological effects of quarantine, Toronto, Canada. *Emerg Infect Dis.* (2004) 10:1206–12. doi: 10.3201/eid1007.030703

Henson S. *Drug and Alcohol Use Increase during COVID 19*. The Recovery Village (2020). Available online at: <https://www.therecoveryvillage.com/drug-addiction/news/drug-alcohol-use-rising-during-COVID/>

Huang Y, Liu H, Zhang L, et al. The psychological and behavioral patterns of online psychological help-seekers before and during COVID-19 pandemic: A text mining-based longitudinal ecological study. *Int J Environ Res Public Health* 2021; 18: 11525.

Ingala S, and Smith K. *Counting Dead Women*. (2020). Available online at: <https://kareningalasmith.com/>

Jackson H, Philp E, Nuttall RL, and Diller L. Traumatic brain injury: a hidden consequence for battered women. *Prof Psychol.* (2002) 33:39–45. doi: 10.1037/0735-7028.33.1.39

Karakasi, M. V., Voultzos, P., Fotou, E., Nikolaidis, I., Kyriakou, M. S., Markopoulou, M., ... & Pavlidis, P. (2022). Emerging trends in domestic homicide/femicide in Greece over the period 2010–2021. *Medicine, Science and the Law*, 00258024221103700.ediation. *Women & Criminal Justice*, 30(1), 42-68.

Katsos, K., Sakelliadis, E. I., Zorba, E., Tsitsika, A., Papadodima, S., & Spiliopoulou, C. (2020). Intimate partner violence in Greece: a study of 664 consecutive forensic clinical examinations. *Family practice*, 37(6), 801-806.

Kaukinen, C. (2020). When stay-at-home orders leave victims unsafe at home: Exploring the risk and consequences of intimate partner violence during the COVID-19 pandemic. *American Journal of Criminal Justice*, 45(4), 668–679. <https://doi.org/10.1007/s12103-020-09533-5>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Kelly J, and Morgan T. *Coronavirus: Domestic Abuse Calls Up 25% Since Lockdown, Charity Says* (2020). BBC NEWS. Available online at: <https://www.bbc.com/news/uk-52157620>

King, N., Horrocks, C., & Brooks, J. (2018). *Interviews in qualitative research*. sage.

Kofman, Y. B., & Garfn, D. R. (2020). Home is not always a haven: The domestic violence crisis amid the COVID-19 pandemic. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 12(1), 199–201. <https://doi.org/10.1037/tra0000866>

Kourti A, Stavridou A, Panagouli E, et al. Domestic violence during the COVID-19 pandemic: A systematic review. *Trauma Violence Abuse* 2021; 15248380211038690. doi: 10.1177/ 15248380211038690. Epub ahead of print. PMID: 34402325

Krug EG, Dahlberg LL, Mercy JA, Zwi AB, Lozano R. *World Report on Health and Violence*. Geneva, Switzerland: World Health Organization; 2002.

Lee SM, Kang WS, Cho AR, Kim T, and Park JK. Psychological impact of the 2015 MERS outbreak on hospital workers and quarantined hemodialysis patients. *Compreh Psych*. (2018) 87:123–7. doi: 10.1016/j.comppsy.2018.10.003

Mak IWC, Chu CM, Pan PC, You MGC, and Chan VL. Long-term psychiatric morbidities among SARS survivors. *Gen Hosp Psychiatry*. (2009) 31:318–26. doi: 10.1016/j.genhosppsy.2009.03.001

Malathesh, B. C., Das, S., & Chatterjee, S. S. (2020). COVID-19 and domestic violence against women. *Asian Journal of Psychiatry*, 53, 102227. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102227>

Mazza M, Marano G, Lai C, Janin L, and Sani G. Danger in danger: interpersonal violence during COVID-19 quarantine. *Psychiatry Res*. (2020) 289:1–3. doi: 10.1016/j.psychres.2020.113046

Menéndez C, Lucas A, Munguambe K, and Langer A. 'Ebola crisis: the unequal impact on women and children's health. *Lancet Global Health*. (2015) 3:e130. doi: 10.1016/S2214-109X(15)70009-4

Miller, A. R., Segal, C., & Spencer, M. K. (2020). Effects of the COVID-19 pandemic on domestic violence in Los Angeles (No. w28068). National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w28068>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Mittal, S., & Singh, T. (2020). Gender-based violence during COVID-19 pandemic: a mini-review. *Frontiers in global women's health*, 4.

Mittal, S., & Singh, T. (2020). Gender-based violence during COVID19 pandemic: A mini review. *Frontiers in Global Women's Health*, 1(4), 1–7. <https://doi.org/10.3389/fgwh.2020.00004>

Mobarak MA, and Ramos A. *The Effects of Migration on Intimate Partner Violence: Evidence for the Exposure Reduction Theory in Bangladesh*. (2019). Working paper Available online at: https://sistemas.colmex.mx/Reportes/LACEALAMES/LACEALAMES2019_paper_321.pdf (accessed March 19, 2020).

Mulia N, Zemore SE, Murphy R, Liu H, and Catalano R. Economic loss alcohol consumption problems during the 2008 to 2009 U.S. recession. *Alcoh Clin Exp Res*. (2013) 38:1026–34. doi: 10.1111/acer.12301

Nair VS, and Banerjee D. “The cries behind the closed room”: domestic violence against women during Covid 19, A crisis call. *J Ment Health Educ*. 1–11. (2020).

National Institute for Health and Care Excellence (2014) Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 1993

New Zealand Family Violence Clearinghouse (NZFVC). (2020). *Preventing and Responding to Family, Whānau and Sexual Violence during COVID-19*. Available online at: <https://nzfvc.org.nz/COVID-19/preventing-responding-violence-COVID-19>

Nie W. The origin of quarantine. *Global Partners in Education Journal- Special Edition*. (2015) 5:24–31. Available online at: <http://www.gpejournal.org/index.php/GPEJ/article/view/108>

O’Leary KD, Tintle N, Bromet E. Risk factors for physical violence against partners in the U.S. *Psychol Violence* 2014; 4: 65–77.

Okur P. Sexual and reproductive health and rights of people on the move. *MT Bull Netherl Soc Trop Med Int Health*. (2016) 54:8–9. Available online at: https://www.rutgers.nl/sites/rutgersnl/files/PDF/nvtg_mt_2016-8-9.pdf

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Onyango MA, Resnick K, Davis A, and Shah RR. Gender-Based Violence Among Adolescent Girls and Young Women: A Neglected Consequence of the West African Ebola Outbreak. In: Schwartz D, Anoko J, Abramowitz S, editors. *Pregnant in the Time of Ebola. Global Maternal and Child Health (Medical, Anthropological, and Public Health Perspectives)*. Cham: Springer (2019). doi: 10.1007/978-3-319-97637-2_8

Palermo T, and Peterman A. Undercounting, overcounting, and the longevity of flawed estimates: statistics on sexual violence in conflict. *Bull World Health Organiz.* (2011) 89:924–26. doi: 10.2471/BLT.11.089888

Papadakaki M, Tzamalouka GS, Chatzifotiou S, Chliaoutakis J. Seeking for risk factors of Intimate Partner Violence (IPV) in a Greek national sample: the role of self-esteem. *J Interpers Violence* 2009; 24: 732–50.

Parlapani E, Holeva V, Voitsidis P, et al. Psychological and behavioral responses to the COVID-19 pandemic in Greece. *Front Psychiatry* 2020; 11: 21.

Peterman P, O'Donnell T, Shah O-P, and van Gelder. “*Pandemics and Violence Against Women and Children.*” *CGD Working Paper 528*. Washington, DC: Center for Global Development. (2020). Available online at: <https://www.cgdev.org/publication/pandemics-and-violence-against-women-and-children>

Piquero, A.R.; Jennings, W.G.; Jemison, E.; Kaukinen, C.; Knaul, F.M. Domestic Violence during the COVID-19 Pandemic—Evidence from a Systematic Review and Meta-Analysis. *J. Crim. Justice* 2021

Polakovic G. Pandemic drives alcohol sales — and raises concerns about substance abuse. *Business Health USC News.* (2020). Available online at: <https://news.usc.edu/168549/COVID-19-alcohol-sales-abuse-stress-relapse-usc-experts/> (accessed July 8, 2020).

Prigione, S., & Gender and COVID-19 Working Group. (2020). COVID-19: Reducing the risk of infection might increase the risk of intimate partner violence

Ranjan, S. (2020). Domestic violence legislation in Greece: Analysis of penal m

Ravindran, S., & Shah, M. (2020). Unintended consequences of lockdowns: Covid-19 and the shadow pandemic (No. w27562). National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w27562>

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Renzetti CM. *Economic Stress and Domestic Violence*. Harrisburg, PA: VAWnet, a project of the National Resource Center on Domestic Violence/Pennsylvania Coalition Against Domestic Violence (2009). Available online at: <http://www.vawnet.org>

Reynolds DL, Garay JR, Deamond SL, Moran MK, Gold W, and Styra R. Understanding compliance and psychological impact of the SARS quarantine experience. *Epidemiol Infect.* (2008) 136:997–1007. doi: 10.1017/S0950268807009156

Richards L. *DASH: Domestic Abuse, Stalking and Harassment and Honour-Based Violence Risk Identification and Assessment and Management Model. DASH Risk Checklist* (2009, April 12). Retrieved from: www.dashriskchecklist.co.uk

Rivara, F. P. (2006). Intimate partner violence: Prevalence, types, and chronicity in

Rose C. Plague and violence in early modern Italy. *Renaissance Q.* (2018) 71:1000–35. doi: 10.1086/699602

Rosen W. *Justinian's Flea: Plague, Empire, and the Birth of Europe*. New York, NY: Viking Adult. (2007).

Sabbatani S, and Fiorino S. The Antonine plague and the decline of the Roman empire. *Infez Med.* (2009) 17:261–75.

Samuels M. *Understanding the Impact of COVID 19 on Domestic Violence*. Boston University Today (2020, April 16). Retrieved from <https://www.bu.edu/articles/2020/COVID19-impact-on-domestic-violence/>

Schepin OP. *International Quarantine. Translated by Meerovich and Bobrov*. New York, NY: International University Press Inc. (1991), p. 3–22.

Schneider D, Harknett K and McLanahan S. Intimate partner violence in the great recession. *Demography* 2016; 53: 471–505

Schneider D, Harknett K, and McLanahan S. Intimate partner violence in the great recession. *Demography.* (2016) 53:471–505. doi: 10.1007/s13524-016-0462-1

Shah K. *How COVID-19 is Amplifying Gender Inequality in India*. The Indian Express (2020, May 17). Retrieved from: indianexpress.com/article/opinion/coronavirus-gender-inequality-india-6414659/

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Sikira A, and Urassa JK. Linking the twin pandemics: gender based violence and HIV in Serengeti district, Mara, Tanzania. *Int Asian Soc Sci.* (2015) 5:324–34. doi: 10.18488/journal.1/2015.5.6/1.6.324.334

Sikira A, and Urassa JK. Linking the twin pandemics: gender based violence and HIV in Serengeti district, Mara, Tanzania. *Int Asian Soc Sci.* (2015) 5:324–34. doi: 10.18488/journal.1/2015.5.6/1.6.324.334

Silverman JG, Decker MR, Sagurti N, Balaiah D, and Raj A. Intimate partner violence and HIV infection among married Indian women. *J Am Med Assoc.* (2008) 300:703–10. doi: 10.1001/jama.300.6.703

Straus MA, Ramirez IL. Criminal history and assault of dating partners: the role of type of prior crime, age of onset, and gender. *Violence Vict* 2004; 19: 413–34

Straus MA, Savage SA. Neglectful behavior by parents in the life history of university students in 17 countries and its relation to violence against dating partners. *Child Maltreat* 2005; 10: 124–35.

Taub, A. (2020). A new Covid-19 crisis: Domestic abuse rises worldwide. *New York Times* (6 April) <https://www.nytimes.com/2020/04/06/world/coronavirus-domestic-violence.html>

The Guardian . (2020). *Lockdowns around the world bring rise in domestic violence.* Available at https://www.theguardian.com/society/2020/mar/28/lockdowns-world-rise-domestic-violence?CMP=Share_iOSApp_Other [Google Scholar]

The World Bank. Data. Intentional homicides, female (per 100,000 female). UN Office on Drugs and Crime's International Homicide Statistics database. License: CC BY-4.0, <https://data.worldbank.org/indicator/VC.IHR.PSRC.FE.P5>

Thompson, R. S., Bonomi, A. E., Anderson, M., Reid, R. J., Dimer, J. A., Carrell, D., &

Thureau S, Le Blanc-Louvry I, Thureau S, Gricourt C, Proust B. Conjugal violence: a comparison of violence against men by women and women by men. *J Forensic Leg Med* 2015; 31: 42–6.

UN Women. *Checklist for COVID-19 Response by UN Women Deputy Executive Director* ÁsaRegnér. (2020). Available online

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

at: <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/3/news-checklist-for-COVID-19-response-by-ded-regner> (accessed March 20, 2020).

UNFPA. *As Pandemic Rages, Women and Girls Face Intensified Risks*. (2020, March 20). Retrieved from: <https://www.unfpa.org/news/pandemic-rages-women-and-girlsface-intensified-risks>

UNICEF GBViE Helpdesk. *Emergency Responses to Public Health Outbreaks*. (2018). Retrieved from: <https://gbvaor.net/thematic-areas>

UNODC. Global study on homicide: Gender-related killing of women and girls. Vienna, United Nations, https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/Booklet_5.pdf

UNODC. United Nations Office on Drugs and Crime, Killings of women and girls by their intimate partner or other family members Global estimates 2020

US Department of Justice. *Violence Against Women: Identifying Risk Factors*. Washington, DC: US Dept of Justice (2004).

Usher, K., Bradbury Jones, C., Bhullar, N., Durkin, D. J., Gyamf, N., Fatema, S. R., & Jackson, D. (2021). COVID-19 and family violence: Is this a perfect storm? *International Journal of Mental Health Nursing*. <https://doi.org/10.1111/inm.12876>

van Gelder N, Peterman A, Potts A, O'Donnell M, Thompson K, Shah N, et al. COVID-19: Reducing the risk of infection might increase the risk of intimate partner violence. *EClinicalMedicine*. (2020) 21:1–2. doi: 10.1016/j.eclinm.2020.100348

Van Gelder, N., Peterman, A., Potts, A., O'Donnell, M., Thompson, K., Shah, N., Oertelt-G. Gulati and B.D. Kelly *International Journal of Law and Psychiatry* 71 (2020) 101594

Vasilopoulou S and Halikiopoulou D. *The golden dawn's 'nationalist solution': Explaining the rise of the far right in Greece*. New York, US: Palgrave Macmillan, 2015.

Wagers S. *Domestic Violence Growing in Wake of Coronavirus Outbreak*. The Conversation (2020). Available online at: <https://theconversation.com/domestic-violence-growing-in-wake-of-coronavirus-outbreak-135598> (accessed April 10, 2020).

Walker LE. *Battered Women Syndrome*. New York, NY: Springer Publishing Company (2015), p. 49–74. doi: 10.1002/9781118625392.wbecp396

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

WHO. *Health Care for Women Subjected to Intimate Partner Violence or Sexual Violence: A Clinical Handbook*. WHO (2014). Available online at: <https://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/vaw-clinical-handbook/en/>

WHO. *Strengthening Health Systems to Respond to Women Subjected to Intimate Partner Violence or Sexual Violence: A Manual for Health Managers*. (2017). Available online at: <https://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/vaw-health-systems-manual/en/>

Woods SJ. Prevalence and patterns of posttraumatic stress disorder in abused and post abused women. *Issues Mental Health Nurs.*(2009) 21:309–24. doi: 10.1080/016128400248112

World Health Organization. *The Global Strategy for Women’s, Children’s and Adolescents’ Health (2016–2030)*. <https://globalstrategy.everywomaneverychild.org/download/index.html> (accessed on 28 October 2019)

World Health Organizations Global Ethics Unit. WHO Ethical Guidance for Managing Epidemic Outbreaks. In: *11th Global Summit of National Ethics/ Bioethics Committees, Conference Report, Global Health, Global Ethics, Global Justice*. Berlin. (2016). p. 118–151.

Xue J, Chen J, Chen C, et al. The hidden pandemic of family violence during COVID-19: Unsupervised learning of tweets. *J Med Internet Res* 2020; 22: e24361.

Yasmin S. *The Ebola Rape Epidemic No One's Talking About*. Foreign Policy News. (2016). Retrieved from: <https://foreignpolicy.com/2016/02/02/the-ebola-rape-epidemic-west-africa-teenage-pregnancy/> (accessed March 28, 2020).

Yasmin S. *The Ebola Rape Epidemic No One's Talking About*. Foreign Policy News. (2016). Retrieved from: <https://foreignpolicy.com/2016/02/02/the-ebola-rape-epidemic-west-africa-teenage-pregnancy/> (accessed March 28, 2020).

Zhang J, Lu H, Zeng H, Zhang S, Du Q, Jiang T, et al. The differential psychological distress of the populations affected by the COVID-19 pandemic. *Brain Behav Immunity*. (2020) 87:49–50. doi: 10.1016/j.bbi.2020.04.031

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Φαρμάκης, Ν. (2016). Δειγματοληψία Σκοπιμότητας (ΔΣκ).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

A1

Άξονας για τα αυξημένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας

1. Σε ποιους παράγοντες θεωρείτε ότι οφείλονται τα αυξημένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας τα τελευταία χρόνια; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

Αρχικά σημαντικό ρόλο διαδραματίσε ο εγκλεισμός λόγω του Covid καθώς οι οικογένεια περνούσαν αυξημένο χρόνο μαζί στο ίδιο σπίτι. Επίσης, άλλος ένας παράγοντας είναι η αυξημένη προβολή βίας στο διαδίκτυο, τα SocialMedia, στη μουσική, στον κινηματογράφο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η βία να κανονικοποιείται και να θεωρείται ο φυσιολογικός τρόπος απόκρισης. Εξίσου σημαντικό βέβαια είναι το γεγονός ότι πλέον τα θύματα μπορούν πολύ πιο εύκολα να μιλήσουν καθώς δεν αποτελεί ένα θέμα ταμπού και ως επακόλουθο υπάρχει μεγαλύτερη καταγραφή περιστατικών. Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί πως η αυξημένη βία οδηγεί σε ακόμη μεγαλύτερη βία και έτσι δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος.

2. Θεωρείτε ότι ο αριθμός των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας έχει αυξηθεί τα τελευταία δύο χρόνια ή ότι αυξήθηκε η καταγραφή των περιστατικών; Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

Θεωρώ ότι η αλήθεια βρίσκεται κάπου στη μέση. Σίγουρα υπάρχει μεγαλύτερη καταγραφή καθώς τα θύματα μπορούν πιο εύκολα να μιλήσουν, το θέμα συζητιέται πλέον ανοιχτά σε δημόσιες συζητήσεις, όλο και περισσότερα θύματα βγαίνουν να μιλήσουν και αυτό οδηγεί αντίστοιχα και σε άλλα θύματα να λύσουν τη σιωπή τους. Βέβαια θα πρέπει να λάβουμε υπόψη το γεγονός ότι ιδιαίτερα αναφορικά με την ενδοοικογενειακή βία τα θύματα δυσκολεύονται πολύ να αποκαλύψουν όσα τους

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

συμβαίνουν. Αυτό μπορεί να γίνεται λόγω αυξημένου φόβου, επειδή βρίσκονται σε μια αδύναμη θέση σε σχέση με τον θύτη (πχ ανήλικοι), επειδή αγαπούν το θύτη, επειδή αισθάνονται τύψεις και ενοχές η επειδή δε θέλουν να χαλάσουν την οικογένεια τους. Λέμε α όντας υπόψη τα παραπάνω θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στο ότι ίσως τελικά τα περιστατικά είναι ιδιαίτερα αυξημένα το τελευταίο διάστημα.

Άξονας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας

1. Θεωρείτε ότι η Ελλάδα έχει λάβει τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης ενδοοικογενειακής βίας; Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

Θεωρώ ότι η Ελλάδα βρίσκεται ακόμη στην αρχή όσον αφορά στον τομέα της πρόληψης, καθώς περισσότερο εστιάζουμε στην καταπολέμηση του φαινομένου όταν αυτό εμφανίζεται. Υπάρχουν βέβαια διάφορες καμπάνιες που κατά καιρούς βλέπουμε στα ΜΜΕ όμως σίγουρα αυτό μόνο του δεν αρκεί. Για παράδειγμα, στο χώρο του σχολείου το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας δε συζητιέται και είναι ένα θέμα που δύσκολα προσεγγίζεται από τους εκπαιδευτικούς. Υπάρχουν ορισμένοι φορείς που ενημερώνουν τα παιδιά για τέτοια θέματα όμως και πάλι αυτό δεν αρκεί καθώς δεν πρόκειται για μια συζήτηση που γίνεται μια φορά αλλά για κάτι που θα πρέπει να διακατέχει γενικά τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών. Επίσης και οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να ενημερώνονται και να εκπαιδεύονται ως εκ τούτου ώστε να είναι κατάλληλα Προετοιμασμένοι.

2. Θεωρείτε ότι οι πολιτικές του κράτους είναι αποτελεσματικές για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας; Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

Έχουν γίνει πολλά βήματα τα τελευταία χρόνια όμως και πάλι θεωρώ ότι το κράτος βασίζεται κυρίως σε άλλους ιδιωτικούς φορείς και οργανώσεις. Χρειάζεται να ενισχυθούν οι υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων, να δημιουργηθούν κρατικές δομές φιλοξενίας οι οποίες να είναι σωστά και κατάλληλα στελεχωμένες καθώς και εξειδικευμένα πλαίσια θεραπείας των θυμάτων. Τέλος στην περίπτωση των

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

ανηλίκων θυμάτων θα πρέπει να μεριμνήσει για τη φιλοξενία τους στο μεσοδιάστημα που απομακρύνονται από την οικογένεια όταν αυτό χρειάζεται. Στο παρόν τα παιδιά διαμένουν στα νοσοκομεία μέχρι να βρεθεί χώρος φιλοξενίας. Αυτό είναι τραυματικό για τα παιδιά αλλά καθώς τα νοσοκομεία συντελούν άλλο σκοπό και το προσωπικό δεν είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο για αυτούς τους λόγους. Υπάρχουν περιπτώσεις που τα παιδιά διαμένουν εκεί για μήνες.

3. Θεωρείτε ότι το νομικό πλαίσιο είναι επαρκές για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας; Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

Θεωρώ πως σε πολλές περιπτώσεις η τιμωρία των θυμάτων δεν ανταποκρίνεται στο έγκλημα που έχουν διαπράξει, όμως σίγουρα αυτό αποτελεί πρόβλημα και σε άλλες αξιόποινες πράξεις. Μια ποινή που ανταποκρίνεται στη σοβαρότητα της πράξης θα μπορούσε να αποτρέψει πιθανούς θύτες και στο μέλλον.

Άξονας για την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων

1. Θεωρείτε ότι ο κρατικός μηχανισμός διαθέτει τις αναγκαίες στρατηγικές ώστε να προστατευθούν τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας; Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

Θεωρώ πως όχι καθώς φαίνεται ότι εστιάζουμε περισσότερο σε επιφανειακές παραμέτρους. Είναι σημαντικό να υπάρχει ουσιαστική υποστήριξη η οποία να διατηρείται με την πάροδο του χρόνου. Στο παρόν πιο πολύ φαίνεται ότι εστιάζουμε στο αμέσως μετά, ενώ στην ουσία πρόκειται για ένα τραυματικό γεγονός το οποίο ακολουθεί τα θύματα με την πάροδο των χρόνων. Για παράδειγμα το κράτος μεριμνά για την απομάκρυνση των παιδιών όταν διαπιστωθεί παραμέληση, όμως δεν εστιάζει στην ολιστική υποστήριξη της οικογένειας ώστε να δούμε αν μπορεί να επανακάμψει και να αναλάβει εκ νέου τη φροντίδα του παιδιού.

2. Θεωρείτε ότι το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας είναι αποτελεσματικό και επαρκές για να . προστατευθούν τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας; Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Θεωρώ ότι το νομικό πλαίσιο καλύπτει πολλές παραμέτρους, όμως πολλές φορές όπως στην περίπτωση των παιδιών που χρειάζεται να διαμείνουν σε νοσοκομεία στο ενδιάμεσο στάδιο μετά την απομάκρυνση, δε λαμβάνει υπόψη το ψυχικό τραύμα που προκαλείται εκ νέου στα θύματα.

3.Θεωρείτε ότι το ελληνικό κράτος διαθέτει τις κατάλληλες δομές και το κατάλληλο διεπιστημονικό προσωπικό για να υποστηριχθούν τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας; Αιτιολογείστε την απάντησή σας.

Θεωρώ ότι υπάρχουν ελλείψεις και αυτό φυσικά φαίνεται από τι γεγονός πως το κράτος πολλές φορές απευθύνεται σε ιδιωτικούς φορείς. Το κράτος χρειάζεται να εστιάσει περισσότερο στην προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας καθώς πολλές φορές χρειάζεται να στηριχθεί σε άλλους ιδιωτικούς φορείς επειδή δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες υποστήριξης των θυμάτων. Πολλές φορές μάλιστα βλέπουμε ότι οι κρατικές δομές είναι υποστελεχωμένες, ένα άτομο χρειάζεται να καλύπτει τις θέσεις πολλών και αυτό οδηγεί σε ελλιπή υποστήριξη των θυμάτων.

Παράρτημα 2

A2

Άξονας για τα αυξημένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας.

1. Σίγουρα η πανδημία «έπαιξε» σημαντικό ρόλο στην αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας. Ο εγκλεισμός, η απομόνωση και τα οικονομικά προβλήματα που δημιουργήθηκαν συνέτειναν στην αύξηση των περιστατικών, με αποτέλεσμα να επηρεάσουν ανθρώπους που είχαν ήδη την τάση προς τη βία. Επιπλέον πολλές σχέσεις ζευγαριών δεν ήταν ουσιαστικές, παρά σχέσεις αδιαφορίας και ήταν απορροφημένοι στις υποχρεώσεις της καθημερινότητας και της ρουτίνας. Ο εγκλεισμός, όλα αυτά τα προβλήματα και τις σκέψεις, που μέχρι πρότινος βρσκόταν σε μια άκρη, τα έφερε στην επιφάνεια.
2. Θεωρώ ότι υπήρξε τόσο αύξηση των περιστατικών όσο και αύξηση της καταγραφής αυτών. Τα τελευταία χρόνια η πολιτεία έχει αναλάβει ενεργό δράση ιδρύοντας και προβάλλοντας εξειδικευμένες δομές που ασχολούνται με θέματα ενδοοικογενειακής βίας. Επίσης μετά την ίδρυση εξειδικευμένων

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

αστυνομικών υπηρεσιών που δέχονται τις καταγγελίες, δημιουργήθηκε ένα ασφαλές νομικό πλαίσιο που ωθεί στην αύξηση των καταγραφών.

Άξονας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας.

1. Τα τελευταία 2 χρόνια η Ελλάδα έχει λάβει αρκετά και σημαντικά μέτρα τόσο για την καταπολέμηση όσο και για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας. Έχουν δημιουργηθεί τηλεφωνικές γραμμές, εξειδικευμένοι φορείς και δομές φιλοξενίας για παροχή ψυχολογικής και νομικής υποστήριξης. Επίσης έχει θεσπιστεί νέος Νόμος με αυστηρότερες ποινές και εξειδικευμένες Υπηρεσίες της Αστυνομίας που επιλαμβάνονται στα συγκεκριμένα θέματα.
2. Τα τελευταία χρόνια και μετά την λήψη των νέων μέτρων που προαναφέρθηκαν από πλευράς κράτους και πολιτείας θα μπορούσαμε σε καθαρά θεωρητικό επίπεδο να πούμε ότι πλέον έχουν εισαχθεί αποτελεσματικά μέτρα για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας. Ωστόσο επειδή όλα αυτά είναι πρόσφατα απαιτείται περαιτέρω αξιολόγηση κυρίως σε πρακτικό επίπεδο και η αποτελεσματικότητά του θα μπορεί να αξιολογηθεί με ασφάλεια στα επόμενα χρόνια.
3. Ομοίως με το προηγούμενο ερώτημα, το νέο νομικό πλαίσιο που εισήχθη πρόσφατα σίγουρα δείχνει επαρκές, όμως θα πρέπει να επιβεβαιωθεί σύμφωνα με την αποτελεσματικότητα που θα παρουσιάσει μεταγενεστέρως.

Άξονας για την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων.

1. Ο κρατικός μηχανισμός έχει αναπτύξει στρατηγικές προκειμένου να προστατέψει τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Ωστόσο αυτές οι στρατηγικές εφαρμόζονται για μικρό χρονικό διάστημα και επιπλέον πρέπει να συνυπολογίσουμε ότι η κοινωνία χρειάζεται χρόνο για να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες και να μεταβεί από μια συμπεριφορά «αδιαφορίας» για το τι συμβαίνει δίπλα μας σε μια συμπεριφορά ενσυναίσθησης και «ενδιαφέροντος». Σε αυτό συμβάλει σημαντικά η προβολή αυτών των στρατηγικών και η προσπάθεια ευαισθητοποίησης της κοινωνίας συνολικά.
2. Ομοίως με το προηγούμενο ερώτημα η Ελλάδα έχει θεσπίσει ένα επαρκές νομικό πλαίσιο για να προστατευθούν τα θύματα. Η αποτελεσματικότητά του ωστόσο θα αξιολογηθεί σε μεταγενέστερο χρόνο.
3. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενα ερωτήματα πλέον έχουν δημιουργηθεί αρκετές δομές για την υποστήριξη των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας επανδρωμένες με το απαραίτητο διεπιστημονικό προσωπικό. Η επάρκεια τους όμως θα πρέπει να κριθεί σύμφωνα με τα αιτήματα των θυμάτων και με την αξιολόγηση των θυμάτων για την βοήθεια που λαμβάνουν.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Παράρτημα 3

A3

1. Παράγοντες των αυξημένων περιστατικών τα τελευταία χρόνια είναι:
 - Αλλαγή του ρόλου της γυναίκας; Σε πολλές περιπτώσεις η γυναίκα έχει πολύ καλύτερη επαγγελματική πορεία και μεγαλύτερες οικονομικές απολαβές με αποτέλεσμα να ενισχύεται ένας ανταγωνισμός ανάμεσα σην άντρα και στη γυναίκα
 - Χαμηλή αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση
 - Αυταρχικές και πατριαρχικές αντιλήψεις
 - Ευθυνοφοβία
 - Έλλειψη υπομονής
 - Δυσκολίες στην επικοινωνία και ιδιαίτερα στη θετική επικοινωνία και ενεργητική ακρόαση
 - Αύξηση εθισμού και διαφόρων ειδών εξαρτήσεων
2. Θεωρώ ότι είναι ένας συνδυασμός. Πιο συγκεκριμένα, πιστεύω ότι υπάρχει μια αυξητική τάση στα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας αλλά μικρή, ακόμα μεγαλύτερη είναι η αύξηση της συχνότητας της καταγραφής των περιστατικών. Και αυτό γιατί πλέον το θύμα «μιλάει» και καταγγέλει το περιστατικό πιο εύκολα, σε σύγκριση με προηγούμενα χρόνια. Υπάρχει μεγαλύτερη στήριξη και ενεργοποίηση ενός κρατικού και προστατευτικού μηχανισμού απέναντι στο θύμα σε σχέση με άλλες εποχές και τέλος λόγω της εξέλιξης της τεχνολογίας η πληροφορία γίνεται γνωστή αρκετά γρήγορα.

Πρόληψη για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας

1. Πιστεύω ότι γίνονται προσπάθειες λήψης κατάλληλων μέτρων πρόληψης στην Ελλάδα αλλά δυστυχώς υπάρχουν αρκετά κενά ακόμα να καλυφθούν. Ενώ έχουμε δομές, προσωπικά το μεγαλύτερο έλλειμμα θεωρώ ότι είναι η έλλειψη διασύνδεσης όλων αυτών των δομών στα διάφορα στάδια πρόληψης, διαχείρισης και αντιμετώπισης τέτοιου είδους περιστατικών.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

2. Οι πολιτικές του κράτους θεωρώ ότι είναι αποτελεσματικές μέχρι εκεί που υπάρχει συνεργασία μεταξύ των απαραίτητων κρατικών μηχανισμών. Προσωπικά θα έπρεπε να υπάρχει ένα ενιαίο σύστημα καταγραφής που να συνδέει την αστυνομία, με τα νοσοκομειακά ιδρύματα της χώρας και τις εισαγγελικές αρχές με σκοπό όταν γίνεται μια καταγγελία ή μια εισαγωγή σε νοσοκομείο με αιτία ενδοοικογενειακή βία να ανοίγει φάκελος ώστε να μπορεί να καταγράφεται κάθε πιθανό περιστατικό κλιμάκωσης και να επεμβαίνει έγκαιρα ο εισαγγελέας προτού αυτά τα περιστατικά οδηγήσουν στην απόλυτη κλιμάκωση, στο έγκλημα, σε γυναικοκτονία κλπ.
3. Όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο και τις ρυθμίσεις είναι κατά βάση επαρκείς. Ωστόσο, υπάρχουν πολλά προβληματικά κενά αναφορικά με την προστασία του θύματος, η οποία οφείλει να γίνει πληρέστερη. Θα πρέπει να αφαιρεθεί η δυνατότητα από τον δράστη να επικαλεστεί στα σχετικά εγκλήματα την τιμή, τη θρησκεία, τα έθιμα κλπ, που έχει ως αποτέλεσμα κατά το στάδιο της επιμέτρησης της ποινής να υπάρχουν διευκολύνσεις.

Προστασία και υποστήριξη θυμάτων

1. Ο κρατικός μηχανισμός θεωρώ ότι ακόμα παλεύει να εξελιχθεί και να καλύψει τα όποια κενά. Φτάνουμε στο αποτρόπαιο χωρίς να μπορούμε να κάνουμε κάτι στα στάδια της κλιμάκωσης περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας. Και όλο αυτό, διότι αν και κάθε δομή και αρχή κάνει όσο μπορεί καλύτερα τη δουλειά της δεν υπάρχει συνεργασία αλλά ένα «μπαλάκι» επίρριψης ευθυνών το οποίο δεν αναλαμβάνει κανείς στα στάδια πρόληψης ώστε να γίνει μια προσπάθεια διαχείρισης.
2. Δυστυχώς όχι θεωρώ ότι δεν υπάρχει επαρκές νομικό πλαίσιο αναφορικά με την προστασία των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Μέχρι να γίνει και η καταδίκη του θύτη υπάρχουν αρκετά κενά ανάμεσα στις διαδικασίες και τους κρατικούς μηχανισμούς που δίνει περιθώριο στην κλιμάκωση αυτών και στη στοχοποίησή του θύματος. Θεωρώ απαράδεκτο ότι η γυναίκα θα πρέπει να φύγει από το σπίτι με τα τυχόν αλλά μέλη της οικογένειας και να ψάχνει κατάλυμα. Θα έπρεπε ο θύτης να είναι στη θέση του «κνηνημένου» και όχι το θύμα το οποίο θα πρέπει να φιλοξενείται σε κάποια δομή αν δεν έχει το

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

υποστηρικτικό δίκτυο του. Θα έπρεπε να υπάρχει συνεχής επίβλεψη είτε τηλεφωνική είτε με ξαφνικές επισκέψεις από την αστυνομία με απώτερο σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας του θύματος και συνεχής παρακολούθηση του θύτη, πιθανόν με κάποιο βραχιολάκι ώστε να μην πλησιάζει το θύμα.

3. Όχι, το ελληνικό κράτος πιστεύω δε διαθέτει τις κατάλληλες δομές και σε δημόσιο επίπεδο το κατάλληλο διεπιστημονικό προσωπικό για να υποστηριχθούν τα θύματα. Θα πρέπει να υπάρχει ενίσχυση και εξέλιξη των ανωτέρω και φυσικά μαζική ενημέρωση και προώθηση αυτών στο κοινό. Και κατάλληλες δομές να υπάρχουν όλα χάνονται στην ελλιπή συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ των δομών. Θεωρώ πολύ αμετάκλητα ότι εάν υπήρχε κάτι τέτοιο θα είχαν προβλεφθεί αρκετά περιστατικά.

Παράρτημα 4

A4

Άξονας για τα αυξημένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας.

3. Η πανδημία και ο εγκλεισμός είχε σαν αποτέλεσμα να διογκωθούν ψυχολογικά και οικονομικά προβλήματα με αποτέλεσμα την αύξηση της επιθετικής συμπεριφοράς. Η βία όμως είναι ένα φαινόμενο που κυριαρχεί στην κοινωνία και κατ'έκταση στην οικογένεια και σε περιόδους πίεσης όπως της πανδημίας έχει περισσότερη έξαρση, ειδικά σε κοινωνίες με στερεότυπα (πατριαρχικές κοινωνίες).
4. Δεν ξέρω αν έχει αυξηθεί ο αριθμός των περιστατικών ή η καταγραφή τους, το μόνο σίγουρο είναι ότι λόγω της τεχνολογίας και των Μ.Μ.Ε. έχει αυξηθεί η ενημέρωση για περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, ιδιαίτερα εκείνα που καταλήγουν σε ανθρωποκτονία. Ίσως λόγω των εκστρατειών που γίνονται για την ενδοοικογενειακή βία και τη στήριξη των θυμάτων να υπάρχει μια αύξηση στην καταγραφή τους.

Άξονας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας.

4. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία προσπάθεια της πολιτείας, προκειμένου να μπορέσει να αντιμετωπίσει με πιο αποτελεσματικό τρόπο το εν λόγω φαινόμενο. Διαπιστώνεται η ύπαρξη ειδικευμένων φορέων, τόσο για

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

την ψυχολογική υποστήριξη, όπως τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας, κέντρα υποδοχής, αλλά και νομικής υποστήριξης και βοήθειας σε πρακτικό επίπεδο, όπως κατάρτιση νέου νόμου, αλλαγή του τρόπου ποινικής δίωξης, φορείς που μπορούν να φιλοξενήσουν το θύμα, εξειδικευμένες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας που ασχολούνται με το θέμα.

5. Το τελευταίο διάστημα και μετά τα συνεχιζόμενα άσχημα περιστατικά υπάρχει μια προσπάθεια καλύτερης αντιμετώπισης, προστασίας και συμβουλευτικής των θυμάτων. Υπήρξαν πρωτοβουλίες και συνεχή ενημέρωση μέσω των ΜΜΕ για τις δράσεις αυτές.
6. Η Ελλάδα προσπάθησε μέσω της νέας νομοθεσίας να καταπολεμήσει την ενδοοικογενειακή βία και να προστατέψει τα θύματα μέσω της αυστηροποίησης των ποινών. Νομίζω ότι από μόνο του το νομικό πλαίσιο δεν είναι επαρκές. Λειτουργεί αποτρεπτικά αλλά σίγουρα χρειάζεται και δράσεις για ενημέρωση, δομές για υποστήριξη.

ΑΞΟΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

1. Υπάρχει τα τελευταία χρόνια μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση πάνω σε αυτό το θέμα. Το νομοθετικό πλαίσιο σε συνδυασμό με τα συμβουλευτικά κέντρα, τους ξενώνες φιλοξενίας αλλά και τις τηλεφωνικές γραμμές που απευθύνονται σε θύματα ενδοοικογενειακής βίας νομίζω ότι είναι σε καλή κατεύθυνση για την προστασία των θυμάτων.
2. Το νομικό πλαίσιο από μόνο του δεν είναι επαρκές και αποτελεσματικό. Χρειάζεται περισσότερη δράση μέσα στην κοινωνία .
3. Δεν έχω γνώση για τον τρόπο λειτουργίας των δομών και τον τρόπο υποστήριξης τους παρά μόνο ότι υπάρχουν.

Παράρτημα 5

A5

Αξονας για τα αυξημένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας.

1. Την τελευταία διετία η πανδημία του κορωνοϊού οδήγησε σε οικονομικά και ψυχολογικά προβλήματα με αποτέλεσμα τα άτομα να νοιώθουν ιδιαίτερα

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

πιεσμένα και μην έχοντας δυνατότητες εκτόνωσης της πίεσης που νοιώθουν και των προκλήσεων του εγκλεισμού να οδηγούνται σε επιθετικές συμπεριφορές. Από την άλλη πλευρά, ο εγκλεισμός είχε ως συνέπεια τον περιορισμό της δυνατότητας των θυμάτων να μπορούν να ζητήσουν βοήθεια και να απευθυνθούν σε αρμόδιες φορείς, οι οποίοι μπορεί και να υπολειτουργούσαν.

2. Θεωρώ ότι αποτελεί αποτέλεσμα και των δυο παραμέτρων, οι οποίοι έχουν αμφίδρομη σχέση. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία μεγαλύτερη ευαισθησία και προσπάθεια μείωσης του φαινομένου από την πολιτεία, με την δημιουργία εξειδικευμένων φορέων που ασχολούνται με το θέμα αυτό. Η νέα συνθήκη ωθεί με τη σειρά της τα θύματα να προβαίνουν στην καταγγελία αυτών των περιστατικών, καθώς νοιώθουν μεγαλύτερη ασφάλεια, σχετικά με την βοήθεια που μπορούν να λάβουν και είναι πιο εύκολη η πρόσβαση.

Άξονας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας

1. Θεωρώ ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία προσπάθεια της πολιτείας, προκειμένου να μπορέσει να αντιμετωπίσει με πιο αποτελεσματικό τρόπο το εν λόγω φαινόμενο. Διαπιστώνεται η ύπαρξη ειδικευμένων φορέων, τόσο για την ψυχολογική υποστήριξη, όπως τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας, κέντρα υποδοχής, αλλά και νομικής υποστήριξης και βοήθειας σε πρακτικό επίπεδο, όπως κατάρτιση νέου νόμου, αλλαγή του τρόπου ποινικής δίωξης, φορείς που μπορούν να φιλοξενήσουν το θύμα, εξειδικευμένες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας που ασχολούνται με το θέμα και γενικά μία προσπάθεια αντιμετώπισης σε ένα ολιστικό επίπεδο.
2. Όπως προανέφερε, θεωρώ ότι γίνονται προσπάθειες, πλην όμως χρειάζεται η συνέχιση αυτών. Σημαντικό θεωρώ το γεγονός ότι τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας θα πρέπει να τυγχάνουν πιο άμεσης υποστήριξης σε πρακτικό επίπεδο.
3. Θεωρώ ότι το νομικό πλαίσιο είναι επαρκές, πλην όμως πιθανόν να χρειάζεται ένας καλύτερος συντονισμός μεταξύ των υπηρεσιών, ώστε οι διαδικασίες να γίνονται πιο γρήγορα.

Άξονας για την προστασία και υποστήριξη θυμάτων

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

1. Όπως προανέφερα θεωρώ ότι έχουν θεσπιστεί όλες οι απαραίτητες στρατηγικές αλλά απαιτείται καλύτερος συντονισμός και συνεργασία των αρμόδιων φορέων.
2. Το ίδιο με προηγούμενο ερώτημα.
3. Το ίδιο με προηγούμενο ερώτημα.

Παράρτημα 6

A6

Για να μπορέσουμε να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα θεωρώ σημαντικό ότι πρέπει να αποσαφηνιστεί ο όρος ενδοοικογενειακή βία. Μέχρι αρκετά πρόσφατα στο άκουσμα της ενδοοικογενειακής βίας στο μυαλού του κάθε ανθρώπου ερχόταν η σκέψη της σωματικής κακοποίησης του άνδρα προς τη γυναίκα, σε μια σχέση γάμου. Όπως η πραγματικότητα είναι πολύ πιο βαθιά. Αναφερόμενοι λοιπόν στην ενδοοικογενειακή βία θεωρούμε όχι μόνο τη σωματική βία, αλλά και την ψυχολογική, τον εκφοβισμό, τις απειλές, τον αποκλεισμό από κοινωνικές δραστηριότητες, από οικονομικές απολαβές κτλ. Αυτή μπορεί να απευθύνεται πέρα από τον σύζυγό προς τη σύζυγο, και στην αντίθετη σχέση δηλαδή από τη σύζυγο προς το σύζυγο, προς τα παιδιά αλλά και από τους κατιόντες προς τους ανιόντες, δηλαδή τα παιδιά-εγγόνια προς τους γονείς –παππούδες. Επίσης είναι σημαντικό να ειπωθεί πως η σχέση γάμου δε θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση. Αν λάβουμε όλα αυτά υπόψη μας, μαζί με το γεγονός ότι πλέον η κοινωνία είναι περισσότερο πληροφορημένη και ευαισθητοποιημένη θεωρώ ότι το φαινόμενο δεν έχει αυξηθεί τόσο δραματικά αλλά έχει αναγνωρισθεί σε όλες του τις διαστάσεις και έχει σταματήσει να κρύβεται εντός των ορίων της οικογένειας ως «ταμπού». Τα θύματα αναλαμβάνουν δράση, στο βαθμό που μπορούν και τα περιστατικά γίνονται όλο και περισσότερο γνωστά.

Τα τελευταία δυο χρόνια όμως πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι κάθε κοινωνία σε παγκόσμιο επίπεδο βίωσε και εξακολουθεί και βιώνει πρωτοφανείς συνθήκες. Η έλευση του κορονοϊού είχε ως αποτέλεσμα τον εγκλεισμό των ανθρώπων με

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

αποτέλεσμα να έρθουν στην επιφάνεια προβλήματα οικονομικά, κοινωνικά, ψυχολογικά, ψυχιατρικά. Το γεγονός ότι οι οικογένειες είχαν περισσότερο χρόνο μεταξύ τους, όχι μόνο δεν οδήγησε σε καλύτερευση του οικογενειακού δεσμού (σε πολλές περιπτώσεις, όχι βέβαια σε όλες) αλλά σε περιπτώσεις με ήδη υπάρχοντα προβλήματα οδήγησε στην όξυνσή τους. Όταν οι άνθρωποι ξαφνικά χρειάστηκε να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, μη γνωρίζοντας πως, σε συνδυασμό με την προσωπική πίεση που βίωσε και βιώνει ο καθένας οδήγησε στην αύξηση των περιστατικών της ενδοοικογενειακής βίας, διότι δημιούργησε το πρόσφορο έδαφος να έρθουν στην επιφάνεια καλά κρυμμένα αρνητικά συναισθήματα. Κατ' αναλογία λοιπόν αναδύθηκαν κακοποιητικές συμπεριφορές και ήδη υπάρχουσες κακοποιητικές συμπεριφορές έγιναν ακόμα πιο βίαιες. Θεωρώ λοιπόν ότι η αύξηση υπάρχει σε απόλυτους αριθμούς, όμως σε μεγαλύτερο ποσοστό είναι αύξηση ποιοτική και όχι ποσοτική. Επιπλέον θεωρώ ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες είναι πιο ευαισθητοποιημένες και υπάρχει μεγαλύτερη ενθάρρυνση για καταγγελίες και καλύτερη καταγραφή.

Άξονας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας.

1. Το καλύτερο προληπτικό μέτρο είναι η ενημέρωση του κόσμου και κατά συνέπεια τω θυμάτων. Ο κόσμος-θύματα πρέπει να αναγνωρίσει επαρκώς τι είναι η ενδοοικογενειακή βία, πώς να την αναγνωρίσει σε πρώιμα στάδια, όπου και η καταπολέμησή της θα είναι σχετικά πιο εύκολη και πιο αποτελεσματική. Επίσης χρειάζεται ενημέρωση σχετικά με τις επιλογές σε περίπτωση καταγγελίας. Σκεφτείτε ένα θύμα, το οποίο δεν έχει καμία υποστήριξη, από έτερο οικογενειακό περιβάλλον και καθόλου οικονομικούς πόρους. Αν προβεί σε καταγγελία ποια θα είναι η τύχη του μετά? Εάν ένα παιδί καταγγείλει βία, ποιες θα είναι οι επιπλέον συνέπειες για το ίδιο? Η γνώση είναι η καλύτερη πρόληψη. Η ψυχολογική στήριξη και ενδυνάμωση των θυμάτων είναι μορφή πρόληψης. Η Ελλάδα έχει οργανώσει «καμπάνιες» ενημέρωσης, θεωρώ ότι έχει εμπλέξει αρμόδιους φορείς σε αυτή τη διαδικασία, όπως αστυνομία, εκπαιδευτικό σύστημα, ΜΚΟ. Έχει δημιουργήσει δομές στήριξης, θεωρώ όμως ότι ακόμα είναι σε εμβρυακό στάδιο.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

Ας αρχίσουμε με το γεγονός ότι υπάρχει πολιτική για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Θα μπορούσε και να μην υπάρχει. Ξέρετε η Ελλάδα μπορεί να θέλει να είναι ένα Ευρωπαϊκό Κράτος και πραγματικά κάνει αξιόλογες προσπάθειες όμως κάποια πράγματα ανήκουν σε βαθειά ριζωμένες πυρηνικές οικογενειακές αξίες και πεποιθήσεις. Για παράδειγμα, ότι συμβαίνει στην οικογένεια πρέπει να μένει εντός της οικογένειας. Στερεότυπα τέτοιου τύπου δεν μετακινούνται και τροποποιούνται εύκολα. Οπότε να θεωρώ ότι Ελλάδα έχει αλλάξει αρκετά τα τελευταία χρόνια και κάνει αξιόλογες προσπάθειες. Θέλει όμως χρόνο ακόμα.

Η Ελλάδα με τη θέσπιση του Ν. 3500/2006 , έχει βάλει αρκετά σταθερές βάσεις σχετικά με το νομοθετικό πλαίσιο. Από την άλλη, η βιβλιογραφία λέει ότι η αυστηροποίηση των ποινών από μόνη της δεν αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα. Επιπλέον το κράτος έχει δημιουργήσει εξειδικευμένα γραφεία στις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας. Αυτά τα μέτρα όμως δεν είναι επαρκή για δυο πολύ βασικούς λόγους. Πρώτον οι νόμοι υπάρχουν αλλά δύσκολα εφαρμόζονται και είναι η φύση του αδικήματος τέτοια που κάνει ακόμα πιο δύσκολη την εφαρμογή του Νόμου. Τι θέλω να πώ, για να υπάρξει παρέμβαση χρειάζεται καταγγελία είτε από το θύμα, είτε από κάποιον τρίτο, οπότε ερχόμαστε σε όσα έχουν προαναφερθεί, δηλαδή τι θα γίνει μετά, από την άλλη το κράτος είναι αδύνατο να διαθέσει σε κάθε θύμα και από έναν αστυνομικό να το προστατεύσει. Άρα εάν δεν ανήκει σε κατηγορία που θα καταφύγει σε κάποιο κέντρο προστασίας, που η διαμονή του θα είναι θεωρητικά άγνωστη, πως μπορεί να προστατευτεί? Η πρακτική έχει αποδείξει ότι η ύπαρξη για παράδειγμα ασφαλιστικών μέτρων δεν είναι αναποτελεσματική.

Άξονας για την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων

1. Όπως προαναφέρθηκε ο κρατικός μηχανισμός έχει αναπτύξει κάποιες στρατηγικές. Νομοθετικό πλαίσιο, δημιουργία γραφείων στις Υπηρεσίες της ΕΛ. ΑΣ. , δομές φιλοξενίας και υποστήριξης των θυμάτων και συνεργασία με ΜΚΟ για τη δημιουργία τηλεφωνικών γραμμών ψυχολογικής υποστήριξης και ενημέρωσης, καμπάνιες ενημέρωσης. Απαιτείται μεγαλύτερη εμπλοκή, και καλύτερη εκπαίδευση των εμπλεκόμενων φορέων. Οι δομές δεν είναι

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

αρκετές και η παρεχόμενη υποστήριξη ελλείπει. Μεγαλύτερη και καλύτερη εκπαίδευση των εκπαιδευτικών φορέων.

Το νομικό πλαίσιο υπάρχει και είναι πλήρες. Όταν βρεθεί ο μηχανισμός ώστε να εφαρμοστεί τότε ίσως να είναι επαρκές. Ένα απλό παράδειγμα, πέρα από όσα έχουν αναφερθεί προηγουμένως είναι ο τρόπος λειτουργία της ποινικής διαμεσολάβησης, ο οποίος επιβάλλεται μάλλον τυπικά, παρά ουσιαστικά, Δε γνωρίζω ακριβώς τον τρόπο λειτουργίας των δομών, οπότε δεν έχω σαφή εικόνα. Αυτό όμως που γνωρίζω είναι πως οι δομές δεν είναι αρκετές και οι ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργί που τις επανδρώνουν επίσης είναι ελάχιστοι σε σχέση με τις ανάγκες, προκειμένου να προσφέρουν μια ουσιαστική και ολιστική φροντίδα.

Παράρτημα 7

A7

Άξονας για τα αυξημένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας

1. Τα αυξημένα περιστατικά οικογενειακής βίας των τελευταίων ετών, οφείλονται μεταξύ άλλων και στους περιορισμούς που επέβαλε ή πανδημία COVID-19 και στη συνακόλουθη οικονομική επιβάρυνση που προκλήθηκε. Η πανδημία περιόρισε τις μετακινήσεις των ανθρώπων και τους υποχρέωσε να βρίσκονται περισσότερες ώρες σε άμεση αλληλεπίδραση, ενώ ταυτόχρονα περιόριζε τις διαθέσιμες επιλογές διασκέδασης και απασχόλησης και οδήγησε έτσι στην αύξηση των ατομικών συγκρούσεων. Με παρόμοιο τρόπο έδρασε και η οικονομική κρίση.
2. Ο αριθμός των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας έχει αυξηθεί τα τελευταία δύο χρόνια ως αποτέλεσμα της πανδημίας και της οικονομικής κρίσης, αλλά παράλληλα έχει αυξηθεί και η καταγραφή αυτών των περιστατικών, λόγω της αυξημένης ευαισθησίας και του ενδιαφέροντος του κόσμου, είτε λόγω της σοβαρότητας κάποιων περιστατικών, είτε ως «κοινωνική αντίδραση» ελλείψει άλλων ενδιαφερόντων.

Άξονας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

1. Στην Ελλάδα το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας, παρότι ήταν υπαρκτό τα προηγούμενα χρόνια, δεν είχε λάβει τις διαστάσεις, ούτε το ενδιαφέρον που έχει λάβει τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα τα μέτρα πρόληψης να είναι ελλιπή. Ωστόσο η αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας τα τελευταία χρόνια έχει οδηγήσει την πολιτεία στη λήψη νέων μέτρων, τόσο για την πρόληψη όσο και για την καταστολή της ενδοοικογενειακής βίας, αλλά και για τη στήριξη των θυμάτων.
2. Η αποτελεσματικότητα των απαιτούμενων δράσεων του Κράτους για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας, ιδίως όσον αφορά τα παλαιότερα χρόνια, τίθεται υπό σοβαρή αμφισβήτηση. Τα νέα μέτρα και το νομοθετικό πλαίσιο που εισήχθη ύστερα από την αύξηση των κρουσμάτων τα τελευταία έτη, είναι υπό αξιολόγηση και τα αποτελέσματα θα γίνουν ορατά τα επόμενα χρόνια.
3. Ομοίως με την προηγούμενη απάντηση, η αποτελεσματικότητα του νεοεισαχθέντος πλαισίου θα αξιολογηθεί με την πάροδο των ετών και τα υπάρχοντα στοιχεία δεν είναι επαρκή για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

Άξονας για την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων

1. Ο κρατικός μηχανισμός διαθέτει στρατηγικές με σκοπό την προστασία των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας. Ωστόσο οι περισσότερες εξ αυτών είναι νεοεισαχθείσες και δεν έχει προλάβει να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητά τους. Επιπλέον η ίδια η κοινωνία ακολουθεί μία πορεία προσαρμογής στο νέο πλαίσιο, ώστε να γίνει πιο δεκτική απέναντι σε αυτούς τους μηχανισμούς. Με άλλα λόγια η ύπαρξη ενός μηχανισμού δεν συνεπάγεται αυτόματα ότι τα θύματα της ενδοοικογενειακής βίας θα αξιοποιήσουν αυτούς τους μηχανισμούς και θα απευθυνθούν στις αρχές.
2. Ομοίως με την προηγούμενη απάντηση το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας προσαρμόζεται, ενώ παράλληλα προσαρμόζεται και η κουλτούρα της Ελληνικής κοινωνίας και τα αποτελέσματα αυτής της μετάβασης θα μπορούν να αξιολογηθούν σε μεταγενέστερο χρόνο.

Η εξέλιξη του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα από το 2019, στάσεις και αντιλήψεις των φορέων και προσώπων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας, νομικό πλαίσιο και πολιτικές αντιμετώπισης.

3. Η επάρκεια δομών για την υποστήριξη θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας μπορεί να τεθεί εν αμφιβόλω και σαφώς βρίσκεται σε απόλυτη συνάρτηση με τα αιτήματα υποστήριξης. Διεπιστημονικό προσωπικό υφίσταται, η ορθή αξιοποίησή του όμως δεν είναι αυτονόητη. Με άλλα λόγια η επάρκεια ή μη της παρεχόμενης φροντίδας πρέπει να κριθεί σε συνάρτηση με την ικανοποίηση των αιτημάτων των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας. Μία μειωμένη ζήτηση υποστηρικτικής φροντίδας μπορεί να δημιουργεί την ψευδαίσθηση της επάρκειας δομών και προσωπικού.